

ZEH

JAARBERICHT 2023

Inhoudsopgave

1	Bestuursverslag 2023	3
1.0	Over dit verslag	3
1.1	ZEH in 2023	4
1.2	Profiel	9
1.3	Toelichting op de financiën	10
1.4	ZEH en Corporate Governance	13
1.5	Verslag van de Raad van Commissarissen	15
1.6	Kansen en risico's	18
1.7	Verklaring Raad van Bestuur	25
2	Jaarrekening 2023	26
3	Overige gegevens	92

BESTUURSVERSLAG 2023

1.0 Over dit verslag

In het jaarbericht legt ZEH N.V. (hierna: ZEH) verantwoording af over de activiteiten in 2023.

In dit bericht zijn het maatschappelijke en het financiële verslag zoveel mogelijk geïntegreerd. De financiële verantwoording is opgesteld aan de hand van de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard door de Europese Unie en de relevante bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (BW).

1.1 ZEH in 2023

Introductie

ZEH staat voor de Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij. ZEH N.V. is de rechtsopvolger van het oude DELTA N.V. en PZEM N.V. en omvat het 70% aandelenbelang in N.V. EPZ (de kerncentrale), het 50% aandelenbelang in BMC Moerdijk B.V. (de biomassacentrale), de belangen in Set Fund I en Set Fund II, het 50% aandelenbelang in NPG Willebroek N.V. (een zonnepark in België) en een aanzienlijke financiële positie. De aandeelhouders van de vennootschap ZEH N.V. zijn de provincie Zeeland met 50% van de aandelen en de Zeeuwse gemeenten die vrijwel alle andere aandelen houden.

ZEH heeft de visie dat er in de toekomst alleen nog ruimte zal zijn voor CO₂ vrij opgewekte elektriciteit. De huidige portefeuille van ZEH is volledig CO₂ vrij en bestaat uit wind, zon, biomassa en nucleair. ZEH heeft als missie om nucleair, als een bron van voorspelbare en CO₂vrije elektriciteit, een plaats te geven in de energiemix benodigd voor het realiseren van de energietransitie. De strategische doelstellingen van ZEH zijn erop gericht het waardebehoud van het EPZ-belang te maximaliseren. ZEH streeft actief naar bedrijfsduurverlenging en nieuwbouw waarbij de beperkingen voortvloeiende uit de aandeelhoudersstrategie leidend zijn. Het zoeken van een passende aandeelhoudersstructuur om risico's voor de huidige groep van aandeelhouders te beperken vormt onderdeel van onze strategische doelstellingen.

De voornaamste operationele activiteiten van ZEH laten zich splitsen in een tweetal hoofdfuncties. In de eerste plaats zien we toe op de resterende deelnemingen van het oude PZEM. Naast het beheer van deze deelnemingen zijn we ook verantwoordelijk voor het verkopen van de elektriciteit uit de kerncentrale en uit het Gemini Windpark. Dit Gemini contract is in de tweede helft van het jaar conform het initiële plan alsnog overgedragen aan onze oud-collega's van PZEM / EP NL. Naast de energieactiviteiten hebben we ZEH ingericht om goed om te kunnen gaan met het inmiddels grote geldelijke vermogen dat bewaard wordt tot het aan de aandeelhouders kan worden uitgekeerd. Dit zal geleidelijk plaatsvinden in lijn met de afname van de verplichtingen welke zouden ontstaan bij een ongeplande en permanente vroegtijdige sluiting van de kerncentrale. Voor deze activiteit is vermogensbehoud het voornaamste uitgangspunt en we streven naar het vermijden van risico's. Binnen dit uitgangspunt streven we ernaar om het rendement zo hoog mogelijk te houden.

Het verkoopproces van de Wholesale-activiteiten is reeds in 2021 ingezet en is begin 2023 afgerond. Aan het eind van januari 2023 is de verkoop van de Wholesale-activiteiten, inclusief de naam PZEM, aan EP NL (onderdeel van de EPH-groep) geëffectueerd. Vervolgens is in de tweede helft van 2023 ook de overeenkomst met het Gemini windpark, voor het verkopen van de stroom uit het park, aan EP NL overgedragen. Dit proces heeft een enorme werkdruk gegeven gedurende geheel 2022 en ook deels in 2023. Met de afronding van de verkoop is invulling gegeven aan een volgende stap van de aandeelhoudersstrategie, welke gericht is op de vervreemding van de commerciële activiteiten. De verkoop is gerealiseerd op een wijze die aansluit bij de bedrijfsstrategie van Wholesale. Met de uiteindelijke overdracht was natuurlijk niet gelijk al het werk gedaan. Zonder limitatief te willen zijn hebben we ons met een groot aantal uiteenlopende zaken beziggehouden. Er moest begin 2023 een complexe jaarrekening worden geproduceerd voor zowel de oude eigenaar van de activiteiten (ZEH) en de nieuwe eigenaar (EP NL). Dit is in goede samenwerking tussen zowel het ZEH als het EP NL/PZEM team uitgevoerd en gedurende geheel 2023 is deze samenwerking uitstekend gebleven. Dit is een wederkerig proces geweest en op deze wijze hebben we de belangen van beide organisaties weten te dienen zonder het gescheiden aandeelhouderschap uit het oog te verliezen. Na de reguliere jaarrekening

trajecten is er ook nog een finale afrekening geweest van de eerder bepaalde koopprijs en ook dit proces is geheel naar tevredenheid verlopen.

Daarnaast moesten ZEH en het verkochte Wholesale operationeel worden gesplitst. Denk hierbij aan de diverse administratieve systemen, IT en HR. Ook zaken als archief hebben aandacht gevraagd. Hierbij gaat het om het beheer en de duurzame opslag van documenten binnen ons concern. ZEH draagt verantwoordelijkheid voor de archieven van haar voorgangers, wat teruggaat tot de oprichting van PZEM in 1919. ZEH is als nieuw bedrijf opgezet, inclusief de diverse (kvk) registraties. Er moesten adequate systemen van interne beheersing en risicomangement worden opgezet. Dit is naar tevredenheid gerealiseerd onder toezicht van zowel de Raad van Commissarissen als de externe accountant. Er is een nieuwe payroll provider gevonden en het systeem is naar tevredenheid ingericht en we hebben onze IT zelf georganiseerd. ZEH heeft in 2023 een huurcontract getekend voor de tweede verdieping op locatie Park Veldzicht 71 in Middelburg. In de tweede week van januari 2024 heeft de verhuizing plaatsgevonden naar volle tevredenheid van het ZEH-personeel. We hebben back-up contracten afgesloten voor de resterende zaken die nog via EP NL lopen en we hebben gekeken naar voor- en nadelen van het hedgen van de centrale. Binnen de uitkomsten van dit onderzoek proberen we nieuwe contracten af te sluiten om het marktrisico te verminderen. Vermogensbeheer is ingericht en er zijn nieuwe passende investeringsmandaten afgesloten. Er zijn korte- en lange termijn liquiditeitsprognoses opgesteld om optimaal gebruik te maken van de hoge rente en tot een gedegen dividendvoorstel te komen conform de met de aandeelhouders gemaakte afspraken. Voor de resterende deelnemingen (EPZ; BMC; NPG) onderzoeken we actief de mogelijkheden tot vervreemding. We zetten ons in voor de verdere uitrol van nucleaire opwek in de Nederlandse elektriciteitsmix en we voorzien voor EPZ een cruciale rol. Onderwerpen zijn bedrijfsduurverlenging van de huidige kerncentrale alsmede de komst van nieuwe kerncentrales. Aangaande de kerncentrale heeft de overdracht naar de Rijksoverheid, volgens de herijkte aandeelhoudersstrategie, de voorkeur van onze aandeelhouders. Hier zetten we ons voor in en dat zullen we ook in 2024 doen.

Bij het kleiner worden van de organisatie hoort ook een kleiner team. De mogelijkheden tot specialisatie zijn meer beperkt maar omdat alle bedrijfsactiviteiten moeten worden uitgevoerd hebben we bredere functies en de daarbij behorende ontwikkelmogelijkheden kunnen creëren voor de ZEH-medewerkers. Op deze wijze hebben we een goed draaiende organisatie met gemotiveerde medewerkers tot stand weten te brengen welke volledig door ervaren oud-PZEM medewerkers is bemand. Bij de inrichting van de nieuwe organisatie is, ondanks de kleine omvang, wel geborgd dat voldoende functiescheiding is aangebracht in de kritieke processen.

De marktomstandigheden

Helaas heeft de oorlog in Oekraïne zich in 2023 onverminderd voortgezet. Wel lijkt de wereld zich snel te hebben aangepast en gedurende 2023 zijn de prijzen van zowel gas als elektriciteit substantieel gedaald. Ook in 2023 zijn gasgestookte centrales de belangrijkste factor in de totstandkoming van de Nederlandse groothandelselektriciteitsprijzen. Aangezien de lagere CO₂ - en gasprijzen leidt tot lagere productiekosten, vertaalt zich dit door in de lagere elektriciteitsprijzen. Hier ondervindt met name de kerncentrale nadeel van aangezien zij geen afhankelijkheid kent ten aanzien van voornoemde factoren.

In 2022 was nog maar 15% van het primaire energieverbruik in Nederland afkomstig van duurzame en CO₂vrije bronnen. Het betrof 14% zon, wind en biomassa en 1 % nucleair. Het is duidelijk dat de elektrificatie nog maar in de beginfase zit indien we de 85% wat voornamelijk gas, olie en kolen betreft willen terugbrengen naar nul. De elektrificatie van met name de industrie, maar ook de verdere uitrol van elektrisch vervoer en

de elektrische warmtepomp in de woonomgeving moeten voor een veel hogere elektriciteitsvraag gaan zorgen. Tegelijkertijd zullen energie-intensieve industrieën meer dan ooit moeten gaan beoordelen om op bepaalde prijsniveaus van energie en CO₂ hun productiecapaciteit aan te passen zonder zich naar buiten Nederland te verplaatsen. Hoewel dus een veel hogere opwek nodig zal zijn, nopen de fysieke grenzen van de huidige transportinfrastructuur de netbeheerders tot het ingrijpen op de beschikbare productiecapaciteit. Het opslaan van elektriciteit, in batterijen en/of waterstof dan wel warmte, of anderszins, wordt cruciaal om de energietransitie doorgang te laten vinden zolang de transportnetten niet voldoende zijn uitgebreid. Dit geeft de enorme schaal van de uitdaging aan waar we ons collectief voor geplaatst zien.

Resultaten

In 2023 zijn de power baseload prijzen significant gedaald naar een gemiddeld niveau van ca. €96/MWh op de EPEX-spotmarkt (het jaargemiddelde in 2022 lag op €241/MWh). De daling van de prijzen zien we ook terug in de langetermijncontracten op de handelsmarkt voor elektriciteit. Het contract voor levering van elektriciteit in het kalender jaar 2024 werd in de periode jan-dec 2023 verhandeld voor gemiddeld €128/MWh maar stond op het einde van het jaar op €88/MWh. Belangrijke oorzaak van de dalende elektriciteitsprijs in de eerste maanden van het jaar is een dalende gasprijs als gevolg van goed gevulde Europese gasopslagen en (of door) milde temperaturen in de wintermaanden waardoor er minder gasconsumptie is geweest. Gedurende het jaar is ook als gevolg van de toename van wind- en zonne-energie geregeld sprake van negatieve marktprijzen op wind- en/of zonrijke dagen. Ondanks de gemiddelde daling is er sprake van hoge volatiliteit en zijn er over de weken heen significante schommelingen waarneembaar die onder andere worden gedreven door het weer (voornamelijk wind) maar ook de aanhoudende oorlogsdreiging in Oekraïne gedurende 2023 en daarmee de mogelijke impact op de gastoevoer naar Europa. Waar wij ten tijde van het maken van het budget voor het jaar 2023 op basis van de toen geldende marktprijzen en verwachtingen nog uitgingen van een prijs van €240,- per MWh is de gemiddelde 2023 prijs uitgekomen op €96,- per MWh. De totale powerproductie uit assets (EPZ) en PPA (Gemini) van ZEH komt voor 2023 uit op ca. 3,8 TWh waarvan ca. 2,6 TWh uit nucleaire opwek. Hierbij is uitgegaan van een halfjaar productie uit Gemini. In oktober is de Gemini POA met terugwerkende kracht vanaf 1 juli overgedragen aan EP NL.

Per 31 december 2023 werken er binnen ZEH 9 medewerkers inclusief de aldaar gedetacheerde directeur van EPZ. Het totaal aantal FTE betreft 8,1. Het ziekteverzuim in 2023 is in totaal 5 dagen en resulteert in een ziekteverzuim percentage van 0,2%.

De deelneming BMC wekt elektriciteit op door het verbranden van kippenmest. BMC ondervindt na een topjaar in 2022 nu de oorzaken van de hoge inflatie, lagere energieprijzen en toegenomen concurrentie op de mestmarkt door toegenomen vraag door mestvergisting. Om in Nederland meer groen gas te produceren wordt er relatief meer subsidie aan vergisters verstrekt waardoor de duurzame productie van elektriciteit uit kippenmest in feite wordt weggeconcurrereerd. In dit kader heeft BMC in 2023, in samenspraak met haar aandeelhouders, diverse mogelijkheden onderzocht over toekomstscenario's als gevolg van de gewijzigde marktomstandigheden.

Eind 2021 hebben we de beslissing genomen om te stoppen met het vooruitverkopen van de elektriciteit uit onze centrales. Het reeds vooruit verkochte deel van de elektriciteitsproductie zal er eind 2024 helemaal zijn uitgelopen. Het voordeel van het vooruit verkopen creëerde voorspelbaarheid van resultaat maar dit woog niet langer op tegen de hiermee gepaard gaande risico's en kosten. Immers mocht de kerncentrale uitvallen dan moet op de markt tegen de dan geldende prijs de reeds verkochte elektriciteit weer terug worden ingekocht om aan de leveringsverplichting te kunnen voldoen. Ook brengt het vooruitverkopen de

problematiek van de zogenaamde margin calls met zich mee waardoor potentieel zeer hoge liquiditeitsbuffers moeten worden aangehouden. De elektriciteit wordt dus niet meer vooruit verkocht maar wordt op de dag-vooruit-markt verkocht. Als gevolg van deze keuze zal het resultaat van ZEH in steeds sterkere mate direct gerelateerd zijn aan de geldende elektriciteitsprijzen en de volatiliteit hiervan. Omdat de uitgangspunten voor het budget reeds zes maanden voor aanvang van het betreffende jaar worden vastgesteld zal de betrouwbaarheid hiervan sterk worden verminderd. Kortom we zullen budgetten gaan overschrijden indien de prijzen stijgen ten opzichte van het vorige jaar en omgekeerd. Ten opzichte van het 2023 budget is de gemiddelde powerprijs afgenomen van €240/MWh naar €96/MWh. Ca. 50% van de totale productie in 2023 was nog niet vooruit verkocht en stond bloot aan deze prijsontwikkeling. Als gevolg van de hierboven beschreven ontwikkelingen is het nettoresultaat na belasting voor het jaar 2023 uitgekomen op EUR 105 mln. Een resultaat om trots op te zijn maar wel minder dan het vergelijkbare resultaat van 2022 van EUR 119 mln. of het 2023 budget van EUR 223 mln.

Veiligheid

Voor 2023 was de doelstelling voor de zogenaamde Total Reported Injury Rate (TRIR; het aantal ongevallen met verzuim in relatie tot het totaal aantal gewerkte uren) 3,0. In 2023 is deze doelstelling afgesloten met een TRIR van 4,1. De incidenten vonden allen plaats bij de deelnemingen EPZ en BMC. Om deze resultaten te verbeteren, wordt er vanuit ZEH op directieniveau toegezien dat hier veel aandacht aan wordt gegeven door de deelnemingen. Ook de leden van de Raad van Commissarissen hebben hier actief aan bijgedragen. Onder veiligheid verstaan wij ook het te allen tijde voldoen aan wet- en regelgeving. Als ZEH zien wij erop toe dat ook dit de passende aandacht krijgt van het management van de deelnemingen.

De governance van ZEH N.V.

Van ZEH is de corporate governance en het toezicht bepaald door de wetgeving, jurisprudentie en ook door de Nederlandse corporate governance code. ZEH is een structuurvennootschap in de zin van artikel 2:154 van het Nederlandse Burgerlijk Wetboek. Ook na de verkoop van de Wholesale-activiteiten kwalificeert ZEH als een structuurvennootschap. Dit betekent dat de huidige structuur van het hebben van een Raad van Commissarissen (RvC) gehandhaafd is gebleven. Ook de omvang van de RvC zal niet veranderen omdat de RvC in 2017 reeds in omvang is teruggebracht en nu een minimale omvang heeft. Gedurende het jaar vinden er een aantal geplande RvC vergaderingen plaats. Ook is er waar nodig buiten deze vergaderingen regelmatig contact met de individuele leden van de RvC. Gedurende het jaar vinden er een tweetal geplande Algemene Vergaderingen plaats maar indien nodig kunnen deze worden aangevuld met bijzondere vergaderingen daar waar besluitvorming nodig is. In 2023 hebben er twee bijzondere vergaderingen plaatsgevonden, één in het kader van de naamswijziging van PZEM N.V. in ZEH N.V. en één in het kader van de overdracht van het Gemini contract naar EP NL. Naast deze Algemene Vergaderingen is er ook regelmatig overleg met de Aandeelhouderscommissie waar ook de niet direct aandeelhouders gerelateerde zaken met regelmaat worden besproken.

Een woord van dank

Met ZEH als rechtsopvolger van DELTA en PZEM heeft Zeeland er een nieuw bedrijf bij. Hoewel beperkt van omvang is ZEH een mooi en tevens complex bedrijf vanwege het belang van de deelnemingen en de omvang van de balans welke nog steeds de EUR 2 miljard overtreft, met een eigen vermogen van EUR 1,6 miljard. De verwachting is dat een substantieel deel hiervan kan worden uitgekeerd in 2024 en de jaren daaropvolgend. Deze middelen kunnen dan door onze aandeelhouders direct ten goede aan de Zeeuwse inwoners worden gebracht.

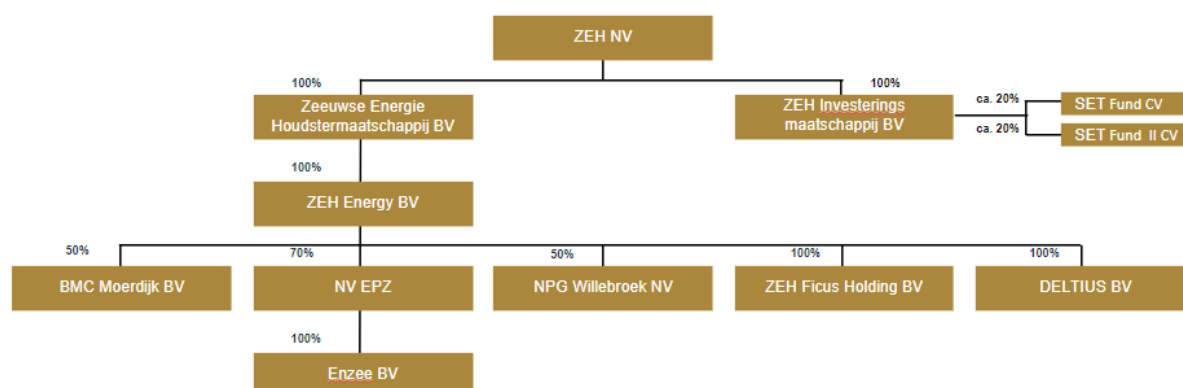
In 2023 heeft zowel de afronding van de verkoop van Wholesale als de inrichting van ZEH plaats gevonden. Beide zijn uitstekend verlopen. ZEH heeft ook een actieve rol in de verdere ontwikkeling van nucleair opgewekte elektriciteit. Dat ZEH niet zal gaan bouwen aan nieuwe centrales moge duidelijk zijn maar wij proberen dit wel te faciliteren en denken actief mee in dit uitdagende dossier waarin zowel nieuwbouw als bedrijfsduurverlenging een rol spelen. Dit alles overziend en kijkende naar de gerealiseerde voortgang dan is een speciaal woord van dank en waardering richting de medewerkers van ZEH op zijn plaats.

Naast de directe medewerkers ben ik vanzelfsprekend de medewerkers van de deelnemingen, de Raad van Commissarissen en onze aandeelhouders erkentelijk voor hun steun.

Mr. drs. Frank Verhagen RA, CEO

1.2 Profiel

1.2.1 Structuur per 31 december 2023

In bovenstaande figuur zijn de vennootschappen van de ZEH groep weergegeven per 31 december 2023.

1.2.2 ZEH en maatschappelijk verantwoord ondernemen

ZEH staat voor Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij en dat is ook precies wat wij zijn. Wij behartigen onze belangen in de verschillende deelnemingen in de energiesector. Daarnaast dragen wij zorg voor het beheer van overtollige (geld)middelen totdat deze als dividend kunnen worden uitgekeerd aan onze aandeelhouders. Vanuit deze verantwoordelijkheid zijn we volop bezig invulling te geven aan de uitdagingen die voortkomen uit de energietransitie.

ZEH streeft naar sociale (**p**eople), milieu (**p**lanet) en economische (**p**rofit) verbetering. De drie P's, People, Planet en Profit, staan hierbij centraal.

SOCIAAL

ZEH voelt zich verantwoordelijk voor haar medewerkers en wil een betrouwbare en betrokken werkgever zijn waar medewerkers zich kunnen ontplooiën en met plezier werken. We zijn transparant in de dingen die we doen en waarom we ze doen. We proberen ons altijd aan de (wettelijke) regels te houden die opgenomen zijn in het Burgerlijk Wetboek, de cao, bedrijfseigen regelingen en de gedragscode.

MILIEU

Kijkend naar de toekomst, is ZEH volop bezig invulling te geven aan de uitdagingen die voortkomen uit de energietransitie. ZEH heeft als visie dat er in de toekomst alleen nog ruimte zal zijn voor energiebronnen die op een CO₂-neutrale manier energie op kunnen wekken. Onze deelnemingen doen dit al door middel van zon, wind, kippenmest en kernsplijting. Met name ten aanzien van die laatste energiebron, kernenergie, proberen wij onze bijdrage te leveren aan behoud en verdere uitrol hiervan in Nederland.

ECONOMISCH

Binnen de energietransitie en de visie van ZEH daarop streeft ZEH ook naar een gezond jaarlijks financieel rendement, zowel uit haar energie activiteiten als uit het beheren van (geld)middelen om zich onder andere ook goed op sociale en milieu aspecten te kunnen blijven inzetten.

De belangrijkste informatie over de elektriciteitsproductie van de verschillende ZEH bedrijfsactiviteiten is in dit hoofdstuk samengevat weergegeven. Uitvoeriger informatie is te vinden op www.epz.nl en www.bmcmoerdijk.nl.

1.3 Toelichting op de financiën

Inleiding

De financiële verantwoording is opgesteld aan de hand van de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard door de Europese Unie en de relevante bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (BW2 Titel 9). ZEH heeft ook een activiteit die samen met een partner, in de vorm van een joint operation, wordt gedreven.

Deze activiteit die in een aparte juridische entiteit wordt uitgevoerd, en waar ZEH gelijke rechten en verplichtingen als de partner heeft uit hoofde van aandeelhouderschap en als afnemer, wordt sinds 2013 voor het aandeel in alle afzonderlijke activa, passiva, opbrengsten en kosten, bij de cijfers opgeteld. Dit geeft meer inzicht in de opbouw van het vermogen en het resultaat.

Hieronder is een vergelijking opgenomen over de jaren, waarin de resultaten uit de Wholesale-activiteiten in 2022 en 2021 eruit zijn gelaten. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het Gemini contract per 1 juli 2023 is overgedragen wat het beeld tussen de jaren, met name voor wat betreft de omzet, wat kan vertekenen.

Financiële kerncijfers (in EUR mln.)	2023	2022	2021
Netto-omzet	327	772	378
Bruto marge operationeel	184	278	141
EBITDA ¹	133	241	94
Nettoresultaat	105	119	201
Genormaliseerd resultaat voor belasting ²	131	190	75

Alle hierboven opgenomen financiële kerncijfers, met uitzondering van het nettoresultaat, komen in 2023 veel lager uit dan in het voorgaande jaar. De voornaamste oorzaak hiervoor zijn de lagere elektriciteitsprijzen die een negatief effect hebben op omzet en resultaat uit de productie van de kerncentrale. Dit effect wordt nog enigszins gedempt doordat in 2022 maar ongeveer 25% van de productie van de kerncentrale tegen hoge spotprijzen werd verkocht (de rest was al eerder ingelockt) tegenover ongeveer 50% in 2023.

Het nettoresultaat is in 2023 ook lager dan in 2022 maar dit verschil is wel veel minder groot. Dit komt met name door de rendementen op het amoveringsfonds. Deze bedroegen (voor belastingen) in 2022 nog -/- EUR 42 mln. negatief terwijl deze in 2023 EUR 19 mln. positief waren.

De jaarrekening 2023, waarin de volledige financiële verantwoording is opgenomen, is te vinden vanaf pagina 26.

ZEH in het jaar 2023

In 2022 stegen de prijzen voor gas en elektriciteit tot ongeveer augustus. Hierna volgde een periode waarin de prijzen erg volatiel waren en vanaf december 2022 begonnen ze voorzichtig te dalen. In 2023 leken ze vervolgens te stabiliseren maar vanaf oktober 2023 volgde opnieuw een periode waarin de prijzen daalden. Het 2023 contract sloot (eind 2022) op €209 / MWh. De gemiddelde (spot)prijs over 2023 is uitgekomen €96 / MWh. Het 2024 contract is ultimo 2023 geëindigd op €88 / MWh maar sinds het einde van het jaar zijn de prijzen verder weggezakt. Overigens nog steeds op een prijsniveau dat significant hoger ligt dan voor het moment dat Rusland begon met het afknijpen van de gastoevoer naar Europa.

Ondanks dat de prijzen in 2023 veel lager waren dan in 2022, of waar bij het opstellen van het budget vanuit werd gegaan, blijven de prijzen boven de kostprijs van de kerncentrale liggen waardoor er nog steeds positieve resultaten worden gehaald door ZEH.

¹ Operationeel resultaat vermeerderd met afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen

² Gecorrigeerd voor het resultaat uit verkochte bedrijfsactiviteiten, voor bijzondere waardeverminderingen en voor rendementen behaald op het amoveringsfonds voor de kerncentrale

Een andere belangrijke ontwikkeling die de resultaten van ZEH raakt is die van de marktrente. Na jaren van lage en zelfs negatieve rente is de beleidsrente (en daarmee ook de marktrente) vanaf halverwege 2022 spectaculair omhoog geschoten. De 1-maands-Euribor sloot ultimo 2022 op 1,9% maar steeg in 2023 door naar 3,9%. Dit betekent dat ZEH op haar ruime liquiditeitspositie in 2023 positieve rendementen weet te halen.

De aandelen- en obligatiemarkten waren over 2023 ook gunstig wat leidde tot een positieve waardeontwikkeling van het amoveringsfonds (en de gelden die ZEH in hetzelfde fonds aanhoudt).

Naast dit alles was 2023 ook het jaar waarin de verkoop van de Wholesale-activiteiten helemaal werd afgerond. Hoewel de financiële gevolgen hiervan al in de jaarrekening over 2022 waren verwerkt, werden in 2023 de voorlopige en uiteindelijke koopsom afgerekend. Hoewel de verkoop met een boekverlies gepaard ging kwam hiermee wel al het werkkapitaal vrij dat was opgesloten in de Wholesale-activiteiten. Hierdoor steeg de kaspositie (incl. uitzettingen) naar EUR 1,4 miljard en op het einde van het jaar zelfs naar 1,5 miljard. Tot slot werd in 2023 (verder) onderhandeld met de koper van de Wholesale-activiteiten over de overdracht van het stroomafnamecontract van het Gemini windpark en vond overdracht hiervan plaats per 1 juli 2023.

Dit alles heeft geleid tot een nettoresultaat van EUR 104,5 mln. tegenover EUR 182,2 mln. in 2022.

Omzet en brutomarge

De omzet kwam in 2023 uit op EUR 327,5 mln. In 2022 was de omzet (voor de vergelijkbare activiteiten) nog EUR 772,1 mln. Deze daling is enerzijds het gevolg van de lagere elektriciteitsprijzen en anderzijds het gevolg van de overdracht van Gemini contract. Vooralsnog zijn de prijzen in 2024 verder gedaald ten opzichte van het einde van 2023 maar de prijzen blijven volatiel. Doordat in 2024 iets meer dan 30% van de verwachte productie van de kerncentrale vooruit verkocht is, staat bijna 70% bloot aan deze volatiele elektriciteitsprijzen.

De operationele brutomarge daalde in 2023 met EUR 93,7 mln. naar EUR 184,2 mln. (2022: EUR 277,9 mln.). De kerncentrale, die met een redelijke stabiele kostprijs profiteert van hoge elektriciteitsprijzen, levert veruit de grootste bijdrage aan de bruto marge maar ook aan de daling hierin.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten stegen in 2023 met in totaal 13%. Deze relatief hoge stijging komt enerzijds door de inflatie maar ook omdat bij EPZ de reguliere onderhoudsstop iets uitliep en EPZ in december geconfronteerd werd met onverwachte uitval (met bijbehorende kosten om het probleem op te lossen). De formatie bij ZEH en 70% van de formatie bij EPZ steeg met 7,4% naar 278 FTE ultimo 2023. Doordat ook de salarissen stegen door nieuwe cao-afspraken namen de personeelskosten met 19% toe. De afschrijvingslasten zijn met EUR 14,2 mln. gedaald naar EUR 35,3 mln. ten opzichte van EUR 49,6 mln. in 2022. Dit komt door de gestegen marktrente in combinatie met de boekhoudkundige verwerking van de amoveringsvoorziening van de kerncentrale onder IFRS. Deze voorziening, die op basis van de contante wordt opgenomen, wordt onder IFRS namelijk geactiveerd als onderdeel van het materieel vast actief en afgeschreven over de resterende looptijd. Doordat de disconteringsrente, bij een min of meer gelijkblijvend doelvermogen, in 2023 significant is gestegen, zijn de voorziening en het bijbehorende actief met EUR 128 mln. verlaagd. Dit zorgt ervoor dat ook de afschrijvingskosten een stuk lager uitvallen. Daar staat tegenover, aangezien het doelvermogen min of meer gelijk blijft, dat de rentedotatie (lasten) aan deze voorziening ongeveer in gelijke mate toeneemt.

Financiële baten en lasten

De financiële baten stegen ten opzichte van 2022 met EUR 101,5 mln. naar EUR 59,4 mln. Deze resultaten bestonden in 2022 met name uit het rendement op de gelden in Stichting Beheer Ontmantelingsgelden Kerncentrale Borssele. Naast de verplichte belegging van EPZ via de stichting heeft PZEM zelf een deel van de eigen middelen sinds december 2018 in hetzelfde fonds belegd. De resultaten van dit fonds waren in 2022 negatief maar in 2023 positief. Daarnaast realiseerde ZEH op haar uitzettingen, die ook nog eens significant in omvang toenamen, een veel hoger rendement dan in 2022.

Kasstroom en investeringen

In het kasstroomoverzicht zijn voor het jaar 2022, in tegenstelling tot de balans en de winst-en-verliesrekening, de kasstromen uit de Wholesale-activiteiten niet op één regel gezet maar op de reguliere wijze verwerkt. Dit komt de vergelijkbaarheid tussen de jaren weliswaar niet ten goede maar geeft wel de beste weergave van de kasstromen van de groep als geheel.

De kasstroom van ZEH is over 2023 onder aan de streep uitgekomen op -/- EUR 531,7 mln. negatief. Dit komt volledig doordat overtollige liquiditeiten door ZEH worden uitgezet. Hiervoor worden verschillende producten gebruikt waarvan alleen de Money Market Funds (MMF's) door hun hoge liquiditeit ook daadwerkelijk onder de liquide middelen worden gepresenteerd. Deze positie was vanwege de volatiliteit op de energiemarkt en de (nog) grote posities die daar waren ingenomen ultimo 2022 relatief hoog. In 2023 is deze positie afgebouwd wat resulteert in een negatieve netto kasstroom. Gecorrigeerd voor het effect van mutaties in uitzettingen resteert een positieve kasstroom van EUR 536,5 mln. waar dit in 2022 nog EUR 161,4 mln. betrof.

Deze verbetering is het directe gevolg van de verkoop van de Wholesale-activiteiten in 2023. Hoewel dit met een boekverlies gepaard ging zijn bij deze transactie, afgezien van dit boekverlies, de materiële vaste activa en het werkkapitaal omgezet in liquide middelen.

Dit is ook terug te zien in de kasstroom uit operationele activiteiten. Deze steeg van EUR 289,0 mln. in 2022 naar EUR 459,6 mln. in 2023. Zoals gezegd komt dit met name door de ontwikkeling van het werkkapitaal. Deze was in 2023 EUR 345,2 mln. positief terwijl deze in 2022 -/- EUR 188,0 mln. negatief was. Hier staat tegenover dat het bedrijfsresultaat, gecorrigeerd voor bijzondere waardevermindering, in 2022 nog EUR 407,7 mln. bedroeg en in 2023 nog "maar" EUR 105,1 mln.

De kasstroom uit investeringsactiviteiten komt uit op EUR 177,3 mln. positief. In 2022 was dit -/- EUR 19,1 mln. negatief. Dit wordt met name veroorzaakt door de positieve kasstroom uit vervreemding van groepsmaatschappijen en deelnemingen die in 2023, door de verkoop van de Wholesale-activiteiten, EUR 192,8 mln. positief bedraagt. In 2022 was deze EUR 8,9 mln. positief door de verkoop van een deelneming uit Set Fund II. De investeringen materiële vaste activa dalen van EUR 21,2 mln. in 2022 naar EUR 17,3 mln. in 2023 wat met name komt doordat in 2023 de Sloecentrale hier niet meer in zit. Deze investeringen bestaan daarmee vanaf 2023 nog uit onderhouds- en vervangingsuitgaven van EPZ. De mutatie in overige financiële vaste activa is in 2023 EUR 2,2 mln. positief, ten opzichte van -/- EUR 7,2 mln. negatief in 2022. Dit komt door het vrijkomen van langlopende garanties die waren afgestort t.a.v. de Wholesale-activiteiten

Vermogenspositie, solvabiliteit en liquiditeit

Het totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten bedroeg in 2023 EUR 108,0 mln. positief (2022: EUR 30,6 mln. positief). Naast het nettoresultaat zijn er nog mutaties in de waarde van de derivatenportefeuille die via het niet-gerealiseerde resultaat worden gerapporteerd. Deze hadden in 2023 een effect van EUR 3,4 mln. positief (2022: -/- EUR 151,6 mln. negatief).

Het eigen vermogen inclusief nettoresultaat lopend boekjaar bedraagt EUR 1.721,9 mln. (2022: EUR 1.589,5) mln. De solvabiliteit nam toe tot 74,8% (2022: 50,8%). Deze grote stijging komt naast het positieve nettoresultaat door de verkoop van de Wholesale-activiteiten. Dit zorgt er namelijk enerzijds voor dat het eigen vermogen met EUR 124,4 mln. toeneemt doordat de hedgereserve, die per ultimo 2022 negatief bijdroeg aan het eigen vermogen, vrijvalt en anderzijds doordat het balanstotaal aanzienlijk daalt van EUR 3.139,0 mln. naar EUR 2.302,3 mln. De liquiditeit (current ratio) nam toe van 12,9 per ultimo 2022 naar 22,4 per ultimo 2023.

1.4 ZEH en Corporate Governance

Goed ondernemerschap, integer handelen, respect, toezicht, transparante verslaglegging en het anderszins afleggen van verantwoording vormen de belangrijkste leidraad voor het corporate governancebeleid van ZEH. ZEH volgt op vrijwillige basis de Nederlandse Corporate Governance Code, die is opgesteld voor in Nederland aan de beurs genoteerde vennootschappen. De best practice-bepalingen worden gevolgd, voor zover van toepassing op ZEH.

Structuur

ZEH N.V. is een structuurvennootschap in de zin van boek 2 artikel 154 van het Nederlandse Burgerlijk Wetboek. De betrokkenheid van de Algemene Vergadering (AV) en Raad van Commissarissen (RvC) bij de gang van zaken van de onderneming heeft zijn weerslag gevonden in statuten en diverse reglementen. Daarin is ook vastgelegd waar goedkeuring nodig is van de RvC, dan wel de AV, op voorgenomen directiebesluiten met betrekking tot investeringen en/of overnames of bij het afstoten van (delen) van de onderneming. Per 1 juli 2017 zijn de gewijzigde statuten van ZEH van kracht en is het bedrag, waarvoor instemming van de aandeelhouders van ZEH vereist is, aangepast.

Raad van Bestuur

Per 25 januari 2023 bestaat de Raad van Bestuur (RvB) nog maar uit één persoon, de directeur / bestuurder. Daarmee is ook de noodzaak voor een directiereglement vervallen omdat hierin met name de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden geregeld was.

ZEH onderschrijft de regelgeving over de evenwichtige verdeling in de RvB conform art. 166 titel 9 Boek 2 BW zoals deze per 1 januari 2013 van kracht geworden is. Deze evenwichtige verdeling is binnen de RvB niet mogelijk omdat deze nog maar uit één persoon bestaat. Bij de RvC, waarbij één van de 3 RvC-leden een vrouw is, wordt voldaan aan deze evenwichtige verdeling.

Raad van Commissarissen

De RvC van ZEH houdt toezicht op het totale functioneren van de onderneming, inclusief de nagestreefde beleidsregels en de behaalde resultaten door de RvB, de financiële positie, het risicoprofiel van de vennootschap en de financiële verslaglegging. Daarnaast vervult de RvC de rol van sparring partner van de RvB. Om die rol goed in te vullen, heeft de RvC een profiel dat aansluit bij dat van de onderneming.

Ook op het punt van de samenstelling (onafhankelijkheid, diversiteit naar leeftijd, achtergrond en expertise) voldoet de RvC aan de Code en aan artikel 166 BW2. Taken en bevoegdheden, evenals interne besluitvormingsprocessen en de rol van de voorzitter van de RvC, zijn opgenomen in een RvC-reglement. Daarin zijn ook zaken neergelegd, als de periodieke evaluatie van het eigen functioneren, conform het gestelde in de Governance Code.

Hoewel besluitvorming plaatsvindt op voltallig RvC- niveau kent de RvC twee subcommissies, te weten de Audit, Risk & Compliance Commissie en de Remuneratie- en Benoemingscommissie.

Aandeelhouders

De rol van de aandeelhouders van ZEH en de bevoegdheden van de Algemene Vergadering (AV) zijn vastgelegd in de statuten. Aandeelhouders van ZEH zijn betrokken en gedreven, mede ingegeven door hun publieke karakter (allen zijn gemeenten of provincies). Door de ruime bevoegdheden die de AV van ZEH krachtens de statuten heeft, is de wijze waarop aandeelhouders hun stemrecht uitoefenen van grote invloed op de gang van zaken binnen de onderneming.

In het verslagjaar hebben vier formele Algemene Vergaderingen plaatsgevonden waarvan één bijzondere Algemene Vergadering in verband met de naamswijziging van PZEM N.V. in ZEH N.V. en één in het kader van de overdracht van het Gemini contract.

Compliance

Na de verkoop van de Wholesale-activiteiten zijn de compliance vereisten ten aanzien van REMIT, EMIR en MiFID sterk afgenomen. Desondanks blijft ZEH compliance zeer serieus nemen en blijft het proberen aan de vereisten die nog wel van toepassing zijn onverminderd te voldoen.

In het verslagjaar is geen gebruik gemaakt van het doen van meldingen over ongewenst gedrag op basis van de zogenaamde Klokkenuidersregeling.

1.5 Verslag van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen brengt verslag uit over zijn activiteiten in 2023. Ook rapporteren wij over de wijze waarop de raad zijn toezichthoudende en adviserende taak heeft ingevuld.

Samenstelling

De Raad van Commissarissen van ZEH N.V. bestond in 2023 uit de volgende leden:

de heer ir. G.A.F. (Gerard) van Harten (voorzitter)
mevrouw mr. W.J.N. (Wendela) van Uchelen (vicevoorzitter)
de heer drs. B.A. (Björn) Fermin (secretaris)

Commissies

De Raad van Commissarissen hanteert als uitgangspunt dat vrijwel alle onderwerpen besproken worden in de voltallige raad. Vanuit een collectieve verantwoordelijkheid is in de visie van de Raad van Commissarissen dan ook geen plaats voor tal van commissies, samengesteld uit zijn leden die primaire verantwoordelijkheid zouden dragen op deelterreinen. Een uitzondering heeft de raad gemaakt voor de Audit, Risk & Compliance Commissie en de Remuneratie- en benoemingscommissie. Dit is in lijn met de Nederlandse Corporate Governance Code.

Vergaderingen en overige activiteiten

De Raad van Commissarissen heeft in 2023 zeven keer vergaderd in aanwezigheid van de directeur.

Tijdens deze vergaderingen zijn onder meer de volgende onderwerpen behandeld:

- Financiële onderwerpen, zoals kwartaalrapportages, het jaarbericht en het Financieel Plan met de operationele en financiële doelstellingen van de vennootschap;
- De dynamische marktomstandigheden en de impact op ZEH
- De ZEH bedrijfsstrategie en daaruit voortvloeiende strategische kwesties, waaronder de voorgenomen verkoop van de nog resterende bedrijfsonderdelen en (des)investeringen;
- Health, Safety, Security & Environment in de verschillende bedrijfsonderdelen;
- De belangrijkste risico's van het gevoerde beleid;
- Personeelsbeleid, inclusief het management development beleid;
- Risicomanagement, inclusief hedging beleid;
- Dividendbeleid;
- Investeringsbeleid en belangrijke investeringen en desinvesteringen;
- Financieringsbeleid;
- Fiscale zaken;
- Corporate governance, waaronder het bezoldigingsbeleid voor de directeur.

In het verslagjaar heeft de RvC EPZ bezocht. Tijdens deze vergadering c.q. bezoek is bijzondere aandacht uitgegaan naar de strategische, operationele en personeelsvraagstukken van deze dochtermaatschappij.

De Raad van Commissarissen sprak regelmatig met de directeur over de bedrijfsstrategie. Met name over de verdere uitvoering van de aandeelhoudersstrategie tot vervreemding van de commerciële activiteiten van ZEH. Over dit onderwerp is ook een aparte, gerichte bijeenkomst belegd. Ook sprak de voorzitter van de Raad van Commissarissen op regelmatige basis met de directeur.

De directeur en leden van de Raad van Commissarissen namen deel aan het overleg met de aandeelhouderscommissie. In het overleg, dat in 2023 vier keer plaatsvond, is gesproken over de bedrijfsstrategie van ZEH en de uitvoering van de aandeelhoudersstrategie.

Gedurende het verslagjaar heeft de Raad van Commissarissen zich periodiek door de directeur van ZEH N.V. en de directie van EPZ laten informeren over de situatie bij EPZ. Onderwerpen waren onder meer de veiligheid, het nieuwe fonds voor de back-end kosten van de brandstof (na sluiting eind 2023) en de discussie

intern en met stakeholders over een mogelijke bedrijfsduurverlenging na 2033 van de kerncentrale te Borssele.

De Raad van Commissarissen heeft ook zes maal buiten aanwezigheid van de directeur vergaderd. Belangrijke onderwerpen waren hierbij:

- De bedrijfsstrategie en de voorgenomen verkoop van de resterende bedrijfsonderdelen;
- De evaluatie van het functioneren van de directeur;
- Het vaststellen van de bezoldiging van de leden en van de directeur.

Buiten aanwezigheid van de directeur heeft de Raad van Commissarissen daarnaast het eigen functioneren geëvalueerd. Daarbij werd stilgestaan bij de belangrijkste taken en verantwoordelijkheden van de Raad (toezicht en advies) en kwamen cultuur- en gedragsaspecten en verbeterpunten aan de orde.

Audit, Risk & Compliance Commissie

De Audit, Risk & Compliance Commissie bestond in 2023 uit de volgende leden: De heer Fermin (voorzitter) en de heer Van Harten.

De commissie is in het verslagjaar vier maal bijeengekomen.

De volgende onderwerpen zijn besproken:

- Werkzaamheden en rapportages van de externe accountant;
- Financieel Plan;
- Kwartaalrapportages, halfjaarbericht, jaarrekening, IFRS;
- Financiële uitkomsten van projecten en investeringen;
- Liquiditeitsprognoses en -beheer;
- Risicomanagement;
- Fiscale zaken;
- Opbouw en inrichting van de financiële functies;
- (Des)investeringsvoorstellen
- Financiële effecten hoge energieprijzen en oorlog in Oekraïne.

De directeur en de manager Finance, alsmede de externe accountant namen deel aan de vergaderingen. De Audit, Risk & Compliance Commissie sprak ook buiten de aanwezigheid van de directeur met de externe accountant.

Remuneratie- en Benoemingscommissie

Deze commissie bestaat uit de heer Van Harten (voorzitter) en mevrouw Van Uchelen. In het verslagjaar is de commissie twee maal bijeen geweest. Voornaamste activiteiten van deze commissie waren: het voeren van gesprekken met de directeur en directeur EPZ en evaluatie van de beloning van de directiefunctie.

In de context van de werkzaamheden van de Remuneratie- en Benoemingscommissie is contact onderhouden met de Governance Commissie.

Samenstelling statutair bestuur

De directie bestond in 2023 uit de heer F. (Frank) Verhagen (CEO).

Jaarrekening

De Raad van Commissarissen nam met instemming kennis van het door het statutaire bestuur voorgelegde bestuursverslag over het boekjaar 2022, de jaarrekening en de toelichting daarop. Op grond daarvan heeft de directeur de jaarrekening 2022 opgemaakt. De Raad van Commissarissen heeft aan de Algemene Vergadering voorgesteld deze zonder voorbehoud vast te stellen. De Algemene Vergadering van 26 juni 2023 heeft de jaarrekening 2022 vastgesteld. Ook dit jaar is in het boekjaar dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. De Algemene Vergadering verleende vervolgens decharge aan de directie voor het gevoerde bestuur en aan de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht.

Naast de twee reguliere Algemene Vergaderingen kwamen de Raad van Commissarissen en de aandeelhouders in maart en in oktober in buitengewone vergaderingen bijeen inzake de besluiten tot naamsverandering van PZEM in ZEH (maart) en de verlenging van de overdrachtstermijn van het Gemini-contract.

Namens de Raad van Commissarissen van ZEH N.V.
Ir. Gerard van Harten
Voorzitter

Personalia Raad van Commissarissen

Dhr. ir. G.A.F. (Gerard) van Harten

Nationaliteit: Nederlandse

In functie: 25 september 2015

Lopende termijn: tot 12 december 2024

Beroep/hoofdfunctie: voormalig voorzitter Raad van Bestuur Dow Benelux B.V.

Relevante nevenfuncties van 1 januari 2023 tot 20 april 2024 (of een gedeelte daarvan):

- bestuurslid Roosevelt Institute of American Studies;
- voorzitter Raad van Commissarissen Green Chemistry Campus B.V.;
- lid Raad van Toezicht Stichting Wonen en Psychiatrie.

Mw. mr. W.J.N. (Wendela) van Uchelen

Nationaliteit: Nederlandse

In functie: 6 juni 2018

Lopende termijn: tot 1 juni 2026

Beroep/hoofdfunctie: Chief Legal Officer en bestuurder Lipton Teas and Infusions BV

Relevante nevenfuncties van 1 januari 2023 tot 20 april 2024 (of een gedeelte daarvan):

- lid Raad van Toezicht en vertrouwenspersoon Amsterdam Sinfonietta

Dhr. drs. B.A. (Björn) Fermin

Nationaliteit: Nederlandse

In functie: 27 mei 2020

Lopende termijn: tot 26 mei 2024

Beroep/hoofdfunctie: voormalig Executive Vice-President Finance, Shell Downstream Business

Relevante nevenfuncties van 1 januari 2023 tot 20 april 2024 (of een gedeelte daarvan):

- lid Advisory and Audit Committee Special Tribunal for Lebanon;
- lid Raad van Commissarissen Emeis Nederland.

1.6 Kansen en risico's

ZEH wil kansen in de markt benutten en de risico's zoveel mogelijk beheersen. Daarom heeft ZEH een risicomanagementsysteem dat wordt toegepast en nageleefd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke kenmerken van de markten waarin wordt geopereerd. Risicomanagement draagt bij aan het op verantwoorde wijze realiseren van de strategische doelen van ZEH.

In dit onderdeel van het bestuursverslag wordt ingegaan op de wijze waarop het risicomanagement binnen ZEH is georganiseerd. Daarnaast geven we de belangrijkste risico's en onzekerheden weer waarmee ZEH wordt geconfronteerd evenals de wijze waarop deze worden beheerst.

Het risicobeheersingssysteem (gebaseerd op COSO-ERM) stelt ZEH in staat ondernemingsrisico's te onderkennen, beheerst te nemen, actief te volgen en daar waar nodig passende actie te nemen.

Om risico's te beheersen en om inzicht te krijgen in de mate waarin deze gebeurtenissen het resultaat van ZEH zouden kunnen beïnvloeden, wordt een Strategic Risk Assessment (SRA) uitgevoerd. De SRA vormt het jaarlijkse startpunt van het continue proces van risicomanagement.

Ontwikkelingen die invloed (kunnen) hebben op de waarschijnlijkheid en impact van de risico's, worden binnen de organisatie besproken.

Daarnaast wordt een Management in Control Statement (MiCS) ondertekend door het management van EPZ en door de bestuurder van ZEH. Daarin wordt verklaard dat de organisatie in control is geweest over de betreffende periode en worden eventuele aandachtspunten benoemd.

1.6.1 Organisatie en verantwoordelijkheden

Bestuurder en management

De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor het risicomanagement binnen ZEH. Medewerkers en het management zijn primair verantwoordelijk voor een adequate uitvoering van werkzaamheden inclusief risicomanagement en interne beheersing.

Onafhankelijke audits

Indien de Raad van Bestuur, de Raad van Commissarissen of het management een indicatie heeft over issues met betrekking tot bepaalde processen en/of de wens/behoefte heeft om processen onafhankelijk te toetsen, dan hebben deze personen de mogelijkheid om een externe partij te benoemen om een audit uit te voeren vanuit een onafhankelijke positie. Hiermee krijgt het management aanvullende zekerheid op het gebied van interne beheersing.

Externe accountant

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeelt de externe accountant de opzet, het bestaan en, waar noodzakelijk geacht, de werking van maatregelen van interne beheersing gericht op betrouwbare financiële verslaglegging. Bevindingen en aanbevelingen die voortkomen uit de controlewerkzaamheden worden vastgelegd in een jaarlijkse Management Letter en gerapporteerd aan de Raad van Bestuur, de Audit Risk & Compliance Commissie en de Raad van Commissarissen. Onder andere deze Management Letter vormt de basis voor verdere aanscherping van processen en/of beheersmaatregelen.

Raad van Commissarissen

De Raad van Bestuur van ZEH rapporteert en legt verantwoording af over de opzet en de effectieve werking van het systeem van interne risicobeheersing aan de Audit Risk & Compliance Commissie en aan de Raad van Commissarissen. Externe partijen als de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Autoriteit Consument & Markt (ACM) houden toezicht op correcte toepassing van wet- en regelgeving.

1.6.2 Risicomanagement en intern beheersingssysteem

Risico's en beheersmaatregelen 2023

Vanwege de verkoop van de Wholesaleactiviteiten, die begin 2023 geëffectueerd is zijn de aard en omvang van de risico's en ook de bijbehorende beheersingsmaatregelen significant gewijzigd.

Ontwikkeling van de risico's in 2023

Waar 2022 zich kenmerkte door almaar stijgende elektriciteits- en gasprijzen zijn gedurende 2023 deze prijzen weer fors gedaald. Tot aan de verkoop van de Wholesale-activiteiten had ZEH een enigszins gebalanceerde portefeuille waarbij de productie van de kerncentrale kon worden afgezet tegen de leveringen aan B2B-klienten. Hoewel eind 2021 is gestopt met het hedgen van de kerncentrale bestond er op het moment van verkoop nog een vooruit verkochte positie van ca. 2 TWh waar marginverplichtingen voor bestonden. Voor iedere euro prijsstijging of -daling moest er dan ook EUR 2 mln. respectievelijk bijgestort worden dan wel werd er geld ontvangen. Als onderdeel van de verkoopvoorwaarden is afgesproken dat deze bijstortverplichting niet oneindig zou zijn maar, gelet op de aanwezige liquiditeiten bij ZEH, altijd beheerst kon worden.

Risico's en beheersmaatregelen 2023

Tijdens de Strategic Risk Assessments zijn de volgende risico's of beheersmaatregelen aangepast:

Verwijderd risico:

- Herstructurering PZEM
De verdere herstructurering heeft juist succesvol plaatsgevonden in lijn met de aandeelhoudersstrategie

Toegevoegd risico:

- Afhankelijkheid van PEC
Omdat het grootste deel van de organisatie verkocht is, waarvan ZEH nog wel afhankelijk bleef op het gebied van verschillende soorten dienstverlening, ontstond er een grote afhankelijkheid van het verkochte bedrijfsonderdeel.

Risicobereidheid

ZEH beoordeelt risico's, maatregelen ter beheersing van deze risico's en de overblijvende risico's ten opzichte van de algehele risicobereidheid tijdens de verschillende risk assessments. Per risico wordt het niveau van kans en impact bepaald. Is één van beide of zijn beiden te hoog, dan ontwikkelt en implementeert ZEH aanvullende maatregelen. Als het restrisico daarna nog te hoog blijft, wordt een vervolgstap overwogen. De vervolgstap kan bestaan uit:

- het accepteren van het hoge restrisico met een verhoogde monitoring en mogelijke verbeteracties op het gebied van schadebeperking voor het geval het incident zich voordoet;
- het delen van het hoge restrisico met een derde partij in bijvoorbeeld een joint venture of het verzekeren van het restrisico;
- beoordelen of de betreffende activiteit beëindigd kan worden in geval deze een gevaar vormt voor de continuïteit van de onderneming.

Management in Control Statements 2023

Over 2023 ondertekende de Raad van Bestuur een Management in Control Statement (MiCS) evenals dochtermaatschappij N.V. EPZ. Daarmee verklaarde de Raad van Bestuur dat er gedurende het verslagjaar een adequaat systeem van risicomanagement en interne beheersing is ontwikkeld, is geïmplementeerd en werkend is. Hierop zijn geen uitzonderingen aangegeven.

De twee MiCS's van 2023 vormen de basis van de 'in control verklaring' van de Raad van Bestuur. Deze is opgenomen in dit jaarbericht.

1.6.3 Overzicht van de belangrijkste risico's

Hieronder is een overzicht van de belangrijkste strategische risico's van ZEH opgenomen. Tevens is per risico aangegeven op welke wijze de kans en/of impact van dat risico wordt verlaagd.

De belangrijkste risico's die ZEH onderkent zijn:

1. Slechte marktomstandigheden (prijzen)

Als gevolg van slechte marktomstandigheden (lage elektriciteitsprijs) bestaat de kans dat de financiële resultaten achterblijven (centrale is niet rendabel). Hierdoor bestaat de kans dat ZEH onvoldoende financiële middelen heeft waardoor de continuïteit op lange termijn in gevaar komt.

Beheersmaatregelen:

- Door het restrictieve dividendbeleid van ZEH, waarbij rekening gehouden wordt dat ten allen tijde een onverwachte permanente sluiting kan worden bekostigd, houdt ZEH voldoende financiële middelen aan om ook slechte marktomstandigheden het hoofd te bieden.

2. Onvoorzien niet beschikbaarheid van de kerncentrale

Als gevolg van onvoorzien uitval van de kerncentrale bestaat de kans dat ZEH geconfronteerd wordt met extra kosten waardoor het resultaat van ZEH negatief wordt beïnvloed.

Beheersmaatregelen:

- Strakke sturing op investerings- en onderhoudsprojecten om de beschikbaarheid te verhogen door:
 - Goede communicatie tussen management EPZ en ZEH
 - Samenwerking met belangrijkste medeaandeelhouder RWE
 - Inzicht in onderhoudsplannen en sparepart-beleid
 - Sturing op een zo hoog mogelijke beschikbaarheid van de centrale door invoering van KPI beschikbaarheid en verhoging van bewustwording bij EPZ

3. Onvoorspelbaar overheidsgedrag

Als gevolg van reguleringsingrijpen en/of besluiten die vanuit de politiek genomen worden, bestaat de kans dat de kerncentrale van overheidswege (tijdelijk) moet sluiten waardoor de financiële resultaten van ZEH negatief worden beïnvloed en de werkgelegenheid bij EPZ wordt bedreigd.

Beheersmaatregelen:

- Aansturing binnen ZEH en deelnemingen op het voldoen aan alle regelgeving

4. Beheer liquide middelen en uitzettingen

Als gevolg van de grote hoeveelheid aanwezige kasmiddelen bestaat de kans dat door fraude, onzorgvuldig beleggingsbeleid, mogelijke faillissementen in de financiële sector of onopzettelijke handelingen deze middelen (deels) uit de onderneming wegvloeien.

Beheersmaatregelen:

- Treasury functie is direct onder de bestuurder geplaatst
- Het Treasury Statuut beschrijft de randvoorwaarden voor het uitzetten van de middelen (bijvoorbeeld type, looptijd en spreiding)
- Specifieke procedures voor uitzettingen met betrekking tot het controleren van bankrekeningnummers.

- Ondanks kleine organisatie nog steeds uitgebreide functiescheiding op betalingsverkeer (1 functionaris betaling klaarzetten; 2 andere functionarissen goedkeuren)

5. Behoud medewerkers

Als gevolg van de kleine organisatie en de onzekere toekomst van het bedrijf, bestaat de kans dat er medewerkers vertrekken met bepaalde specifieke kennis die kritisch is voor de organisatie waardoor er gaten vallen in de organisatie, kennis verloren gaat en processen inefficiënt plaatsvinden.

Beheersmaatregelen:

- Een aantrekkelijke werkgever proberen te blijven. Onder andere door middel van het op maat aanbieden van trainingen en scholing
- Zoveel mogelijk transparantie naar medewerkers over het toekomstperspectief
- Ondanks kleine organisatie, toch zoveel mogelijk kritieke kennis dubbel beleggen

6. In gebreke zijn met wet- en regelgeving

Als gevolg van wijziging in de wet- en regelgeving (met name REMIT en AVG) bestaat de kans dat deze niet tijdig in de bedrijfsvoering en systemen geïmplementeerd is, waardoor we niet compliant zijn met wet- en regelgeving.

Beheersmaatregelen:

- Een flexibele organisatie en flexibele systemen die snel kunnen reageren op wijzigingen vanuit wet- en regelgeving
- Beoordeling van nieuwe contracten op huidige en aangekondigde wet- en regelgeving
- Mogelijke inleen van externe expertise

7. ICT Informatiebeveiliging

Door het toenemend gebruik van cloud toepassingen en de mogelijkheid van cyber aanvallen, bestaat de kans dat data of systemen niet beschikbaar zijn, waardoor de bedrijfscontinuïteit in gevaar komt.

Beheersmaatregelen:

- Zorgen voor verhoogde aandacht bij alle personeelsleden. Hiervoor wordt een trainingsprogramma c.q. bewustwordingscampagne uitgerold, passend bij de huidige organisatie
- Up-to-date blijven omtrent ontwikkelingen op het gebied van cyber security
- ICT-apparatuur beveiligen volgens de laatste stand der techniek met behulp van betrouwbare leveranciers

8. Veiligheid

Als gevolg van onzorgvuldig handelen en/of onoplettendheid kunnen ongevallen plaatsvinden en kan potentieel de licence to operate in gevaar komen.

Beheersmaatregelen:

- Uitstralen richting deelnemingen dat veiligheid prioriteit nummer 1 is
- Cultuur creëren waarbij collega's elkaar aanspreken op gedrag
- Monitoren van incidenten middels TRIR en LTIR rapportages

9. Afhankelijkheid van PEC

Na de verkoop van de Wholesale-activiteiten is ZEH in grote mate afhankelijk geworden van PEC voor haar ICT; huisvesting en de uitvoering van de belangrijkste contracten (Tollingovereenkomst BS30 en Enzee; Power Offtake Agreement met Gemini). Als PEC zelf in de problemen komt of er onenigheid tussen partijen ontstaat kan dit van grote invloed zijn op de continuïteit van ZEH

Beheersmaatregelen:

- Verzorgen van zelfstandige huisvesting inclusief IT-infrastructuur
- Inrichten van een back-up contract voor de uitvoering van de Tollingovereenkomsten en de Gemini POA
- Overdracht van Gemini POA naar PEC

10. Kredietrisico

Als gevolg van mogelijke default bij partijen bestaat de kans dat deze niet aan hun financiële verplichting voldoen waardoor ZEH financiële schade lijdt.

Beheersmaatregelen:

- Met PEC wordt dagelijks de openstaande positie (zowel debiteuren als market-to-market) afgerekend zodat het openstaand saldo ten allen tijde beperkt is

Samenvattende tabel:

	Risico	Beheersmaatregel	Risico-gebied	Huidig risico na mitigatie
1	Slechte marktomstandigheden	Aanhouden financiële middelen	Strategisch	Hoog
2	Onvoorziene niet-beschikbaarheid van energiecentrales	Strakke sturing investerings- en onderhoudsprojecten	Operationeel	Hoog
3	Onvoorspelbaar overheidsgedrag	Voldoen aan alle regelgevingen	Compliance	Hoog
4	Beheer liquide middelen en uitzettingen	Handhaving conservatief Treasury-beleid	Financieel	Hoog
5	Behoud medewerkers	Perspectief voor medewerkers en spreiding van kennis	Operationeel	Middel
6	Wijzigingen in wet- en regelgeving	Flexibele organisatie met extern advies	Compliance	Laag
7	ICT Informatiebeveiliging	Specifieke doorlopende acties i.s.m. externe experts	Operationeel	Laag
8	Veiligheid	Veiligheidscultuur continu versterken	Operationeel	Middel
9	Afhankelijkheid van PZEM Energy Company	Verdere verzelfstandiging en back-up	Operationeel	Middel
10	Kredietrisico	Korte betaaltermijn	Operationeel	Middel

1.6.4 Risico-kenmerken van markten waarop ZEH actief is

Commodity marktrisico's

Marktrisico's vloeien voort uit prijsbewegingen op de elektriciteitsmarkt waarin ZEH actief is. ZEH is terughoudend met het inlocken (vooruit verkopen) van de verwachte productie van de kerncentrale vanwege de kosten en eventuele marginverplichtingen die dit vaak met zich meebrengt. Ook zou het inlocken van de centrale het risico met zich meebrengen dat bij onverwachte uitval en gestegen prijzen de reeds verkochte elektriciteit veel duurder moet worden teruggekocht.

Een risico voor de continuïteit van ZEH op termijn is een mogelijk ongunstige ontwikkeling van de elektriciteitsprijzen de komende jaren. Zo'n daling zou een direct drukkend effect hebben op het resultaat uit de kerncentrale aangezien hier geen correlatie bestaat tussen de marktprijs van elektriciteit en de brandstofprijs. De verkoopopbrengsten zouden dalen, terwijl de kostprijs nagenoeg stabiel is. Aangezien ZEH voldoende middelen aanhoudt om ook met een onverwachte permanente sluiting van de kerncentrale om te gaan, wordt ook dit risico voldoende beheerst.

Cashflow hedging

ZEH gebruikt, hetzij in zeer beperkte mate, financiële instrumenten om fluctuaties in verwachte cashflows te beperken. Om de gevolgen van toekomstige veranderingen in marktprijzen te beheersen maakt ZEH gebruik van derivaten zoals termijncontracten (of vergelijkbaar). De hedging instrumenten zijn derivaten in de door ZEH verhandelde commodity (elektriciteit) welke afgesloten worden om het cashflow- en prijsrisico te beperken. Hedge-accounting wordt toegepast om de totale waardemutatie van deze derivaten in de winst- en-verliesrekening te dempen.

Renterisico's

Het risicobeleid van ZEH met betrekking tot renterisico's is er op gericht om de invloed van renteschommelingen te beperken. ZEH staat alleen voor het uitzetten van geld bloot aan renterisico's (geen sprake van externe financiering). Om de invloed van renteschommelingen te beperken wordt het geld met verschillende looptijden weggezet.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat ZEH onvoldoende financiële middelen ter beschikking heeft om aan haar korte termijn verplichtingen te voldoen. Gezien de hoeveelheid middelen die onder andere gegenereerd zijn door de verkoop van bedrijfsonderdelen, is dit risico op dit moment niet aanwezig.

Het beleid van ZEH op het gebied van liquide middelen en financiële assets is om deze te centraliseren in de holdingmaatschappij ZEH N.V. Op basis van het ondernemingsplan wordt jaarlijks het Treasury jaarplan opgesteld dat richting geeft aan de treasury activiteiten. Een onderdeel hiervan is de wijze waarop overtollige middelen worden uitgezet met inachtneming van buffers voor operationele activiteiten.

1.7 Verklaring Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de inrichting en effectieve werking van ons systeem van risicomanagement en interne beheersing: het ZEH Internal Control Framework (ZICF). De Raad van Bestuur heeft de opzet en werking gedurende 2023 geëvalueerd mede op basis van de Management in Control Statements die na evaluatie in de organisatie tot stand zijn gekomen.

Risico's nemen, is onlosmakelijk verbonden met ondernemen en met het uitvoeren van de strategie. Het ZICF stelt ZEH in staat ondernemingsrisico's te onderkennen, beheerst te nemen, actief te volgen en daar waar nodig passende actie te nemen. De Raad van Bestuur streeft ernaar de kans op en de gevolgen van fouten, verkeerde beslissingen en onvoorziene omstandigheden zoveel mogelijk te reduceren.

De Raad van Bestuur realiseert zich dat het ZICF geen absolute zekerheid biedt voor het realiseren van bedrijfsdoelstellingen, noch kan het alle onjuistheden, verlies, fraude en overtredingen van wetten en regels geheel voorkomen.

In control verklaring

Met inachtneming van het bovenstaande meent de Raad van Bestuur dat het risicomanagement en interne beheersing in 2023 naar behoren werkte en een redelijke mate van zekerheid geeft dat de jaarrekening over het verslagjaar geen onjuistheden van materieel belang bevat.

De Raad van Bestuur zal ook in 2024 toezien op handhaving van het ZICF.

Bestuursverklaring

Voor zover ons bekend:

- geeft de jaarrekening een betrouwbaar beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en het resultaat van ZEH N.V.
- geeft de additionele informatie, zoals opgenomen in dit jaarbericht, een goed beeld van de situatie op 31 december 2023 en de gang van zaken gedurende het boekjaar 2023 van ZEH N.V.
- beschrijft dit jaarbericht in het hoofdstuk Kansen en risico's de wezenlijke risico's waarmee ZEH N.V. zou kunnen worden geconfronteerd

Middelburg, 19 april 2024

Raad van Bestuur ZEH N.V.

Frank Verhagen

Jaarrekening 2023

ZEH N.V.

Inhoudsopgave Jaarrekening

Geconsolideerde jaarrekening 2023	28
Geconsolideerde balans per 31 december 2023	29
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	30
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	31
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen	32
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	33
Grondslagen voor de financiële verslaglegging	34
Toelichting op de geconsolideerde balans	51
Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening	71
Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht	78
Gebeurtenissen na balansdatum	78
Geconsolideerde deelnemingen	79
Niet-geconsolideerde deelnemingen	79
Enkelvoudige jaarrekening 2023	80
Enkelvoudige balans per 31 december 2023	81
Enkelvoudige winst-en-verliesrekening	82
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	83
Toelichting op de enkelvoudige balans	84
Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening	90

Geconsolideerde Jaarrekening 2023

GECONSOLIDEERDE BALANS

(Bedragen x EUR 1.000)

	Ref. nr.	31-12-2023	31-12-2022
Vaste Activa			
Materiële vaste activa	2	280.150	425.826
Joint ventures, geassocieerde en overige deelnemingen	3	20.842	29.641
Leningen u/g deelnemingen	4	2.540	2.563
Uitgestelde belastingvorderingen	4	21.118	-
Overige financiële vaste activa	4	466.772	332.006
Financiële vaste activa		511.272	364.210
Totaal vaste activa		791.422	790.036
Vlottende activa			
Vorraden	6	59.859	68.387
Handelsdebiteuren	7	4.871	1.347
Actuele belastingvorderingen	7	2.731	11.855
Overige vorderingen	7	1.292.596	263.616
Derivaten	5	4.601	-
Totaal vorderingen		1.304.800	276.818
Vlottende activa		1.364.658	345.204
Liquide middelen	8	146.266	562.852
Activa aangehouden voor verkoop	24	-	1.440.901
TOTAAL ACTIVA			
		2.302.346	3.138.994
Eigen vermogen		1.617.336	1.407.300
Netto resultaat lopend jaar		104.548	182.202
Groepsvermogen		1.721.885	1.589.501
Voorzieningen	9	438.376	535.442
Uitgestelde belastingverplichtingen	11	34.636	32.317
Lease verplichting	11	251	45
Overige langlopende verplichtingen	11	39.721	36.202
Langlopende verplichtingen		512.984	604.007
Handelscrediteuren	12	5.277	13.759
Actuele belastingverplichtingen	12	30.478	19.931
Kortlopend deel van voorzieningen	12	16.107	30.230
Overige kortlopende verplichtingen	12	15.615	6.605
Vlottende passiva		67.477	70.525
Totaal vlottende passiva		67.477	70.525
Totaal verplichtingen		580.461	674.532
Passiva aangehouden voor verkoop	24	-	874.961
TOTAAL PASSIVA			
		2.302.346	3.138.994

GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING

(bedragen x EUR 1.000)

	Ref. nr.	2023	2022
<i>Voortgezette bedrijfsactiviteiten:</i>			
Netto omzet	13	327.472	772.059
Inkoopwaarde van de omzet		(143.316)	(494.176)
Operationele bruto marge		184.155	277.883
Overige bedrijfsopbrengsten	15	32.541	8.144
Reële waardemutatie handelsportefeuille	16	-	499
Bruto marge		216.696	286.526
Diensten van derden	17	(40.655)	(35.892)
Personeelskosten	18	(33.246)	(27.880)
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	19	(35.321)	(49.560)
Overige bedrijfskosten	20	(2.360)	(3.588)
Totaal netto bedrijfslasten		(111.581)	(116.919)
Bedrijfsresultaat		105.115	169.606
Financiële baten en lasten	22	39.989	(55.784)
Resultaat deelnemingen	21	(7.563)	21.779
Resultaat voor belastingen		137.541	135.602
Vennootschapsbelasting	23	(32.992)	(16.839)
Resultaat na belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		104.548	118.763
Resultaat na belastingen uit activiteiten aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	24	-	63.438
RESULTAAT IN HET JAAR		104.548	182.202
Resultaat toe te rekenen aan:			
AANDEELHOUDERS VAN ZEH N.V.		104.548	182.202

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

(Bedragen x EUR 1.000)

	2023	2022
GEREALISEERDE RESULTATEN:		
Resultaat in het jaar na vennootschapsbelasting	104.548	182.202
NIET GEREALISEERDE RESULTATEN:		
Ongerealiseerde resultaten die niet naar de winst-en-verliesrekening zullen worden overgeboekt	-	-
Ongerealiseerde resultaten die naar de winst-en-verliesrekening kunnen worden overgeboekt		
1. Effectieve deel van winsten en verliezen op afdekkingsinstrumenten in een kasstroomafdekking		
Energiederivaten (bruto)	4.601	(174.533)
Herclassificatie van niet-gerealiseerd naar gerealiseerd resultaat	-	(36.101)
Niet-gerealiseerde resultaten op kasstroomafdekkingsinstrumenten energiederivaten	4.601	(210.634)
Rentederivaten (bruto)	-	4.607
Herclassificatie van niet-gerealiseerd naar gerealiseerd resultaat	-	4.423
Niet-gerealiseerde resultaten op kasstroomafdekkingsinstrumenten rentederivaten	-	9.030
(Uitgestelde) winstbelastingen	(1.187)	49.996
Totaal effectieve deel van winsten en verliezen op afdekkingsinstrumenten in een kasstroomafdekking	3.414	(151.609)
2. Aandeel in niet-gerealiseerde resultaten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen		
Totaal aandeel in niet-gerealiseerde resultaten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	-	-
3. Overige mutaties		
Totaal overige mutaties	-	-
Totaal van niet-gerealiseerde resultaten	3.414	(151.609)
TOTAAL VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN	107.962	30.593
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten toe te rekenen aan:		
AANDEELHOUDERS VAN ZEH N.V.	107.962	30.593

Voor toelichting op de mutaties in energiederivaten wordt verwezen naar onderdeel 5 in de Toelichting op de geconsolideerde balans.

GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

(bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Gestort aandelen- kapitaal	Wettelijke reserve	Hedge reserve	Overige niet uitkeerbare reserves	Overige reserves	Onverdeeld resultaat
STAND PER 1 JANUARI 2022	1.650.908	6.937	83.746	27.189	(112)	1.298.084	235.065
Resultaatverdeling 2021	-	-	-	-	-	235.065	(235.065)
Dividendbetaling	(92.000)	-	-	-	-	(92.000)	-
Overige mutaties	(0)	-	(9.471)	-	(12)	9.483	-
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	30.593	-	-	(151.609)	-	-	182.202
STAND PER 31 DECEMBER 2022	1.589.501	6.937	74.275	(124.420)	(124)	1.450.632	182.202
Resultaatverdeling 2022	-	-	-	-	-	182.202	(182.202)
Dividendbetaling	(100.000)	-	-	-	-	(100.000)	-
Overige mutaties	124.421	-	(21.843)	124.420	124	21.720	-
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	107.962	-	-	3.414	-	-	104.548
STAND PER 31 DECEMBER 2023	1.721.885	6.937	52.432	3.414	-	1.554.553	104.548

In het mutatieoverzicht eigen vermogen wordt het verloop van het eigen vermogen toegelicht. Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt EUR 9.080.000 en is verdeeld in 20.000 aandelen met een nominale waarde van elk EUR 454. Per 31 december 2023 is EUR 6.937.120 geplaatst en volgestort. Gedurende het verslagjaar is hierin geen wijziging opgetreden. Er zijn geen aandelen met voorkeursrechten of beperkingen.

De wettelijke reserve betreft de niet-uitgekeerde winsten van deelnemingen; dientengevolge is de wettelijke reserve niet vrij uitkeerbaar. In 2023 betreft de mutatie in de wettelijke reserve het resultaat in de deelnemingen minus het ontvangen dividend. De afname in 2022 in deze reserve houdt met name verband met de verkoop van de Wholesale-activiteiten waar ook het 50%-belang van de Sloecentrale in zat. Ook de "overige mutatie" in de hedge reserve in 2023 houdt verband met deze verkoop. De stand per 31 december 2022 hield namelijk verband met de derivaten in de activa en passiva aangehouden voor verkoop.

De veranderingen in de reële waarde na belastingen van de derivaten worden volledig in de hedge-reserve verwerkt. Voor nadere toelichting zie 5. Grondslagen voor de waardering van financiële instrumenten en 5.1.3. van de Toelichting op de geconsolideerde balans. De overige niet-uitkeerbare reserves betreft voornamelijk een herwaarderingsreserve derivaten.

De overige reserves betreffen de winstreserves.

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

(opgesteld volgens de indirecte methode)

(Bedragen x EUR 1.000)

	2023	2022
Uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	105.115	271.509
Reële waardemutaties handelsportefeuille	-	24
Correctie vooruitontvangen omzet	-	220
Afschrijvingen en waardeverminderingen	35.321	63.955
(Terugname) bijzondere waardevermindering	-	136.202
<i>Mutaties in:</i>		
Voorzieningen	(243)	8.575
Voorraden/Onderhanden werk	8.528	280
Handelsvorderingen	(3.524)	(16.687)
Handelsschulden	(8.482)	9.048
Overige vorderingen/schulden	348.686	(180.663)
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	485.401	292.463
Kasstroomen voortvloeiend uit ontvangen dividenden uit deelnemingen	1.586	17.306
Kasstroomen voortvloeiend uit financiële lasten	15.176	(9.397)
Kasstroomen voortvloeiend uit winstbelastingen	(42.609)	(11.421)
Kasstroom uit operationele activiteiten	459.554	288.951
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings en desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	(17.338)	(21.234)
Investerings en desinvesteringen in groepsmaatschappijen en deelnemingen (na aftrek van verworven liquide middelen)	(398)	400
Vervreemding van groepsmaatschappijen en deelnemingen (na aftrek van afgestane liquide middelen)	192.830	8.883
Overige financiële vaste activa	2.185	(7.223)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	177.279	(19.174)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossingen op leningen	(315)	(15.786)
Investerings en ontvangsten vanuit uitzettingen	(1.068.133)	334.719
Uitgekeerde dividenden	(100.000)	(92.000)
Lease verplichtingen	(37)	(552)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(1.168.485)	226.381
ONTWIKKELING KASPOSITIE IN HET JAAR	(531.651)	496.157
Saldo liquide middelen begin boekjaar	677.917	181.760
Ontwikkeling kaspositie in het jaar	(531.651)	496.157
Eindsaldo liquide middelen volgens balans	146.266	677.917

Grondslagen voor de financiële verslaglegging

Deze geconsolideerde jaarrekening gaat over het jaar 2023 welke is geëindigd op balansdatum 31 december 2023.

ZEH N.V. (hierna: ZEH) is een naar Nederlands recht opgerichte naamloze vennootschap en is over geheel 2023 de moedermaatschappij van een aantal groepsmaatschappijen die zich bezig houden met:

- opwekken van en handelen in energie;
- ontwikkelen en produceren van duurzame energie, onder andere op het gebied van windenergie en zonenergie.

Mede in dit kader heeft ZEH belangen in een aantal gezamenlijke overeenkomsten, geassocieerde deelnemingen en overige deelnemingen.

De aandeelhouders van ZEH N.V. zijn de provincie Zeeland, de Zeeuwse gemeenten, enige Zuid-Hollandse en Noord-Brabantse gemeenten en de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant.

ZEH N.V. is statutair gevestigd in Middelburg aan Park Veldzigt 71, en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 22031457.

In 2023 hebben zich de volgende wijzigingen voorgedaan in de groep:

- PZEM Energy Company B.V. en PZEM Pipe B.V. zijn op 25 januari 2023 verkocht aan EP Netherlands B.V. Onder PZEM Energy Company B.V. hingen ook PZEM Tolling Sloe B.V. en een 50% belang in Sloecentrale Holding B.V. Deze bedrijven / activiteiten zijn in de jaarrekening 2022 reeds als “activa aangehouden voor verkoop” gepresenteerd.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het jaar 2023, dat eindigde op de balansdatum van 31 december 2023.

Continuïteit

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van het continuïteitsbeginsel.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW

ZEH N.V. heeft gebruik gemaakt van de optie in Titel 9 Boek 2 BW om de enkelvoudige jaarrekening op te stellen volgens de IFRS grondslagen die worden gehanteerd in de geconsolideerde jaarrekening, inclusief de uitzondering dat de groepsmaatschappijen en deelnemingen worden gewaardeerd op basis van de equity-methode.

De enkelvoudige winst-en-verliesrekening is op basis van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW in beknopte vorm weergegeven.

Deze jaarrekening 2023 is op 17 april 2024, naast de ondertekening door het Bestuur, ondertekend door de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen zal de jaarrekening ter vaststelling en goedkeuring voorleggen aan de Algemene Vergadering op 19 juni 2024.

Basis voor opstelling

1A. Overeenstemmingsverklaring IFRS en samenvatting van wijzigingen in de waarderingsregels IFRS

De geconsolideerde jaarrekening van de vennootschap is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS), uitgegeven door de International Accounting Standards Board (IASB), en de interpretaties uitgegeven door het IFRS Interpretations Committee (IFRS IC) van de IASB die door Europese Commissie (EC) zijn goedgekeurd tot en met 31 december 2023 en met artikel 2:362 lid 9 van het Burgerlijk Wetboek (BW).

Toepassing nieuwe IFRS-standaarden en/of aanvullingen

Ten opzichte van het voorgaande boekjaar zijn de volgende nieuwe standaarden en/of aanvullingen/verbeteringen door de IASB uitgegeven en door de EC goedgekeurd voor gebruik binnen de Europese Unie. De nog niet door de EC goedgekeurde wijzigingen zijn niet in onderstaand overzicht meegenomen.

1.1. De volgende standaarden en verbeteringen zijn door ZEH toegepast in de jaarrekening 2023

- 1) *IFRS 17 Verzekeringscontracten.*
Niet van toepassing voor ZEH.
- 2) *Aanpassingen IFRS 17 Verzekeringscontracten*
Initiële toepassing van IFRS 17 en IFRS 9 – Vergelijkende info. Geen impact voor ZEH.
- 3) *Aanpassingen IAS 1 Presentatie van de Jaarrekening en IFRS Practice Statement 2*
Toelichting van grondslagen voor financiële verslaggeving. Geen directe impact voor ZEH.
- 4) *Aanpassingen IAS 8 Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten*
Definitie van schattingen. Geen directe impact voor ZEH.
- 5) *Aanpassingen IAS 12 Winstbelastingen*
Uitgestelde belastingen met betrekking tot activa en passiva die voortvloeien uit één enkele transactie. Geen directe impact voor ZEH.
Internationale belastinghervorming – Pillar Two Modelregels (onmiddellijk toepasbaar – toelichtingen zijn vereist voor boekjaren op of na 1 januari 2023).

ZEH heeft de International Tax Reform – Pillar Two Model Rules (wijzigingen in IAS 12) aangenomen bij hun publicatie op 23 mei 2023. De wijzigingen voorzien in een tijdelijke verplichte uitzondering op de uitgestelde belastingadministratie voor de aanvullende belasting, die onmiddellijk van kracht wordt, en nieuwe toelichtingen vereist over de Pijler Twee-blootstelling. De verplichte uitzondering geldt met terugwerkende kracht. Omdat er op 31 december 2022 echter geen nieuwe wetgeving ter implementatie van de aanvullende belasting van kracht was of substantieel van kracht werd in enig rechtsgebied waar ZEH actief is en er op die datum geen gerelateerde uitgestelde belasting werd erkend, heeft de toepassing met terugwerkende kracht geen impact op de resultaten van de ZEH geconsolideerde jaarrekening.

1.2. De volgende relevante standaarden en verbeteringen zijn door ZEH nog niet toegepast in de jaarrekening 2023. Deze zijn officieel van toepassing vanaf het boekjaar dat start op 1 januari 2024 of later

- 1) Aanpassingen IAS 1 Presentatie van de Jaarrekening
- 2) Aanpassingen IFRS 16: Leaseovereenkomsten
- 3) Aanpassingen IAS 7 Het Kasstroomoverzicht en IFRS 7 Financiële Instrumenten
- 4) Aanpassingen IAS 21 De gevolgen van wisselkoerswijzigingen

De verwachte impact van de wijzigingen in de standaarden wordt door ZEH als zeer laag ingeschat aangezien het om wijzigingen of verduidelijkingen voor vrij specifieke omstandigheden of contracten gaat die bij ZEH niet of nauwelijks aanwezig zijn.

Functionele valuta en presentatievaluta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in de euro, die fungeert als de functionele valuta van de vennootschap. Tenzij anders aangegeven, is alle financiële informatie in euro's afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Schattingen en veronderstellingen

Het opstellen van een jaarrekening brengt met zich mee dat gebruik wordt gemaakt van schattingen en veronderstellingen die zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en op factoren die naar het oordeel van het management aanvaardbaar zijn. Deze schattingen hebben voornamelijk betrekking op de voorzieningen, uitgestelde belastingvordering en impairmentbeoordelingen. Deze schattingen en veronderstellingen hebben invloed op de jaarrekeninggegevens, waarbij de werkelijke gegevens kunnen afwijken. De effecten van schattingswijzigingen worden prospectief verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Schattingswijzigingen kunnen eveneens leiden tot wijzigingen in activa en verplichtingen of in componenten van het eigen vermogen. Dergelijke schattingswijzigingen worden verwerkt in de periode waarin een schattingswijziging heeft plaatsgevonden.

Bij de toelichtingen van de balans en winst-en-verliesrekening zijn eventuele bijzonderheden met betrekking tot schattingen en veronderstellingen apart vermeld. Met name de bepaling van de voorzieningen, maar ook de hoogte van de uitgestelde belastingvorderingen en impairmentbeoordelingen worden geraakt door inschattingen voor de toekomst. De belangrijkste onzekerheden zitten enerzijds in de volatiliteit van de elektriciteitsmarkt en anderzijds in de toekomstige prijsontwikkelingen ten aanzien van de amoveringskosten van de kerncentrale en back-end kosten van de brandstof van de kerncentrale. Voor de elektriciteitsprijzen wordt voornamelijk aangesloten op de bekende forwardprijzen, afgeleiden hiervan of openbare prijsprojecties zoals die uit de Klimaat- en Energie Verkenning (KEV).

Oordelen

Informatie over de gevormde oordelen bij de toepassing van de grondslagen zijn opgenomen in de verschillende onderdelen van de toelichting:

Toelichtingen worden, voor zover praktisch uitvoerbaar, in een systematische volgorde gepresenteerd en bevatten verwijzingen naar / van regels in de primaire overzichten. Bij het bepalen van een systematische presentatiemethode houdt een entiteit rekening met het effect op de begrijpelijkheid en vergelijkbaarheid van de financiële overzichten. De groep heeft oordeelsvorming toegepast bij het presenteren van gerelateerde informatie, relevant voor een goed begrip van de financiële prestaties en financiële positie.

Veronderstellingen en schattingsonzekerheden

Informatie over veronderstellingen en schattingsonzekerheden die een aanmerkelijk risico in zich bergen van een materiële aanpassing van de boekwaarde van activa en passiva in het jaar eindigend op 31 december 2023, is opgenomen in toelichting 9 op de voorzieningen.

Bepaling van de reële waarde

Voor een aantal waarderinggrondslagen en toelichtingen is bepaling van de reële waarde vereist, voor zowel financiële als niet-financiële activa en verplichtingen.

Bij het bepalen van de reële waarde van een actief of een verplichting maakt de groep zoveel mogelijk gebruik van op de markt waarneembare gegevens. De reële waarden worden geïnclassificeerd naar verschillende niveaus op basis van een reële waardehiërarchie, afhankelijk van de inputs op basis waarvan de waarderingstechnieken zijn toegepast.

De verschillende niveaus zijn als volgt gedefinieerd:

- Niveau 1: genoteerde marktprijzen (niet gecorrigeerd) in actieve markten voor identieke activa of verplichtingen.
- Niveau 2: input die geen onder niveau 1 vallende genoteerde marktprijzen betreft en die waarneembaar is voor het actief of de verplichting, hetzij rechtstreeks (i.c. in de vorm van prijzen) hetzij indirect (i.c. afgeleid van prijzen).
- Niveau 3: input voor het actief of de verplichting die niet is gebaseerd op waarneembare marktgegevens (niet-waarneembare input).

Indien de inputs die worden gebruikt voor het bepalen van de reële waarde van een actief of verplichting binnen verschillende niveaus van de reële-waardehiërarchie vallen, dan wordt de bepaalde reële waarde in zijn geheel geïnclassificeerd in hetzelfde niveau van de reële-waardehiërarchie als de input van het laagste niveau die van belang is voor de gehele meting. De groep verwerkt eventuele herrubricering tussen de niveaus van de reële-waardehiërarchie aan het einde van de verslagperiode waarin de wijziging zich heeft voorgedaan. Meer informatie over de veronderstellingen voor de bepaling van reële waarden is opgenomen in toelichting 5 Derivaten.

2. Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

2.1 Bijzondere waardevermindering van activa

Gedurende het verslagjaar wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van activa. Indien dit het geval is, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van het actief. Voor de toetsing op bijzondere waardeverminderingen worden activa samengevoegd in de kleinst te onderscheiden groep activa die uit voortgezet gebruik kasstromen genereert die in hoge mate onafhankelijk zijn de inkomende kasstromen van andere activa of kasstroomgenererende eenheden (KGE's).

De realiseerbare waarde van een actief of een KGE is de hoogste van de bedrijfswaarde en de reële waarde minus verkoopkosten. Als de reële waarde minus verkoopkosten leidt tot niet vermijdbare uitgaven, zal hiervoor een verplichting worden opgenomen. De bedrijfswaarde wordt bepaald door de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen, gebaseerd op de intern opgestelde en door de Raad van Bestuur goedgekeurde ondernemingsplannen, gebruik makend van een disconteringsvoet vóór belastingen die onder andere de actuele marktrente weergeeft. Specifieke risico's met betrekking tot het actief of de kasstroomgenererende eenheid zijn in de geschatte toekomstige kasstromen opgenomen. Ten aanzien van verantwoorde goodwill wordt jaarlijks beoordeeld of sprake is van een bijzondere waardevermindering.

Een bijzondere waardevermindering wordt verwerkt indien de boekwaarde van een actief of de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort, hoger is dan de realiseerbare waarde.

Bijzondere waardeverminderingen van aan kasstroomgenererende eenheden toegewezen activa worden eerst in mindering gebracht op de boekwaarde van aan kasstroom genererende eenheden (of groepen van eenheden) toegerekende goodwill en vervolgens naar rato in mindering gebracht op de boekwaarde van de overige activa van de eenheid (groep van eenheden). De betreffende activa worden niet lager gewaardeerd dan de eigen (individuele) realiseerbare waarde.

Een bijzondere waardevermindering wordt teruggenomen indien vastgesteld wordt dat de uitgangspunten zijn veranderd op basis waarvan in het verleden de realiseerbare waarde is bepaald. Een bijzondere waardevermindering wordt alleen teruggenomen voor zover de resterende boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde die, na aftrek van afschrijvingen, zou zijn bepaald in de veronderstelling dat geen bijzondere waardevermindering had plaatsgevonden. Een bijzondere waardevermindering of terugname hiervan wordt ten laste of ten gunste van het resultaat gebracht. Bijzondere waardeverminderingen van goodwill worden niet teruggenomen.

2.2 Waardering financiële instrumenten

Tenzij anders aangegeven bij de toelichting op de afzonderlijke posten in de jaarrekening is het management van oordeel dat de boekwaarden van financiële instrumenten een redelijke benadering vormen van de reële waarde van de financiële instrumenten.

2.3 Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen zodra het redelijkerwijs zeker is dat aan de voorwaarden voor verkrijging is of wordt voldaan en dat de subsidies zijn of zullen worden ontvangen. Bij activering van investeringsprojecten worden ontvangen subsidies, evenals ontvangen bijdragen in de aanlegkosten, in mindering gebracht op de aanschafwaarde van de activa.

Exploitatiesubsidies worden opgenomen onder de opbrengsten. Fiscale subsidieregelingen worden opgenomen bij de berekening van de belastingplicht.

2.5 Belastingen

2.5.1 Belastingen op het resultaat

Belastingen op het resultaat omvatten de actuele belastingen en de mutaties in de uitgestelde belastingen. Deze bedragen worden ten laste van het resultaat gebracht, dan wel via de niet-gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen opgenomen.

De actuele belastingen betreffen de bedragen die waarschijnlijk verschuldigd en verrekenbaar zijn over het fiscale resultaat van het verslagjaar. Deze zijn berekend op basis van de geldende belastingwetgeving en -tarieven.

2.5.2 Acute belastingen

De acute winstbelastingen omvatten de verwachte te betalen of terug te ontvangen belastingen over de fiscale winst of verlies over het boekjaar, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde of terug te ontvangen belastingen. Het bedrag van de acute winstbelastingen is de beste schatting van het verwachte te betalen of terug te ontvangen belastingbedrag, rekening houdend met eventuele onzekerheid met betrekking tot winstbelastingen. De acute winstbelasting wordt berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel op verslagdatum is besloten. De acute winstbelasting omvat tevens eventuele belastingen voortvloeiend uit dividenden.

Acute belastingvorderingen en – verplichtingen worden uitsluitend gesaldeerd als aan bepaalde criteria wordt voldaan.

2.5.3 Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen worden toegepast op de relevante verschillen die bestaan tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van activa en verplichtingen.

Uitgestelde belastingen worden gewaardeerd op basis van de belastingtarieven die naar verwachting van kracht zullen zijn wanneer de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld uitgaande van de geldende belastingwetgeving en -tarieven. Uitgestelde belastingen worden opgenomen tegen nominale waarde. Uitgestelde belastingvorderingen worden slechts opgenomen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat voldoende fiscale winst en/of andere tijdelijke verschillen aanwezig zijn waarmee de uitgestelde belastingvordering verrekenend kan worden.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden niet opgenomen voor:

- tijdelijke verschillen die verband houden met de eerste opname van activa of verplichtingen bij een transactie die geen bedrijfscombinatie betreft en die noch de commerciële noch de fiscale winst of verlies beïnvloedt;
- tijdelijke verschillen die verband houden met deelnemingen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures, voor zover de Groep in staat is het tijdstip van afloop van deze tijdelijke verschillen te bepalen en het waarschijnlijk is dat ze niet zullen worden afgewikkeld in de voorzienbare toekomst; en
- belastbare tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eerste opname van goodwill.

Voor de voorwaartse compensatie van fiscale verliezen en de verrekening van ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden wordt een uitgestelde belastingvordering opgenomen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat hiervoor voldoende toekomstige fiscale winsten aanwezig zullen zijn.

2.5.4 Pillar Two regelgeving

ZEH heeft bepaald dat de mondiale minimale aanvullende belasting – die zij krachtens de Pillar Two-wetgeving moet betalen – een inkomstenbelasting is die binnen de reikwijdte van IAS 12 valt. ZEH heeft een tijdelijke verplichte vrijstelling van uitgestelde belasting toegepast voor de boekhoudkundige impact van de aanvullende belasting en verwerkt deze als lopende belasting op het moment dat deze wordt betaald.

2.6 Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

2.6.1 Vaste activa aangehouden voor verkoop

Vaste activa, of groepen activa die worden afgestoten, worden geclassificeerd als aangehouden voor verkoop als het hoogst waarschijnlijk is dat de boekwaarde hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd in een verkooptransactie en niet door het voortgezette gebruik ervan.

Dergelijke activa, of groepen activa die worden afgestoten, worden over het algemeen gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere reële waarde minus verkoopkosten. Elk bijzonder waardeverminderverslies op een groep activa die wordt afgestoten, wordt eerst toegerekend aan goodwill en vervolgens pro rata aan de resterende activa en passiva, behalve dat er geen verlies wordt toegerekend aan voorraden, financiële activa of uitgestelde belastingvorderingen die nog steeds worden gewaardeerd in overeenstemming met andere grondslagen voor financiële verslaggeving van de groep. Bijzondere waardeverminderversliezen bij initiële classificatie als aangehouden voor verkoop worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Eenmaal geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, worden immateriële activa en materiële vaste activa niet langer afgeschreven.

2.6.2 Beëindigde bedrijfsactiviteiten

Een component van een entiteit omvat bedrijfsactiviteiten en kasstromen die operationeel en voor financiële verslaggevingsdoeleinden duidelijk kunnen worden onderscheiden van de rest van de entiteit. Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een component van een entiteit die ofwel is afgestoten, ofwel is geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, en

- a) een afzonderlijke belangrijke bedrijfsactiviteit of geografisch bedrijfsgebied vertegenwoordigt
- b) deel uitmaakt van een enkel gecoördineerd plan om een afzonderlijke belangrijke bedrijfsactiviteit of geografisch bedrijfsgebied af te stoten; of
- c) een dochteronderneming is die uitsluitend is overgenomen met de bedoeling te worden doorverkocht.

Classificatie als beëindigde bedrijfsactiviteit geschiedt bij afstoting of, indien dit eerder is, wanneer de bedrijfsactiviteit voldoet aan de criteria voor classificatie als aangehouden voor verkoop.

Vanaf het moment dat aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan, worden de te verkopen activa/passiva separaat geclassificeerd als activa/passiva aangehouden voor verkoop op de geconsolideerde balans van het verslagjaar en vindt geen afschrijving meer plaats. Het resultaat uit activa/passiva aangehouden voor verkoop wordt separaat opgenomen in de winst-en-verliesrekening en de niet-gerealiseerde resultaten over het volledige verslagjaar, alsmede in de vergelijkende cijfers.

3. Grondslagen voor de consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van ZEH N.V. en haar groepsmaatschappijen. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin zeggenschap terzake van het bestuur en het operationele en financiële beleid wordt uitgeoefend. Volgens IFRS 10, *Geconsolideerde jaarrekening* wordt zeggenschap uitgeoefend als de investeerder blootgesteld is aan of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming, en over de mogelijkheid beschikt deze opbrengsten via zijn macht over de deelneming te beïnvloeden. Bij de bepaling of er sprake is van zeggenschap worden de bestaande en potentiële stemrechten, die op balansdatum uitoefenbaar of converteerbaar zijn, meegewogen. Daarnaast wordt hierbij beoordeeld in hoeverre andere overeenkomsten aanwezig zijn die ZEH N.V. de mogelijkheid bieden het operationele en financiële beleid te bepalen.

Groepsmaatschappijen worden in de consolidatie betrokken vanaf het moment waarop van zeggenschap sprake is.

Anderzijds wordt vanaf de datum waarop van zeggenschap geen sprake meer is, de consolidatie beëindigd. De groepsmaatschappijen zijn geconsolideerd volgens de integrale methode, waarbij vermogen en resultaat voor 100% in de consolidatie worden opgenomen. In het geval dat het belang in een groepsmaatschappij minder bedraagt dan 100% wordt het aandeel van derden afzonderlijk in de balans en de winst-en-verliesrekening tot uiting gebracht.

Gezamenlijke overeenkomsten (joint arrangements) worden verantwoord voor het aandeel dat ZEH (of een van haar groepsmaatschappijen) heeft in de overeenkomst indien het gezamenlijke bedrijfsactiviteiten betreft. Ze worden betrokken in de consolidatie vanaf het moment waarop de overeenkomst tot stand gekomen is. Anderzijds wordt de consolidatie beëindigd vanaf de datum waarop de overeenkomst tot beëindiging is gekomen.

Gezamenlijke overeenkomsten die in de vorm van 'gezamenlijke bedrijfsactiviteiten' worden gevoerd, worden geconsolideerd volgens de partiële methode.

Hierbij wordt het belang als volgt in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt:

- Activa waarop de investeerder directe rechten heeft, verwerkt de investeerder volledig in de jaarrekening;
- Schulden waarvoor de investeerder direct verantwoordelijk is, verwerkt de investeerder volledig in de jaarrekening;
- De opbrengsten uit de verkoop van de output van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit door de gezamenlijke bedrijfsactiviteit zelf, en waarop de investeerder recht heeft, verwerkt de investeerder volledig in de jaarrekening (de gezamenlijke bedrijfsactiviteit is zelfstandig verantwoordelijk voor de verkoop van de output);
- De opbrengsten van de verkoop van de output van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit waarop de investeerder recht heeft, en waarvoor de investeerder zelf gezorgd heeft, verwerkt de investeerder volledig in de jaarrekening;
- De kosten die direct aan de investeerder kunnen worden toegerekend verwerkt de investeerder volledig in de jaarrekening;
- Activa, schulden, opbrengsten en kosten die niet direct aan de investeerders kunnen worden toegerekend, worden op indirecte wijze aan de investeerders toegekend op basis van hun relatieve aandeel in het belang in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit.

Gezamenlijke overeenkomsten die in de vorm van een 'joint venture' worden uitgeoefend, worden volgens de equity-methode gewaardeerd en niet in de consolidatie betrokken.

Ook geassocieerde deelnemingen worden volgens de equity-methode gewaardeerd en niet in de consolidatie betrokken.

Purchase accounting

Purchase accounting wordt toegepast bij de verwerking van verwerving van groepsmaatschappijen. De waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen worden, indien nodig, aangepast teneinde een uniforme toepassing binnen ZEH te realiseren.

Reikwijdte van de consolidatie

In deze jaarrekening is separaat een overzicht opgenomen van de dochterondernemingen, deelnemingen en joint ventures, inclusief de betreffende kapitaalbelangen.

4. Grondslagen voor de balanswaardering

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, met uitzondering van de waardering op reële waarde van derivaten (financiële instrumenten) en hieronder aangegeven verschillen. Alle transacties in financiële instrumenten worden verantwoord op transactiedatum.

4.1 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, onder aftrek van gecumuleerde lineaire afschrijvingen op basis van een geschatte levensduur, welke op technisch-economische maatstaven wordt bepaald, rekening houdend met een geschatte restwaarde en onder aftrek van (eventuele) gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Ontvangen bijdragen van derden in aanlegkosten van vaste bedrijfsmiddelen zijn, in navolging van IFRIC 18, met terugwerking naar 1 januari 2009 niet meer in mindering gebracht op de waarde van de activa maar gepassiveerd als vooruitontvangen omzet.

Kosten van externe financiering van activa (bouwrente) worden in de kostprijs opgenomen indien deze rechtstreeks aan het actief kunnen worden toegerekend.

Als een actief uit meerdere componenten met verschillende afschrijvingstermijnen en restwaarden bestaat, worden deze componenten afzonderlijk verantwoord. Investerings voor vervanging van componenten worden geactiveerd onder gelijktijdige afwaardering van de te vervangen componenten. De geschatte levensduur en de geschatte restwaarde worden jaarlijks ten tijde van het opstellen van het ondernemingsplan beoordeeld. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt de waardering aangepast.

Periodiek groot onderhoud aan gebouwen en installaties wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd en afgeschreven gedurende de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

De amoveringsvoorzieningen zijn geactiveerd onder de materiële vaste activa en worden afgeschreven over de verwachte levensduur van de centrale.

De materiële vaste activa in aanbouw zijn in de balans opgenomen tegen de per balansdatum bestede kosten van materiaal en diensten, kosten van directe manuren, een passend gedeelte van de direct toerekenbare overheadkosten en de rechtstreeks aan het actief toe te kennen financieringskosten.

4.2 Financiële vaste activa

Algemeen

Een bedrijfscombinatie is het samenbrengen van afzonderlijke entiteiten of bedrijfsactiviteiten in één verslaggevende entiteit. Een bedrijfscombinatie die in het toepassingsgebied valt wordt verwerkt volgens de overnamemethode, waarbij de volgende stappen genomen worden:

1. Identificatie van de overnemende partij;
2. Bepalen van de kostprijs van de bedrijfscombinatie;
3. Toerekenen van de kostprijs van de bedrijfscombinatie op de overnamedatum.

De kostprijs van een bedrijfscombinatie is het totaal van de reële waarde, op de datum van de ruil, van afgestane activa, aangegane of overgenomen verplichtingen en door de overnemende partij uitgegeven eigen vermogen instrumenten. Sinds de herziening van IFRS 3 (vanaf 2009 toegepast) worden de rechtstreeks aan de verwerving toe te rekenen kosten niet langer verwerkt als onderdeel van de kostprijs van de bedrijfscombinatie, maar direct ten laste van het resultaat gebracht. Goodwill wordt gewaardeerd als de waarde waarmee de kostprijs van de bedrijfscombinatie het belang van de overnemende partij in de netto reële waarde van de identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen overschrijdt. Negatieve goodwill wordt direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen en minderheidsbelangen in het eigen vermogen.

Joint ventures, geassocieerde deelnemingen en overige deelnemingen:

- Joint ventures zijn gezamenlijke overeenkomsten waarbij de partijen die gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben, rechten hebben op de netto activa van de overeenkomst. Deze partijen worden deelnemers in een joint venture genoemd.
- Een gezamenlijke bedrijfsactiviteit is een gezamenlijke overeenkomst waarbij de partijen die gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben (waaronder ZEH N.V. of een van haar dochtermaatschappijen), rechten hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst. Deze partijen worden deelnemers in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit genoemd. ZEH N.V. neemt bij een gezamenlijke bedrijfsactiviteit haar activa en verplichtingen, opbrengsten en lasten voor haar aandeel in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit op; het aandeel in het eigen vermogen van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit vormt daarmee geen Financieel vast actief.
- Geassocieerde deelnemingen zijn die entiteiten waarin ZEH N.V. direct of indirect invloed van betekenis heeft, maar geen beslissende zeggenschap. In het algemeen is hiervan sprake indien ZEH N.V. tussen 20% en 50% van de stemrechten kan uitoefenen.
- Overige deelnemingen zijn niet-geassocieerde deelnemingen waarin ZEH N.V. een belang heeft dat kleiner is dan 20%.

In de jaarrekening is een overzicht opgenomen van de belangrijkste gezamenlijke overeenkomsten en deelnemingen.

Waardering joint ventures en (geassocieerde) deelnemingen

Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen worden in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt volgens de 'equity methode'. Volgens deze methode vindt de initiële waardering plaats tegen kostprijs, i.e. de reële waarde van de onderliggende activa en passiva, waarbij derhalve ook de betaalde goodwill in dit bedrag is opgenomen. Indien de reële waarde hoger is dan de kostprijs, wordt het positieve resultaat bij de deelneming verantwoord. Jaarlijks wordt het aandeel in het resultaat bij- of afgeboekt en worden dividenduitkeringen op de waardering in mindering gebracht. Indien de (gecumuleerde) verliezen van de joint venture en/of geassocieerde deelneming zouden leiden tot een negatieve boekwaarde, dan worden deze verliezen niet meer verwerkt, tenzij ZEH N.V. de verplichting heeft, of betalingen heeft gedaan, om deze verliezen aan te zuiveren.

Mutaties in overige deelnemingen worden geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten tenzij sprake is van een duurzame waardevermindering, deze wordt direct ten laste van het resultaat geboekt. Indien onvoldoende informatie beschikbaar is vindt waardering plaats tegen kostprijs.

Niet-uitgekeerde resultaten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen alsmede rechtstreekse vermogensvermeerderingen betreffende deelnemingen waarvan uitkering niet zonder beperking kan worden bewerkstelligd, worden toegevoegd aan de wettelijke reserve.

De waarderingsgrondslagen van joint ventures en deelnemingen worden indien nodig aangepast om een consistente toepassing van waarderingsgrondslagen binnen de ZEH-groep te realiseren.

Leningen u/g overige deelnemingen

Verstreckte leningen aan deelnemingen of aan externe partijen worden bij eerste waardering gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs. Door de korte looptijd is de geamortiseerde kostprijs in de regel gelijk aan de nominale waarde van de lening. Waar nodig wordt een voorziening getroffen in verband met mogelijke oninbaarheid, die in mindering wordt gebracht op deze waarde.

Deposito's en effecten – aangehouden tot einde looptijd

Termijndeposito's en effecten, waarvan de intentie bestaat om deze aan te houden tot het einde van de looptijd, worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Vorderingen met een looptijd korter dan één jaar worden gerapporteerd onder de vorderingen.

Niet beursgenoteerde aandelen

Wanneer niet beursgenoteerde aandelen behoren tot de handelsportefeuille worden deze gewaardeerd op reële waarde waarbij waardeveranderingen direct in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt.

Wanneer niet beursgenoteerde aandelen behoren tot de investeringen in eigen-vermogensinstrumenten worden deze gewaardeerd op reële waarde waarbij waardeveranderingen direct in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt.

De gelden die worden uitgezet via een "Investment Management Agreement" (IMA) worden door de Investment Manager omgezet in obligaties en aandelen. Aangezien deze Investment Manager de vrijheid heeft om, binnen de afgesproken mandaten, te handelen (kopen en verkopen) worden deze aandelen en obligaties gezien als onderdeel van de handelsportefeuille en daarom gewaardeerd op reële waarde waarbij waardeveranderingen direct in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt.

4.4 Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, gebaseerd op basis van de FIFO-methode (first in first out) of tegen de netto opbrengstwaarde als deze lager is, onder aftrek van een voorziening voor incurantheid. De waardeverminderingen op voorraden worden ten laste van het resultaat geboekt en afzonderlijk vermeld.

4.5 Vorderingen

De handelsvorderingen worden bij eerste opname verwerkt tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen. Door de korte looptijd is de geamortiseerde kostprijs in de regel gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen.

4.6 Derivaten

Voor het onderdeel derivaten wordt verwezen naar onderdeel 5. 'Grondslagen voor de waardering van financiële instrumenten'.

4.7 Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden niet alleen de geldmiddelen opgenomen maar ook kasequivalenten, die zonder materieel risico van waardeverandering in liquide middelen kunnen worden omgezet. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

4.8 Eigen vermogen

De marginale kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de uitgifte van gewone aandelen, na aftrek van eventuele belastingeffecten, worden in mindering gebracht op het eigen vermogen. Winstbelastingen over transactiekosten van eigen-vermogens-transacties worden verwerkt in overeenstemming met IAS 12.

Dividenden worden als uitkering uit het eigen vermogen opgenomen na goedkeuring door de aandeelhouders.

4.9 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare feitelijke verplichtingen welke samenhangen met de bedrijfsactiviteiten. De voorzieningen worden opgenomen tegen de contante waarde van de te verwachten uitgaven minus de eventueel te verwachten eigen opbrengsten. De contante waarde wordt berekend met behulp van een disconteringsvoet vóór belasting waarin de actuele marktbeoordeling van de tijdswaarde van geld tot uitdrukking komt. De verwachte uitgaven binnen één jaar na balansdatum worden opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

4.10 Langlopende verplichtingen

De langlopende verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. De binnen één jaar vervallende aflossingsverplichtingen op langlopende verplichtingen worden opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

5. Grondslagen voor de waardering van financiële instrumenten

5.1 Financiële instrumenten

ZEH maakt beperkt gebruik van financiële instrumenten om de marktrisico's die samenhangen met haar energieposities te beheersen en te optimaliseren. ZEH past de standaard IFRS 9 *Financiële instrumenten* toe. Op grond van deze standaard worden derivaten (afgeleide financiële instrumenten) gewaardeerd tegen reële waarde (fair value) en worden handelscontracten in de winst-en-verliesrekening verwerkt op basis van 'fair value through P&L' (verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening).

Definiëring

Een derivaat is een financieel instrument of ander contract dat binnen het toepassingsgebied van IFRS 9 valt en dat de drie volgende kenmerken bezit:

- de waarde verandert als gevolg van veranderingen in een bepaalde rentevoet, de prijs van een financieel instrument, de commodityprijs, de valutakoers, een index van prijzen of rentevoeten of andere variabele, mits, in geval van een niet-financiële variabele, de variabele niet specifiek voor een contractpartij geldt (soms 'de onderliggende waarde' genoemd);
- er is geen of slechts een geringe netto aanvangsinvestering benodigd in verhouding tot andere soorten contracten die op vergelijkbare wijze reageren op veranderingen in marktfactoren;
- de afwikkeling vindt in de toekomst plaats.

5.2 Derivaten

ZEH sluit contracten voor elektriciteit af voor het lopende kalenderjaar plus een jaar daarop volgend. ZEH beschouwt de markten voor deze producten als liquide voor deze periode: hiervoor zijn betrouwbare prijzen beschikbaar via brokers, beurzen en dataleveranciers. De reële waarde van commodity-contracten wordt bepaald via de DCF-methode op basis van deze prijzen; er wordt geen gebruik gemaakt van eigen waarderingsmodellen.

Rubricering en saldering

Derivaten worden onder de kortlopende, respectievelijk langlopende activa geclassificeerd indien de reële waarde positief is en onder de kortlopende, respectievelijk langlopende verplichtingen indien de reële waarde negatief is. Vorderingen en verplichtingen uit hoofde van derivaten voor verschillende transacties met dezelfde tegenpartij worden gesaldeer indien er een contractueel of juridisch recht tot saldering bestaat en ZEH de desbetreffende kasstromen eveneens op gesaldeerde basis verrekent.

Verwerking reële waarde mutaties

Onder IFRS 9 worden energie commodity-contracten (elektriciteit) als derivaat aangemerkt. Onder IFRS 9 en IFRS 7, *Financiële instrumenten: informatieverschaffing*, worden alle derivaten vanaf eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde.

Als algemeen uitgangspunt geldt dat aanpassingen in de reële waarde van derivaten in het resultaat dienen te worden verwerkt. Uitzonderingen hierop zijn:

1. Own use behandeling: voor commodity-contracten voor eigen gebruik, productie en in- en verkoopcontracten die bestemd zijn voor fysieke levering aan eindgebruikers past ZEH accrual accounting toe, wat impliceert dat tussentijdse waardestijgingen niet in het resultaat worden verwerkt. Dergelijke transacties worden op het moment van effectuering tegen de dan geldende prijzen verwerkt als aan- of verkoop;
2. Derivaten die aangegaan zijn ten behoeve van afdekking van een own use contract. Hiervoor kan onder voorwaarden hedge-accounting worden toegepast;

Hedge-accounting

Hedge-accounting biedt de mogelijkheid om het effect van fair value mutaties op het resultaat te beperken, doordat bij hedge-accounting rekening wordt gehouden met tegengestelde effecten op het resultaat van fair value mutaties van de hedge-transacties en van de afgedekte posities; de fair value mutaties van derivaten worden in dit geval (via het overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten) in het eigen vermogen verwerkt tot het moment dat de afgedekte positie/transactie wordt afgewikkeld.

ZEH maakt gebruik van derivaten om prijsrisico's die voortvloeien uit energie commodity-contracten af te dekken. ZEH past hiervoor cashflow hedging (kasstroomafdekking) toe, waarbij door middel van hedge-transacties het risico van schommelingen in (toekomstige) kasstromen die het resultaat kunnen beïnvloeden, worden afgedekt. De hedges zijn toewijsbaar aan een specifiek risico dat is gerelateerd aan een balanspost of een toekomstige transactie die hoogstwaarschijnlijk is.

Criteria voor toepassing van hedge-accounting

Voor het toepassen van hedge-accounting gelden strikte regels ten aanzien van noodzakelijke documentatie en effectiviteit-meting. Op een derivaat kan hedge-accounting worden toegepast indien het voldoet aan de volgende criteria:

1. bij het aangaan van de transactie dient het derivaat formeel als hedge te worden aangemerkt en moeten de hedge-relatie, de doelstellingen van de hedge en de risicomanagement strategie worden gedocumenteerd;
2. voor cashflow hedges geldt dat ingedekte verwachte toekomstige transacties hoogst waarschijnlijk dienen te zijn en dat voornoemde verwachte toekomstige transacties de onderneming blootstellen aan schommelingen in (toekomstige) kasstromen, die invloed op het resultaat kunnen hebben;
3. de effectiviteit van de hedge-transactie kan betrouwbaar worden vastgesteld;
4. de hedge-transactie is naar verwachting in hoge mate effectief;
5. de hedge-transactie wordt periodiek beoordeeld op effectiviteit.

Effectiviteitsmeting van hedges en verwerking van mutaties

ZEH beoordeelt formeel, zowel bij het aangaan van de hedge-relatie als gedurende de looptijd daarvan, of de derivaten waarvan gebruik is gemaakt ten behoeve van hedge-transacties, effectief zijn voor het opvangen van veranderingen in de reële waarde of kasstromen van de afgedekte positie. Hiertoe beoordeelt en bepaalt ZEH of veranderingen in de reële waarde of kasstromen van de afgedekte positie worden gecompenseerd door veranderingen in de reële waarde of kasstromen van het hedge-instrument.

Het effectieve deel van de wijzigingen in de reële waarde wordt (via het overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten) in het eigen vermogen onder de hedge-reserves verwerkt.

Het ineffektieve deel van een hedge-relatie wordt bepaald door de mate waarin de veranderingen in de reële waarde van het derivaat verschillen van de veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie in een reële waarde hedge, of de mate waarin veranderingen in de reële waarde van het derivaat afwijken van de reële waardeverandering van de verwachte kasstroom in een kasstroom hedge. Ineffektieve hedges, het niet-effectieve gedeelte van een hedge en winsten en verliezen op componenten van een derivaat die bij de beoordeling van de effectiviteit van de hedge-transactie buiten beschouwing worden gelaten, worden direct in het resultaat verwerkt.

De cumulatieve bedragen die in het eigen vermogen zijn verwerkt, worden overgeheveld naar het resultaat in dezelfde periode waarin de afgedekte transactie in het resultaat wordt verwerkt.

ZEH beëindigt de hedge-accounting indien de hedge-relatie niet langer effectief is of indien niet langer verwacht wordt dat deze effectief zal blijven.

6. Grondslagen voor de resultaatbepaling

6.1 Netto omzet

Onder de netto omzet worden de direct toerekenbare opbrengsten verantwoord van aan derden geleverde goederen en diensten, onder aftrek van kortingen en over de omzet geheven en af te dragen belastingen zoals de omzetbelasting en energiebelasting.

Opbrengsten worden opgenomen als de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper. Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de verrichte prestaties aan het einde van de verslagperiode.

Voor de verantwoording van de omzet van elektriciteit wordt verondersteld dat de geproduceerde elektriciteit uit de eigen productiemiddelen (incl. gezamenlijke overeenkomsten), alsmede de gecontracteerde elektriciteit uit productiemiddelen van derden (inclusief de belangrijkste wind PPA-contracten), aan derden wordt verkocht en derhalve als omzet wordt verantwoord.

Inkoop- en verkoopwaarden van handelscontracten met betrekking tot elektriciteit die geen fysieke levering betreffen zijn gesaldeerd indien dit contractueel overeengekomen is.

6.2 Netto bedrijfslasten

De netto bedrijfslasten worden bepaald op basis van verkregen prestaties en op basis van de hiervoor reeds gememoreerde grondslagen met betrekking tot waardering en afschrijving. De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin zij daadwerkelijk worden geëffectueerd; verliezen worden genomen in het jaar waarin zij voorzienbaar zijn.

6.2.1 Personeelsbeloningen

Korte-termijnpersoneelsbeloningen worden verwerkt als kosten wanneer de daarmee verband houdende dienst wordt verricht. Er wordt een verplichting verwerkt voor het bedrag dat naar verwachting zal worden betaald als er een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting bestaat om dit bedrag te betalen als gevolg van verrichte diensten door de werknemer en de verplichting betrouwbaar kan worden bepaald.

Ontslagvergoedingen worden verwerkt als last als het aanbod van die vergoeding niet langer kan worden ingetrokken of, indien dit eerder is, wanneer de lasten van de reorganisatie zijn verwerkt. Indien vergoedingen naar verwachting niet geheel binnen twaalf maanden na de verslagdatum worden afgewikkeld, worden zij contant gemaakt.

6.3 Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben volgens de effectieve rente methode. Kosten van externe financiering, gerelateerd aan de vervaardiging of verwerving van vaste activa (bouwrente) worden in voorkomende gevallen geactiveerd.

7. Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode en op basis van de werkelijke balansmutaties. Onderscheid is aangebracht tussen de operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. Het kortlopend deel van de langlopende verplichtingen is in de balans opgenomen als onderdeel van de overige (kortlopende) verplichtingen, de mutatie op het kortlopende deel van de langlopende verplichtingen is in het kasstroomoverzicht echter verantwoord onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Kasstromen, gerelateerd aan minderheidsdeelnemingen (uitkering van dividenden), financiële baten en lasten en winstbelastingen (belastingaanslagen) zijn gebaseerd op de werkelijke ontvangsten en betalingen.

ZEH gebruikt uitzettingen (deposito's, effecten, etc.) om de onderneming te financieren. Een tijdelijk overschot wordt uitgezet en een tijdelijk tekort wordt vanuit de uitzettingen aangevuld. Hierdoor passen de "investerings" in uitzettingen naar hun aard beter in de financieringskasstroom dan in de investeringskasstroom en zijn daar dan ook gepresenteerd.

Toelichting op de geconsolideerde balans

2. Materiële vaste activa

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Activa in aanbouw	Lease activa	Bijdrage van derden
2022							
Boekwaarde per 1 januari 2022	661.470	185.551	431.845	29.120	8.168	7.369	(583)
Investeringen	41.235	23.520	7.010	2.565	7.741	400	-
Afschrijvingen	(63.385)	(17.295)	(38.983)	(6.230)	-	(925)	48
(Terugname) bijzondere waardevermindering	(1.946)	(1.946)	-	-	-	-	-
Desinvesteringen	(537)	(467)	(105)	18	-	18	-
Overige mutaties	-	-	-	-	-	-	-
Activa aangehouden voor verkoop	(211.013)	(17.531)	(183.285)	(2.821)	(1.093)	(6.817)	535
Boekwaarde per 31 december 2022	425.826	171.833	216.482	22.651	14.816	44	-
Boekwaarde voor aftrek bijdragen	425.826	171.833	216.482	22.651	14.816	44	-
Cumulatieve afschrijvingen en impairments	752.073	136.668	515.394	99.960	-	51	-
AANSCHAFWAARDE PER 31 DECEMBER 2022	1.177.898	308.501	731.876	122.610	14.816	95	-
2023							
Boekwaarde per 1 januari 2023	425.826	171.833	216.482	22.651	14.816	44	-
Investeringen	17.577	2.621	12.584	1.874	259	239	-
Afschrijvingen	(35.321)	(3.592)	(26.552)	(5.142)	-	(34)	-
(Terugname) bijzondere waardevermindering	-	-	-	-	-	-	-
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	(127.931)	(127.931)	-	-	-	-	-
Boekwaarde per 31 december 2023	280.150	42.930	202.514	19.383	15.075	249	-
Boekwaarde voor aftrek bijdragen	280.150	42.930	202.514	19.383	15.075	249	-
Cumulatieve afschrijvingen en impairments	787.393	140.260	541.946	105.102	-	85	-
AANSCHAFWAARDE PER 31 DECEMBER 2023	1.067.544	183.190	744.460	124.484	15.075	334	-
Afschrijvingstermijnen in jaren		0 - 40	7 - 40	5 - 15	nvt		

De overige mutatie in gebouwen en terreinen in 2023 heeft betrekking op de verlaging van de amoveringsvoorziening van de kerncentrale (die ook geactiveerd is onder de gebouwen en terreinen) als gevolg van de gestegen marktrente.

De investeringen in machines en installaties (inclusief de mutaties in activa in aanbouw) hebben vrijwel uitsluitend betrekking op vervangingsinvesteringen en maatregelen om de (nucleaire) veiligheid bij EPZ verder te verhogen. In 2022 had een deel ook betrekking op groot onderhoud van en verbeteringen aan de Sloecentrale.

Activa aangehouden voor verkoop

De activa aangehouden voor verkoop waren alle activa die aanwezig waren in de in 2023 verkochte entiteiten. Deze hadden een boekwaarde (voor impairment) van EUR 211,0 mln.

3. Joint Ventures, geassocieerde deelnemingen en overige deelnemingen

In 2022 en 2023 bestaan de joint ventures uit BMC Moerdijk en NPG Willebroek en de overige deelnemingen uit Set Fund & Set Fund II.

Het resultaat betreft de resultaten die door de joint ventures en overige deelnemingen zijn gerealiseerd.

3.1 Joint Ventures

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Joint Ventures	Overige deelnemingen
Boekwaarde per 1 januari 2022	34.450	21.489	12.960
<i>Joint ventures</i>	21.489	21.489	
<i>Overige deelnemingen</i>	12.960		12.960
Investerings/Verkopen	(9.283)	-	(9.283)
Ontvangen dividenden/ontvangsten	(17.306)	(17.306)	-
Resultaat	21.779	12.404	9.375
Resultaat uit verkoop	-	-	-
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2022	29.641	16.588	13.053
Openingsbalans per 1 januari 2023	29.641	16.588	13.053
Investerings/Verkopen	(1.010)	-	(1.010)
Ontvangen dividenden/ontvangsten	(225)	(225)	-
Resultaat	(7.563)	(1.241)	(6.322)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2023	20.842	15.121	5.720

De joint ventures hebben met name betrekking op de deelneming in BMC Moerdijk. De verkoop in 2023 die nog is weergegeven betreft een uitkering uit een escrow account van een eerdere verkoop van een deelneming van Set Fund II.

3.2 Overige deelnemingen

Alle participaties die gerapporteerd worden onder de overige deelnemingen zijn opgenomen in het overzicht van niet-geconsolideerde deelnemingen.

In het licht van het Borssele covenant is in 2007 het Sustainable Energy Technology Fund opgericht (SET Fund C.V.), waarin de toenmalige energiebedrijven DELTA (via DELTA Investerings Maatschappij B.V. als stille vennoot; huidig ZEH resp. ZEH Investerings Maatschappij B.V.) en Essent (huidig onderdeel van RWE) beiden voor 50% participeerden.

Gelet op de statuten van dit fonds en de gewijzigde aandelenverhouding in N.V. EPZ is per 23 december 2011 een nieuw fonds, SET Fund II C.V., opgericht. In SET Fund II C.V. participeerde ZEH bij aanvang voor 69,65% en Essent (RWE) voor 29,85% in het initieel kapitaal van EUR 10 mln. Gezien de beperkte zeggenschap worden beide ondernemingen gekwalificeerd als 'financiële instrumenten' en gewaardeerd tegen reële waarde. De participatie van ZEH (via ZEH Investerings Maatschappij B.V. als stille vennoot) in SET Fund C.V. bedraagt ultimo 2023 33,56% met een boekwaarde van EUR 3,7 mln. (ultimo 2022: 38,42% met een boekwaarde van EUR 9,1 mln.). Voor SET Fund II C.V. is dit ultimo 2023 14,13% met een boekwaarde van EUR 0,9 mln. (ultimo 2022: 14,61% met een boekwaarde van EUR 2,7 mln.).

3.3 Transacties met verbonden partijen

Hieronder zijn de transacties met verbonden partijen opgenomen voor zover de waarde van de verbonden partij materieel is in de ZEH jaarcijfers en de verkoop- en inkooptransacties, debiteuren en crediteuren en de verstrekte leningen niet minder bedragen dan EUR 5 mln. De transacties zijn marktconform.

Ten behoeve van de vorderingen op verbonden partijen zijn geen voorzieningen voor oninbaarheid opgenomen omdat hiertoe geen noodzaak bestaat. De aandeelhouders van ZEH (provincies en gemeentes) zijn weliswaar verbonden partijen maar er vinden geen significante transacties plaats tussen ZEH en haar aandeelhouders. De vergoedingen aan Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen zijn toegelicht onder de personeelskosten respectievelijk de overige bedrijfskosten.

(Bedragen x EUR 1.000)		Verkochte goederen		Ingekochte goederen		Debiteuren	
	% Deelneming	2023	2022	2023	2022	31-12-2023	31-12-2022
BMC Moerdijk B.V.	50,00%	-	382	-	58.476	-	-
TOTAAL		-	382	-	58.476	-	-

(Bedragen x EUR 1.000)		Crediteuren		Verstreckte leningen		Rentebaten	
	% Deelneming	31-12-2023	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2022	2023	2022
BMC Moerdijk B.V.	50,00%	-	299	2.422	2.422	172	172
TOTAAL		-	299	2.422	2.422	172	172

4. Overige financiële vaste activa

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Leningen u/g deelnemingen	Uitgestelde belasting vorderingen	Overige financiële vaste activa
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2022 (LANGLOPEND)	582.803	2.587	3.602	576.614
Terugboeking kortlopend gedeelte	369.841	-	-	369.841
Nieuwe vorderingen	480.772	-	-	480.772
Resultaat	(44.801)	-	-	(44.801)
Ontvangen aflossingen	(778.770)	(24)	-	(778.746)
Ten laste van eigen vermogen	-	-	-	-
Overige mutaties	56.460	-	56.266	194
Activa aangehouden voor verkoop	(76.315)	-	(59.868)	(16.447)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2022	589.990	2.563	-	587.426
Kortlopend gedeelte	(255.420)	-	-	(255.420)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2022	334.570	2.563	-	332.006
OPENINGSBALANS PER 1 JANUARI 2023 (LANGLOPEND)	334.570	2.563	-	332.006
Terugboeking kortlopend gedeelte	255.420	-	-	255.420
Nieuwe vorderingen	1.344.673	-	-	1.344.673
Resultaat	27.551	-	-	27.551
Ontvangen aflossingen	(277.236)	(24)	-	(277.212)
Ten laste van eigen vermogen	-	-	-	-
Overige mutaties	21.126	-	21.118	8
Activa aangehouden voor verkoop	-	-	-	-
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2023	1.706.104	2.540	21.118	1.682.447
Kortlopend gedeelte	(1.215.675)	-	-	(1.215.675)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2023 (LANGLOPEND)	490.430	2.540	21.118	466.772

4.1 Leningen u/g deelnemingen

De leningen u/g deelnemingen betreft een tweetal achtergestelde leningen.

De gewogen gemiddelde rentevoet bedraagt in 2023 6,9% (2022: 6,9%).

4.2 Uitgestelde belastingvorderingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Materiële vaste activa	4.918	-
Voorzieningen	16.200	-
Verrekenbare verliezen	-	-
Hedgereserve ingevolge IAS39 / derivaten	-	-
TOTAAL	21.118	-

De uitgestelde belastingvorderingen hebben betrekking op waarderingsverschillen tussen de commerciële en fiscale balans. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden zoveel mogelijk gesaldeerd voor zover ze betrekking hebben op dezelfde belastingplichtige entiteit of fiscale eenheid.

Een verdere toelichting op de uitgestelde belastingvorderingen is opgenomen bij de uitgestelde belastingverplichtingen, verderop in de jaarrekening.

4.3 Overige financiële vaste activa

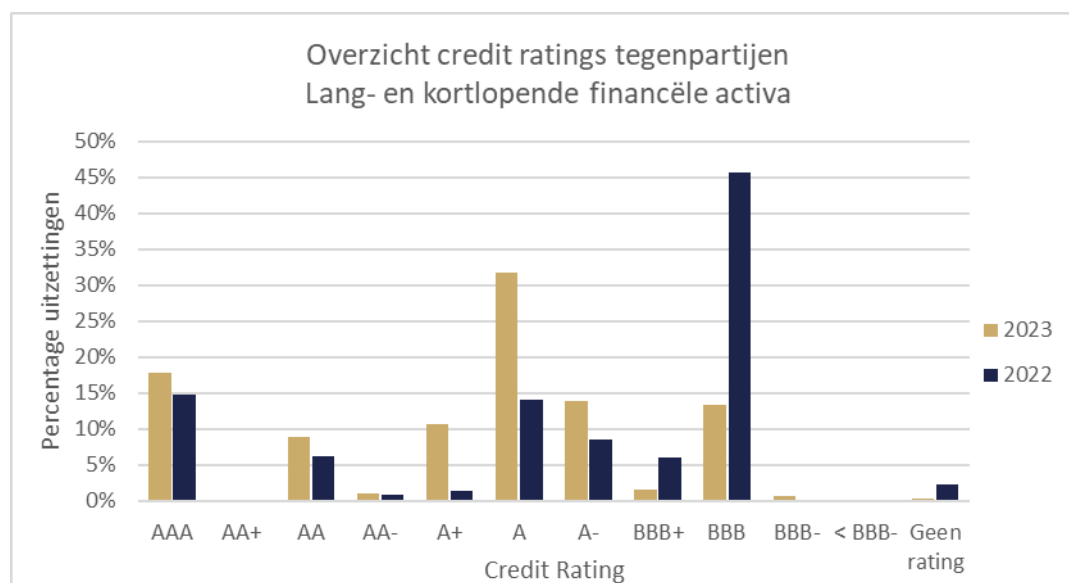
De overige financiële vaste activa bestaan ultimo 2023 voornamelijk uit uitzettingen.

Sinds de invoering van IFRS 9 per 1 januari 2018 dient bij de initiële verwerking van vorderingen al rekening te worden gehouden met verwachte kredietverliezen. Om de hoogte van deze ‘expected loss’ in te schatten heeft ZEH aansluiting gezocht naar de externe rating van de tegenpartijen. Hierbij heeft ZEH gekozen om de volgende percentages te hanteren bij de volgende ratings:

Externe credit rating	Percentage ‘Expected loss’
> A-	0,1%
BBB+	0,2%
BBB of BBB-	0,5%
< BBB- of geen rating	1%

Er is door ZEH gekozen voor relatief lage percentages, omdat deze uitzettingen een relatief kortlopend karakter hebben.

De procentuele verdeling van alle uitzettingen (zowel langlopend als kortlopend) over de verschillende credit ratings is onderstaand schematisch weergegeven. De afname van bedragen bij partijen zonder rating komt doordat het gebruik van Money Market Funds (MMF’s) ultimo 2022 erg hoog was en in de loop van 2023 is afgebouwd. Omdat deze MMF’s een iets afwijkend rating systeem kennen zijn die hieronder opgenomen onder “geen rating”

Overzicht credit rating tegenpartijen uitzettingen en gestelde zekerheden in % van het bedrag

Deposito's en effecten

Door de verkoop van het Netwerkbedrijf en de Retail-activiteiten in 2017, de verkoop van Evides in 2021 en de verkoop van de Wholesale-activiteiten in 2023 heeft ZEH een significante hoeveelheid liquide middelen tot haar beschikking gekregen. Deze middelen worden uitgezet en belegd conform het treasury statuut. Deze uitzettingen en beleggingen bestaan vooral uit bancaire termijndeposito's, obligaties en effecten en vertegenwoordigen ultimo 2023 een waarde van EUR 1.466,4 mln. (exclusief voorziening ‘expected loss’). Van dit saldo heeft EUR 203,6 mln. een looptijd langer dan 1 jaar.

Daarnaast zijn onder de financiële vaste activa de beleggingen via de Stichting Beheer Ontmantelingsgelden Kerncentrale Borssele verantwoord die de financiële zekerheid biedt die de Kernenergiewet vereist omtrent het aanwezig zijn van voldoende financiële middelen voor ontmanteling van de kerncentrale (en afwikkeling

van overige verplichtingen) na de verwachte sluitingsdatum. Doordat de gelden aan een aparte stichting toebehoren, wordt het risico afgedekt dat bij een faillissement van de vergunninghouder de beschikbare gelden in de boedel vallen. Ultimo 2023 bedroegen de gelden in de stichting voor het 70% deel van ZEH EUR 259,3 mln. (2022 EUR 227,4 mln.)

5. Derivaten en risicomanagement

ZEH handelt, hetzij beperkt, in energie commodity-contracten voor met name het lopende kalenderjaar plus het daaropvolgende jaar. ZEH beschouwt de markten voor deze producten als voldoende liquide voor deze periode. Prijzen zijn beschikbaar via brokers, beurzen en dataleveranciers. De reële waarde van commodity-contracten wordt bepaald op basis van deze gepubliceerde prijzen; er wordt geen gebruik gemaakt van eigen waarderingsmodellen.

In dit hoofdstuk worden de volgende onderdelen behandeld:

- 5.1 Derivaten
 - 5.1.1 Samenhang derivaten in de jaarrekening
 - 5.1.2 Derivatenpositie
 - 5.1.3 Verloop van de hedge-reserve
 - 5.1.4 Hiërarchie van financiële instrumenten

- 5.2 Risicomanagement
 - 5.2.1 Risicobeheer
 - 5.2.2 Marktrisico's
 - 5.2.3 Liquiditeitsrisico
 - 5.2.4 Kredietrisico's

5.1 Derivaten

5.1.1 Samenhang derivaten in de jaarrekening 2023

(Bedragen x EUR 1.000)

	Stand derivaten				Mutatie derivaten	
	Activa 2023	Activa 2022	Passiva 2023	Passiva 2022	Mutatie 2023 activa	Mutatie 2023 passiva
Derivaten op de balans (zie 5.1.2)						
Derivaten in activa aangehouden voor verkoop	-	381.962			(381.962)	
Vlottende activa	4.601	-			4.601	
	4.601	381.962			(377.361)	
Derivaten in passiva aangehouden voor verkoop			-	550.223		(550.223)
Kortlopende verplichting			-	-		-
			-	550.223		(550.223)
Overige balansposities gerelateerd aan derivaten						
Hedge-reserve (zie 5.1.3)			3.414	(124.420)		127.834
Uitgestelde belasting (zie 5.1.3)		43.275	1.187	-	(43.275)	1.187
Subtotaal	-	43.275	4.601	(124.420)	(43.275)	129.021
Gecumuleerde ineffectiviteit (Mark-to-Market)				(566)		566
	-	43.275	4.601	(124.986)	(43.275)	129.587
Totaal	4.601	425.237	4.601	425.237	(420.636)	(420.636)

Van de waardemutaties is een bedrag van EUR 127,8 mln. positief (2022: EUR 194,5 mln. negatief) verwerkt via de hedge-reserve. De marktwaarde van de derivatenportefeuille is boven de contractwaarde komen te liggen.

5.1.2 Verloop van de hedge-reserve

De veranderingen in de reële waarde na belastingen van de derivaten vormen onderdeel van de hedge-reserve; dit is een niet vrij uitkeerbare reserve. De hedge-reserve vertoonde het volgende verloop over de afgelopen twee jaar.

Verloop Hedge-reserves						
<i>(Bedragen x EUR 1.000)</i>	Commodity contracten				Swaps	
	Gas	Elektriciteit	CO₂	Totaal	Rente swaps	Totaal
2022						
Hedge-reserve 1-1-2022 bruto	194.077	(192.545)	45.605	47.138	(10.533)	36.604
Mutaties 2022						
Opgenomen in Eigen Vermogen	200.013	(379.708)	2.467	(177.228)	4.607	(172.621)
Vrijval naar resultaat	(118.740)	100.022	(17.383)	(36.101)	4.423	(31.678)
Totaal mutaties 2022	81.273	(279.686)	(14.916)	(213.329)	9.030	(204.298)
Hedge-reserve 31-12-2022 bruto	275.350	(472.231)	30.690	(166.191)	(1.503)	(167.695)
Uitgestelde belasting	(71.040)	121.835	(7.918)	42.876	399	43.275
Hedge-reserve 31-12-2022	204.310	(350.396)	22.772	(123.315)	(1.105)	(124.420)
2023						
Hedge-reserve 1-1-2023 bruto	275.350	(472.231)	30.690	(166.191)	(1.503)	(167.695)
Mutaties 2023						
Opgenomen in Eigen Vermogen	0	4.601	0	4.601	-	4.601
Vrijval naar resultaat	(275.350)	472.231	(30.690)	166.191	1.503	167.694
Totaal mutaties 2023	(275.350)	476.832	(30.690)	170.792	1.503	172.296
Hedge-reserve 31-12-2023 bruto	-	4.601	-	4.601	-	4.601
Uitgestelde belasting		(1.187)		(1.187)	-	(1.187)
Hedge-reserve 31-12-2023	0	3.414	0	3.414	0	3.414

De opbouw van de bruto hedge-reserve ultimo 2023 met betrekking tot de commodities kan als volgt worden toegewezen aan de komende jaren:

Stand Hedge-reserve commodities bruto

(Bedragen x EUR 1.000)

	Commodities	
	Elektriciteit	Totaal
2024	4.601	4.601
2025	-	-
2026	-	-
2027	-	-
Totaal	4.601	4.601

De toevoeging aan de hedge-reserve uit het resultaat, heeft voor wat betreft de stand per 1 januari 2023 betrekking op de derivaten die in de activa en passiva aangehouden voor verkoop aanwezig waren en hebben daardoor geen impact op de operationele bruto marge. De (extra) toevoeging in 2023 komt in 2024 ten gunste aan de operationele bruto marge.

Er is in het afgelopen jaar geen sprake geweest van hedge-relaties die gedisccontinueerd zijn in verband met het niet doorgaan van een verwachte transactie.

De commodityderivaten laten per 31 december 2023 een vordering zien. Dit is het gevolg van gedaalde elektriciteitsprijzen in 2023.

De hedge-reserve in verband met commodityderivaten draagt per 31 december 2023 positief bij aan het eigen vermogen.

5.1.3 Hiërarchie van financiële instrumenten

De financiële instrumenten betreffen uitsluitend terugkerende waarderingen, gewaardeerd tegen reële waarde, en zijn geclassificeerd volgens onderstaande hiërarchie zoals vereist door IFRS 13, *Waardering tegen reële waarde*:

Niveau 1: Inputs van niveau 1 zijn op actieve markten genoteerde prijzen (niet gecorrigeerd) voor identieke activa of verplichtingen, waartoe de entiteit toegang heeft op de waarderingsdatum.

Niveau 2: Inputs van niveau 2 zijn andere inputs dan in niveau 1 opgenomen genoteerde prijzen die direct of indirect voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn.

Inputs op niveau 2 omvatten:

- a) Op actieve markten genoteerde prijzen voor soortgelijke activa of verplichtingen;
- b) Op niet-actieve markten genoteerde prijzen voor identieke of soortgelijke activa of verplichtingen;
- c) Andere inputs dan genoteerde prijzen die voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn, bijvoorbeeld:
 - i) rentevoeten en rentecurves die regelmatig worden gepubliceerd
 - ii) impliciete volatiliteiten en
 - iii) creditspreads (rentever verschillen);
- d) Door de markt onderbouwde inputs.

Niveau 3: Inputs van niveau 3 zijn niet-waarneembare inputs voor het actief of de verplichting.

Activa en Passiva gewaardeerd tegen reële waarde

(Bedragen x EUR 1.000)

	Totaal 31 december		Niveau 1		Niveau 2		Niveau 3	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
	reële waarde hiërarchie							
Activa								
Derivaten	4.601	381.962	-	-	4.601	381.962	-	-
Gedeelte van Overige deelnemingen en overige financiële vaste activa	947.621	865.238	943.147	853.432	-	-	4.474	11.806
Totaal activa	952.222	1.247.200	943.147	853.432	4.601	381.962	4.474	11.806
Passiva								
Derivaten	-	550.223	-	-	-	550.223	-	-
Totaal passiva	-	550.223	-	-	-	550.223	-	-

De mutatie in 2023 van 'Gedeelte van Overige deelnemingen en overige financiële vaste activa' bedraagt EUR 82,6 mln. positief. Dit bestaat voor EUR 18,9 mln. uit investeringen/nieuwe vorderingen, voor -/- EUR 12,1

mln. uit desinvesteringen, voor EUR 12,3 mln. uit positief resultaat en voor EUR 63,3 mln. uit mutaties in MMF's en IMA's.

Tot de overige deelnemingen behoren de participaties in SET Fund C.V. en SET Fund II C.V. (zie ook toelichting 3.3).

Onder de overige financiële vaste activa zijn opgenomen de beleggingen uitgezet via de Stichting Beheer Ontmantelingsgelden Kerncentrale Borssele (zie ook toelichting 4.3) en beleggingen vanuit ZEH in hetzelfde fonds waarin EPZ, via de Stichting Beheer Ontmantelingsgelden Kerncentrale Borssele, gelden heeft belegd. Tot slot zijn in deze overige financiële (vaste) activa ook de MMF's (Money Market Funds) en IMA's (Investeringsmandaten) opgenomen omdat deze ook op reële waarde worden gewaardeerd. Deze MMF's en IMA's dienen echter alleen om (tijdelijk) overtollige liquiditeiten beter te laten renderen. Om deze reden noemen we hier alleen de mutatie van EUR 63,3 mln. zonder onderscheid te maken in investeringen, desinvesteringen en (positief) resultaat.

De reële waarden zijn gebaseerd op:

- waardering in overeenstemming met International Private Equity and Venture Capital (IPEV) Guidelines uitgegeven door IPEV en goedgekeurd door Invest Europe (voorheen; the European Private Equity and Venture Capital Association (EVCA));
- speciaal opgerichte vermogensfondsen met een eigen marktwaarde per participatie.

5.2 Risicomanagement

5.2.1 Risicobeheer

ZEH handelt beperkt op de (inter)nationale elektriciteitsmarkten. De prijzen op deze markten bewegen sterk. Door gebruik te maken van financiële instrumenten tracht ZEH commodity marktrisico's te managen en te verminderen.

Hierna wordt een toelichting gegeven op verschillende soorten risico's en de wijze waarop ZEH daarmee omgaat.

5.2.2 Marktrisico's

5.2.2.1 Commodity prijsrisico's

ZEH staat met haar 70% aandeel in de productie uit de kerncentrale bloot aan de marktprijs voor elektriciteit. Aangezien de kostprijs van de kerncentrale relatief vast is maar de marktprijzen voor elektriciteit volatiel zijn, kan het resultaat hieruit van jaar op jaar flink verschillen.

In het verleden werd de verwachte productie grotendeels vooruit verkocht. Omdat hier kosten aan verbonden zijn, het risico's op margin calls met zich mee kan brengen en het risico bestaat dat bij onverwachte uitval en gestegen prijzen de elektriciteit duurder teruggekocht moet worden is ZEH hierin terughoudend geworden.

Een risico voor ZEH op termijn is een mogelijk ongunstige ontwikkeling van de elektriciteitsprijzen. Zo'n daling zou een direct drukkend effect hebben op de resultaten van de productie-eenheden. Dit effect wordt gevoeld bij afnamecontracten waarin geen correlatie bestaat tussen de marktprijs van elektriciteit en de brandstofprijs, zoals bij nucleair opgewekte elektriciteit en energie uit kippenmest (betreft deelnemingsresultaat). De verkoopopbrengsten dalen hier, terwijl de kostprijs nagenoeg stabiel is. Iedere daling van de verkoopprijs, komt direct tot uitdrukking in het resultaat, voor zover de output niet gehedged is.

Om het risico op toekomstige prijsdalingen van elektriciteit toch gedeeltelijk te mitigeren probeert ZEH toch een deel van de verwachte productie vooruit te verkopen onder de voorwaarde dat één of meer van de genoemde nadelen hieraan (kosten; margin calls; uitvalsrisico) vermeden kan worden.

5.2.2.3 Cashflow hedges

ZEH gebruikt financiële instrumenten om fluctuaties in verwachte cashflows te beperken. Om de gevolgen van toekomstige veranderingen in marktprijzen te beheersen, maakt ZEH gebruik van derivaten zoals termijncontracten. De hedging instrumenten zijn derivaten in de door ZEH verhandelde commodity (electriciteit) welke afgesloten worden om het cashflow- en prijsrisico te beperken. Hedge-accounting wordt toegepast om de totale waardemutatie van deze derivaten in de winst-en-verliesrekening te dempen.

Waar toegestaan neemt ZEH deze financiële instrumenten en fysieke aankoop- en verkoopcontracten boekhoudkundig op in een cashflow hedge-relatie onder IFRS 9. Hierbij is het item dat is gehedged de toekomstige aankooptransactie (centrales).

Cash flow hedges elektriciteit en brandstoffen

	Cashflow hedges				
	2024	2025	2026	2027 en later	Totaal
2023					
Electriciteit forwards	4.601	0	0	0	4.601
Totaal	4.601	0	0	0	4.601

Cash flow hedges elektriciteit en brandstoffen

	Cashflow hedges				
	2023	2024	2025	2026 en later	Totaal
2022					
Gas forwards	18.920	64.663	0	0	83.583
Electriciteit forwards	(196.361)	(54.886)	1.836	0	(249.411)
Electriciteit swaps	24.617	(54.938)	1.803	0	(28.518)
CO ₂ forwards	10.579	8.291	0	0	18.869
Totaal	(142.246)	(36.871)	3.639	0	(175.477)

In de hedge-reserve is de waardeontwikkeling van onderliggende derivaten opgenomen in de periode dat deze opgenomen zijn in een effectieve hedge-relatie. De in het overzicht 'cash flow hedges' weergegeven derivaten betreffen de derivaten die per balansdatum opgenomen zijn in een hedge-relatie.

Een mismatch ontstaat doordat:

- in het overzicht 'cash flow hedges' ook het ineffektieve deel van de hedge-instrumenten is opgenomen;
- de waardeontwikkeling in de hedge-instrumenten tot het aangaan van een hedge relatie ook is opgenomen in het overzicht 'cashflow hedges';
- in de hedge-reserve de waardeontwikkeling is opgenomen van de hedge-instrumenten welke in het verleden waren opgenomen in een hedge-relatie, doch per einde boekjaar niet daarin zijn opgenomen.

De in de hedge-reserve gerapporteerde waarden houden rekening met de toewijzingsdatum van een instrument in een hedge-relatie; deze kan afwijken van de handelsdatum.

Daarnaast wordt in de hedge-reserve alleen het effectieve gedeelte van de totale in de hedge toegewezen reële waarde van de hedge instrumenten meegenomen.

5.2.2.5 Renterisico's

Het risicobeleid van ZEH met betrekking tot renterisico's is er op gericht om de invloed van renteschommelingen op de kasstroom te beperken. Omdat ZEH geen rentedragende schulden heeft bestaan de renterisico's op de kasstroom uit de rentes die worden gerealiseerd op de uitgezette gelden. Voor het afdekken van de risico's maakt ZEH geen gebruik van derivaten, maar zet ZEH de gelden met wisselende looptijden in wisselende producten uit waardoor de lange termijn rentecurve wordt gevolgd.

5.2.3 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat ZEH onvoldoende financiële middelen ter beschikking heeft om aan haar korte termijn verplichtingen te voldoen. Gezien de hoeveelheid middelen die onder andere gegenereerd is door de verkoop van bedrijfsonderdelen, is dit risico op dit moment niet aanwezig. Op langere termijn zou een liquiditeitsrisico kunnen gaan spelen als de marktprijzen, tegen de verwachtingen in, sterk zullen verslechteren.

Het beleid van ZEH op het gebied van kapitaalbeheer is er op gericht om het beheer van de liquide middelen zo veel mogelijk te centraliseren in de holdingmaatschappij ZEH N.V. Op basis van het ondernemingsplan wordt jaarlijks het financieringsplan opgesteld dat richting geeft aan de activiteiten van de afdeling Treasury. Een onderdeel hiervan is de wijze waarop overtollige middelen worden uitgezet (conform het daarvoor vastgestelde beleid) met inachtneming van buffers voor operationele activiteiten. Er vindt continue monitoring op de ontwikkeling van de kasstromen plaats.

N.V. EPZ beheerst haar eigen liquiditeitsrisico. EPZ heeft geen kredietlijnen aangetrokken, omdat de eigen kaspositie voldoende is.

Om inzicht te verschaffen in het liquiditeitsrisico zijn in de volgende tabel de contractuele looptijden weergegeven van de financiële verplichtingen.

Contractuele looptijd van financiële verplichtingen ultimo 2023

(Bedragen x EUR 1.000)	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Crediteuren	5.277	-	-	5.277
Voorzieningen	16.107	92.327	346.048	454.483
Overige	48.919	-	37.146	86.065
Totaal	70.303	92.327	383.194	545.825

Contractuele looptijd van financiële verplichtingen ultimo 2022

(Bedragen x EUR 1.000)	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Crediteuren	9.814	-	-	9.814
Voorzieningen	30.230	87.956	447.487	565.672
Overige	28.188	-	34.595	62.783
Totaal	68.232	87.956	482.081	638.269

De contractuele looptijd van de financiële verplichtingen geeft de te verwachten uitgaande kasstromen weer met betrekking tot de op de balansdatum uitstaande schulden.

De post voorzieningen is onder de contractuele verplichtingen meegenomen aangezien hier ook deels contracten onder liggen. Vanwege het karakter van de verplichting en de omvang hiervan zijn de voorzieningen in dit overzicht opgenomen.

5.2.4 Kredietrisico's

Kredietrisico's spelen voor ZEH voornamelijk bij het uitzetten van gelden. Om dit risico te beheersen zijn in het treasury statuut richtlijnen opgenomen waar de uitzettingen aan moeten voldoen. Deze richtlijnen gaan over de (minimale) creditrating waaraan een tegenpartij moet voldoen, het maximale bedrag dat per tegenpartij kan worden uitgezet en de geografische spreiding waarbinnen uitzettingen plaats moeten vinden.

Daarnaast spelen kredietrisico's ook in beperkte mate bij de handelstransacties van elektriciteit. Hierbij beperkt ZEH de risico's door de open positie zo klein mogelijk te houden, bijvoorbeeld door dagelijks open posities af te wikkelen.

6. Voorraden

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Grondstoffen	56.752	65.388
Hulpmateriaal	4.396	4.350
Totaal	61.148	69.738
Voorziening incurante voorraden	(1.289)	(1.352)
TOTAAL VOORRADEN	59.859	68.387

Van de voorraad grondstoffen per 31 december 2023 heeft een bedrag van EUR 21,2 mln. betrekking op vooruitbetalingen op splijtstofelementen (2022: EUR 22,3 mln.).

7. Vorderingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Handelsdebiteuren	4.871	1.347
Nog te factureren bedragen	19.741	-
Belastingen	2.731	11.855
Deposito's en effecten	1.214.701	201.720
Gestelde zekerheden	-	53.109
Vorderingen in verband met handelsposities	12.019	93
Overige en overlopende activa	46.135	8.694
TOTAAL VORDERINGEN (EXCLUSIEF DERIVATEN)	1.300.198	276.818

Door de verkoop van het Netwerkbedrijf en de Retail-activiteiten in 2017, de verkoop van Evides in 2021 en de verkoop van de Wholesale activiteiten in 2023 heeft ZEH een significante hoeveelheid liquide middelen tot haar beschikking gekregen. Deze middelen worden uitgezet en belegd conform het treasurywet. Deze uitzettingen en beleggingen bestaan vooral uit bancaire termijndeposito's, obligaties en effecten en vertegenwoordigen ultimo 2023 een waarde van EUR 1.466,4 mln. (exclusief voorziening 'expected loss'). Van dit saldo heeft EUR 1.215,7 (excl. voorziening 'expected loss') mln. een looptijd korter dan 1 jaar. Tot slot is EUR 47,1 mln. van het genoemde saldo opgenomen onder de liquide middelen.

De gestelde zekerheden bestonden uit waarborgsommen en bankgaranties ten behoeve van de wholesale-activiteiten die begin 2023 zijn verkocht. Een deel van deze zekerheden stond op naam van ZEH N.V. en was daarom per ultimo 2022 niet opgenomen onder de activa aangehouden voor verkoop.

De vorderingen in verband met handelsposities, betreffen bij tegenpartijen gestorte middelen in het kader van openstaande posities per balansdatum.

MUTATIES UITZETTINGEN, GESTELDE ZEKERHEDEN EN VORDERINGEN IN VERBAND MET HANDELSPOSITIES

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
Stand per 1 januari	811.083	714.924
Mutatie uitzettingen	415.613	(459.558)
Mutatie verwacht kredietverlies IFRS 9	25	(443)
Stand per 31 december	1.226.721	254.922
Verdeeld in:		
Deposito's en effecten	1.214.701	201.720
Gestelde zekerheden	-	69.542
Vorderingen in verband met handelsposities	12.019	539.821
Activa aangehouden voor verkoop	-	(556.161)
TOTAAL	1.226.721	254.922

OUDERDOMSANALYSE HANDELSDEBITEUREN

(Bedragen x EUR 1.000)

Ouderdom (dagen)	31-12-2023	31-12-2022
Nog te factureren	19.741	-
< 30	4.871	1.348
31-60	-	-
61-90	-	-
91-120	-	-
> 120	-	-
OPERATIONELE DEBITEUREN (BRUTO)	24.612	1.348
Voorziening voor dubieuze debiteuren	-	(0)
OPERATIONELE DEBITEUREN (NETTO)	24.612	1.347

8. Liquide Middelen

(Bedragen x EUR 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Kas/Bank	146.266	562.852
Totaal Liquide Middelen	146.266	562.852

Onder de liquide middelen zijn de geldmiddelen opgenomen en ook kasequivalenten die zonder materieel risico van waardeverandering in liquide middelen kunnen worden omgezet. Omdat ZEH in 2022 een groot deel van haar overtollige liquiditeiten in plaats van in effecten en termijndeposito's, in zogenaamde Money Market Funds (MMF's) had gestopt, die vanwege hun hoge liquiditeit als liquide middelen worden geclassificeerd, waren de liquide middelen ultimo 2022 erg hoog. In 2023 is de positie in MMF's weer gedeeltelijk afgebouwd.

Groepsvermogen

Voor een nadere toelichting op het groepsvermogen wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen in de enkelvoudige jaarrekening.

9. Voorzieningen

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Onrendabele contracten	Personeels kosten	Amovering	Overig
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2022	548.510	45.093	2.190	433.739	67.487
Terugboeking kortlopend gedeelte van voorzieningen	41.625	11.202	1.542	4.204	24.676
Dotaties	55.028	1.715	485	22.602	30.226
Rentedotaties	10.445	506	9	8.897	1.033
Vrijval	(14.319)	(13.979)	(340)	-	-
Onttrekkingen	(12.986)	-	(763)	(2.401)	(9.822)
Overige mutaties	(0)	(0)	-	-	-
Passiva aangehouden voor verkoop	(62.632)	(44.537)	(260)	(17.834)	-
Boekwaarde per 31 december 2022	565.671	-	2.863	449.207	113.601
Kortlopend gedeelte van voorzieningen	(30.229)	-	(1.272)	(2.646)	(26.311)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2022 (LANGLOPEND)	535.442	-	1.591	446.561	87.290
Terugboeking kortlopend gedeelte van voorzieningen	30.230	-	1.272	2.646	26.312
Dotaties	19.714	-	1.845	(1.054)	18.924
Rentedotaties	19.330	-	-	15.368	3.962
Vrijval	(254)	-	(254)	-	-
Onttrekkingen	(22.049)	-	(983)	(573)	(20.493)
Overige mutaties	(127.931)	-	-	(127.931)	-
Passiva aangehouden voor verkoop	-	-	-	-	-
Boekwaarde per 31 december 2023	454.483	-	3.471	335.017	115.995
Kortlopend gedeelte van voorzieningen	(16.107)	-	(2.015)	(1.084)	(13.009)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2023 (LANGLOPEND)	438.376	-	1.456	333.933	102.986

De overige mutatie in de amoveringsvoorziening in 2023 heeft betrekking op de verlaging van de amoveringsvoorziening van de kerncentrale (die ook geactiveerd is onder de gebouwen en terreinen) als gevolg van de gestegen markttrente.

De vrijval van de voorzieningen die binnen een jaar is gepland ad EUR 16,1 mln. (2022: EUR 30,2 mln.) is opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

Gehanteerde inflatieverwachting

Ten behoeve van de bepaling van de hoogte van de voorzieningen is uitgegaan van een verwachte inflatie van 2% per jaar. Het beleid van de ECB is ook gericht op een inflatie van rond of net iets onder de 2% per jaar.

Gehanteerde discontovoeten

Bij de beschrijving van de voorzieningen is per categorie voorziening de gehanteerde discontovoet weergegeven. De bepaling van deze discontovoeten geschiedt op basis van IAS 37, die met betrekking tot waardering van contant gemaakte voorzieningen stelt dat de disconteringsvoet moet worden bepaald vóór belastingen en rekening moet houden met de huidige marktbeoordelingen voor de tijdswaarde van geld en de risico's die inherent zijn aan de verplichting.

De disconteringsvoet mag daarbij geen rekening houden met risico's waarmee al rekening is gehouden in de schatting van toekomstige kasstromen.

Voor de bepaling van de discontovoet wordt uitgegaan van de markttrentes (gebaseerd op verschillende bronnen), inclusief een eventuele opslag die afhankelijk is van de aard en duur van de voorziening en de daarbij behorende kasstromen, alsmede de omvang en het profiel hiervan.

De disconteringsvoet voor de berekening van voorzieningen met een looptijd van meer dan 10 jaar bedraagt 4,0% (2022: 2,0%) en voor de voorzieningen die nog een korte (tot 10 jaar) looptijd hebben wordt gerekend met 3,5% (2022: 2,3%).

Hieronder volgt een toelichting op de voorzieningen voor zover deze meer dan EUR 5 mln. bedragen:

Onrendabele contracten

Voor de tollingcontracten met proportioneel geconsolideerde groepsmaatschappijen (gezamenlijke bedrijfsactiviteiten) wordt de boekwaarde van de groepsmaatschappij afgezet tegen de contante waarde van de toekomstige kasstromen die uit het tollingcontract en de groepsmaatschappij (dividend) verwacht worden.

Voor het tollingcontract met de kerncentrale is geen voorziening noodzakelijk wanneer de uitkomst van de berekening wordt afgezet tegen de boekwaarde. De beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van het bestaande tollingcontract, het exploitatie- en investeringsplan van de kerncentrale tot en met 2033, de per balansdatum reeds gelockte posities en de actuele prijscurve voor elektriciteit. Voor de eerstkomende drie jaren is daarbij uitgegaan van de forwardprijzen per balansdatum, omdat de prijzen voor deze periode op liquide markten tot stand zijn gekomen.

Belangrijkste onzekerheid bij de voorziening onrendabele contracten betreft de veronderstelde prijsontwikkeling van elektriciteit. De prijscurve die is gehanteerd voor de jaren 2027 t/m 2033 is afkomstig uit de Klimaat- en Energieverkenning (KEV) 2023. ZEH is van mening dat dit de beste inschatting is voor de jaren waarvoor geen actieve markt bestaat.

De disconteringsvoet voor berekening van deze voorzieningen bedraagt 4,0% voor de langlopende voorzieningen en 3,5% voor de voorzieningen die een korte (tot 10 jaar) looptijd hebben.

Amovering energieproductie-eenheden

Deze voorziening is bestemd om in de toekomst de amovering van de buiten bedrijf te stellen eenheden te kunnen bekostigen. De verwachte uiteindelijke amoveringskosten zijn gebaseerd op de uitkomsten van periodieke studies, vermeerderd met de benodigde aanpassing voor prijsontwikkelingen, eventuele actuele inzichten en een inschatting van mogelijke milieuconsequenties.

De voorziening voor amovering van de kerncentrale is zodanig opgebouwd dat – overeenkomstig de afspraken met de Rijksoverheid in het Convenant Kerncentrale Borssele – amovering van de kernenergie-eenheid kan plaatsvinden direct nadat de exploitatie is beëindigd in 2034. De voorzieningen zijn contant gemaakt met een disconteringsvoet van 4,0% (2022: 2,0%), met uitzondering van de kolengestookte centrale waarbij amovering binnen 10 jaar plaatsvindt en daarmee een discontovoet van 3,5% wordt gehanteerd (2022: 2,3%).

Overige voorzieningen

Onder de Overige voorzieningen is begrepen:

Voorziening voor opwerkings- en opslagkosten voor nucleaire brandstoffen

Deze voorziening is gevormd in het kader van de huidige bestaande verplichtingen en is bepaald als de contante waarde van de geraamde bedragen voor de toekomstige opwerkings- en opslagkosten, verminderd met de geschatte contante waarde van de in de toekomst vrijkomende restproducten en het saldo van de betaalde, respectievelijk ontvangen bedragen. De disconteringsvoet bedraagt 3,5% (2022: 2,3%).

Pensioenverplichtingen

Alle werknemers van ZEH zijn voor hun pensioenregeling aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP (ABP). De ABP-regeling is een Multi-employer regeling. In deze regeling liggen de actuariële en beleggingsrisico's nagenoeg volledig bij de deelnemers. Bij deze regeling aangesloten werkgevers hebben geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen als sprake is van een tekort bij het fonds.

Onze verplichtingen bestaan uit het voldoen van de door het fonds vastgestelde premie. Het bestuur van ABP stelt deze premie jaarlijks vast, op basis van eigen bestandsgegevens en met inachtneming van de door de toezichthouder van ABP (De Nederlandsche Bank N.V.) voorgeschreven parameters en vereisten. De premieplicht komt voort uit de aansluiting bij het fonds in het betreffende jaar en niet uit de aansluiting in voorgaande jaren. De ABP-regeling classificeert verslaggeving technisch als een toegezegde-bijdrageregeling. Uit dien hoofde zijn de premies verantwoord als last, is er geen sprake van een eventuele voorziening voor pensioenverplichtingen en zijn verdere toelichtingen niet vereist.

De dekkingsgraad van het ABP per 31 december 2023 kwam uit op 110,5%.

11. Langlopende verplichtingen

11.1 OVERIGE LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN

(Bedragen x EUR 1.000)

	31-12-2023	31-12-2022
Uitgestelde belastingverplichtingen	34.636	32.317
Overige langlopende verplichtingen	39.721	36.202
Lease verplichting	251	45
TOTAAL	74.609	68.565

Uitgestelde belastingverplichting

De uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen hebben betrekking op waarderingsverschillen tussen de commerciële en fiscale balans. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden zoveel mogelijk gesaldeerd voor zover ze betrekking hebben op dezelfde belastingplichtige entiteit of fiscale eenheid. De uitgestelde belastingen vloeien voort uit:

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Materiële vaste activa		Leases	Derivaten	Voorzieningen		Verrekenbare verliezen		Overig
						gen	verliezen			
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2022	(23.636)	(68.053)	(27)	(12.440)	36.198	20.940	(253)			
Verwerkt in winst of Verlies	43.629	49.462	89	5.005	3.518	(14.464)	19			
Verwerkt in niet-gerealiseerde resultaten	53.224			53.224						
SUBTOTAAL	73.217	(18.592)	61	45.789	39.716	6.476	(235)			
Aangehouden voor verkoop	(105.536)	(52.955)	(61)	(45.789)	(6.731)	-	-			
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2022	(32.317)	(71.546)	-	-	32.985	6.476	(235)			
<i>Uitgestelde belasting vorderingen</i>	-	-	-	-	-	-	-			
<i>Uitgestelde belasting verplichtingen</i>	(32.317)	(71.546)	-	-	32.985	6.476	(235)			
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2023	(32.317)	(71.546)	-	-	32.985	6.476	(235)			
Verwerkt in winst of Verlies	24.993	37.098	-	5.005	(9.709)	(6.476)	(925)			
Verwerkt in niet-gerealiseerde resultaten	(6.192)			(6.192)						
SUBTOTAAL	(13.518)	(34.448)	-	(1.187)	23.277	-	(1.159)			
Aangehouden voor verkoop	-	-	-	-	-	-	-			
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2023	(13.518)	(34.448)	-	(1.187)	23.277	-	(1.159)			
<i>Uitgestelde belasting vorderingen</i>	21.118	(2.127)	-	-	23.246	-	-			
<i>Uitgestelde belasting verplichtingen</i>	(34.636)	(32.321)	-	(1.187)	31	-	(1.159)			

De (per saldo) uitgestelde belastingvordering heeft betrekking op de deelneming EPZ en ziet toe op tijdelijke verschillen die naar verwachting in toekomstige jaren (per saldo) tot een vermindering van de belastingbetaling zal leiden.

De (per saldo) uitgestelde belastingverplichting heeft betrekking op ZEH zelf en ziet toe op tijdelijke verschillen die naar verwachting in toekomstige jaren (per saldo) tot belastingbetalingen zullen leiden.

Overige langlopende verplichtingen

Onder de overige langlopende verplichtingen is de verplichting van N.V. EPZ opgenomen voor de kosten ter dekking van de laatste splijtstoflading welke bij beëindiging van de levensduur van de kernenergie-eenheid nog in de kern van de reactor aanwezig zal zijn.

De opgenomen verplichting is gebaseerd op de ultimo 2023 bekende splijtstofkosten met betrekking tot de laatste splijtstoflading, en is bepaald als de contante waarde met een disconteringsvoet van 4,0% van de geraamde bedragen voor toekomstige waarde van de restkern, inclusief opwerkings- en opslagkosten.

11.2 MUTATIEOVERZICHT OVERIGE LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN

(Bedragen x EUR 1.000)

	2023	2022
Waarde per 1 januari	68.565	66.130
Mutatie uitgestelde belastingverplichtingen	2.319	6.326
Overige mutaties	3.725	3.855
Passiva bestemd voor verkoop	-	(7.746)
WAARDE PER 31 DECEMBER	74.609	68.565

12. Kortlopende verplichtingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Handelscrediteuren	5.277	13.759
Overige actuele belastingverplichtingen	30.478	19.931
Kortlopend deel van voorzieningen	16.107	30.230
Overlopende passiva	15.615	6.605
TOTAAL KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN	67.477	70.525

De overige actuele belastingverplichtingen bestaan uit nog af te dragen omzetbelasting, te betalen vennootschapsbelasting en af te dragen loonbelasting en sociale lasten.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Hieronder is een overzicht opgenomen van de niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen, voor zover deze naar de inschatting van ZEH een impact van EUR 5 mln. op het resultaat (kunnen) overschrijden.

A. Operationeel

Energieproductie contracten

De in de portfolio opgenomen inkoopcontracten hebben betrekking op de productiecontracten waaronder de tollingverplichting ten aanzien van de kerncentrale van EPZ. Op balansdatum bedraagt de waarde van de inkoopcontracten EUR 1.672 mln. (2022: EUR 2.188 mln. maar hierin waren ook de tollingverplichtingen ten aanzien van de Sloecentrale ad. EUR 536 opgenomen).

In deze tollingverplichting Kerncentrale EPZ zijn de brandstofverplichtingen die EPZ zelfstandig is aangegaan betrokken. EPZ heeft voor haar brandstofvoorziening langlopende inkoopcontracten afgesloten die grotendeels de brandstofvoorziening zowel in waarde als volume afdekken in contracten lopend tot het einde van de levensduur van de eenheid.

Investeringsverplichtingen

Ultimo 2023 zijn financiële verplichtingen aangegaan voor een bedrag van ca. EUR 21,5 mln. (2022: EUR 9,0 mln.) met betrekking tot nog uit te voeren investeringen. In 2019 is een overeenkomst tussen EPZ en een derde partij gesloten voor de ruil van een perceel grond. De levering aan EPZ heeft in 2019 plaatsgevonden, waarbij geen waardeverrekening heeft plaatsgevonden. De teruglevering vond deels plaats in 2020 en vindt deels plaats na balansdatum.

Borssele convenant

In 2006 is met de landelijke overheid een convenant gesloten met betrekking tot de openstelling van de kerncentrale tot ultimo 2033. In dit kader zijn ook afspraken gemaakt ten aanzien van de inspanningen die ZEH (en Essent) zal doen om nieuwe ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie technisch en financieel ter hand te nemen en te ondersteunen. Naast participatie in Sustainable Energy Technology (SET) Fund C.V. is in 2011 is ook een participatie genomen in Sustainable Energy Technology (SET) Fund II C.V. De openstaande verplichting verbonden aan SET Fund en SET Fund II bedraagt per balansdatum EUR 2,2 mln. (2022: EUR 1,2 mln.).

Stranded costs (Niet marktconforme kosten)

Op 1 januari 2001 is de 'Overgangswet elektriciteitsproductiesector' in werking getreden. In artikel 2 van de wet is opgenomen dat de Nederlandse productiebedrijven gezamenlijk aansprakelijk zijn voor de kosten voorvloeiend uit, onder andere, overeenkomsten tot invoer van elektriciteit en gas die door de NEA (voorheen SEP) zijn gesloten. De verdeling van deze kosten, hierna stranded costs genoemd, over de productiebedrijven dient te geschieden in de verhouding zoals destijds aangegeven door de commissie Herkströter, hetgeen voor EPZ een belangrijk aandeel betekent van 28,5 procent. In de afgelopen jaren zijn

deze stranded costs in belangrijke mate afgewikkeld, onder meer door de afkoop van de importcontracten voor de levering van elektriciteit. Rekening houdend met het resterend eigen vermogen van NEA is besloten om het bestaande beleid te continueren en geen voorziening te treffen voor de stranded costs.

B. Zekerheden en garanties

Belangrijkste verstrekte zekerheden

ZEH heeft zich ten behoeve van de provincie Zeeland borg gesteld tot financiële zekerheid voor de eindafdeling van de (voormalige) stortplaatsen Noord- en Midden Zeeland en Koegorspolder ter hoogte van EUR 7,8 mln. (2022: EUR 7,8 mln.). ZEH heeft een contra-garantie ontvangen van de koper van de aandelen Indaver.

C. Juridische procedures en claims

Er zijn op dit moment geen juridische procedures en/of claims.

Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

13. Netto omzet

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
Levering van en handel in elektriciteit	327.472	772.059
TOTAAL	327.472	772.059

De omzet uit levering van en handel in elektriciteit is significant gedaald ten opzichte van voorgaand jaar. Dit wordt veroorzaakt door lagere verkoopprijzen in 2023. De omzet wordt volledig gerealiseerd binnen Nederland.

15. Overige bedrijfsopbrengsten

De overige opbrengsten bestaan uit vergoeding door derde partijen voor verleende diensten, opbrengsten uit verkoop van activa en overige diverse opbrengsten.

16. Waardering reële waardemutatie handelsportefeuille

Het nog zichtbare resultaat van EUR 0,5 mln. positief in 2022 is het gevolg van de administratieve afwikkeling van de overdracht van de handelsportefeuille van PZEM Energy B.V. aan PZEM Energy Company B.V. in 2022.

17. Diensten van derden, materiaalkosten en andere externe kosten

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
Werkzaamheden en diensten van derden	26.944	24.028
Materiaalverbruik	6.764	5.955
Andere externe kosten	6.946	5.909
TOTAAL	40.655	35.892

De werkzaamheden en diensten van derden betreffen voornamelijk kosten in verband met elektriciteits- en gasinfrastructuur. Ook zijn de ICT-kosten onder werkzaamheden en diensten van derden opgenomen. Een groot deel van de externe kosten is gerelateerd aan de operationele activiteiten van EPZ. De kosten voor materiaalverbruik door EPZ bedragen EUR 6,8 mln. in 2023 (2022: EUR 6,0 mln.), de kosten voor werkzaamheden en diensten van derden EUR 25,3 mln. (2022: EUR 20,8 mln.) en overige externe kosten EUR 6,9 mln. (2022: EUR 5,8 mln.).

18. Personeelskosten

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
Salarissen	24.030	20.660
Sociale lasten	2.749	2.511
Pensioenlasten	3.366	3.376
Mutaties in personeelsvoorzieningen	1.482	90
Overige personeelskosten	1.619	1.242
Personeelskosten	33.246	27.880
Geactiveerde personeelskosten	-	-
TOTAAL	33.246	27.880
Aantal medewerkers (FTE) per 31 december	278	259
Gemiddeld aantal FTE	270	264
FTE 31 DECEMBER PER SEGMENT		
Corporate	8	3
EPZ	270	256
TOTAAL	278	259
FTE 31 DECEMBER GEOGRAFISCH		
Nederland	276	258
Buiten Nederland	2	1
TOTAAL	278	259

Het aantal FTE's in vaste dienst dat werkzaam is binnen de groep, inclusief het volledig aantal FTE (niet het proportionele deel) bij de gezamenlijke overeenkomst N.V. EPZ bedraagt 393 (2022: 368).

ZEH is eigenrisicodragers voor de financiële verplichtingen inzake de Werkloosheidwet (WW). Dit houdt in dat er geen WW-premies worden afgedragen aan het UWV, en dat in voorkomende gevallen uitbetaalde WW-uitkeringen voor voormalig werknemers, bij ZEH worden verhaald.

Onder IFRS kan geen algemene voorziening worden gevormd voor deze verplichtingen; per entiteit is bepaald of de actuele verhaalverplichtingen per balansdatum aanleiding geven tot het vormen van een voorziening daarvoor.

Bezoldiging statutaire bestuurders PZEM N.V.

De Algemene Vergadering heeft op 13 december 2017 een nieuw bezoldigingsbeleid aangenomen. Met ingang van 1 januari 2018 wordt voor de statutaire bestuurders op hoofdlijnen aansluiting gezocht bij de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. Het absolute plafond van de bezoldiging betreft het gemiddelde van 50% van het WNT maximum en 50% op basis van een benchmark voor directiefuncties. Bij de laatstgenoemde wordt een zogenaamd Q3-niveau gehanteerd waarbij 25% van de vergelijkbare functies in de markt hoger wordt beloond en 75% lager. Bestaande contracten worden gerespecteerd.

De statutaire bestuurders hebben geen variabele beloningsafspraken. De statutaire bestuurders nemen deel aan de voor alle werknemers van de onderneming geldende pensioenregeling (Stichting Pensioenfonds ABP).

De huidige statutaire bestuurder heeft een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd met een statutaire benoeming voor een periode van vier jaar. Dit arbeidscontract is nog van voor de herziening van het bezoldigingsbeleid en de reeds bestaande afspraken worden gerespecteerd. Het arbeidscontract is daarop afgestemd en bevat naast een opzegtermijn van 6 maanden vanuit de werkgever, een geclausuleerde beëindigingsvergoeding van één jaar.

De heer Unger was bestuurder tot en met de overdracht van de Wholesale-activiteiten en is op 25 januari 2023 uitgetreden als bestuurder. De voor hem genoemde bedragen gelden dan ook tot en met deze datum.

2023	F. Verhagen CEO	N. Unger COO
(Bedragen x EUR)		
Bezoldiging	413.591	20.225
Onkostenvergoeding	7.560	630
Compensatie opbouw pensioen	75.937	2.372
ABP-pensioenlasten	24.294	1.932
TOTAAL	521.383	25.160
2022		
(Bedragen x EUR)		
Bezoldiging	384.450	228.318
Onkostenvergoeding	7.560	7.560
Compensatie opbouw pensioen	68.695	24.224
ABP-pensioenlasten	31.528	25.580
TOTAAL	492.233	285.682

De kosten voor de leaseauto van de heer Verhagen bedroegen EUR 12.222 (2022: EUR 12.761) en de kosten voor de leaseauto van de heer Unger bedroegen EUR 1.784 (2022: EUR 18.612).

19. Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
Immateriële vaste activa		
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	-	-
Materiële vaste activa		
Afschrijvingen op materiële vaste activa	35.321	47.614
(Terugname) bijzondere waardeverminderingen	-	1.946
Vrijval bijdragen van derden	-	-
TOTAAL	35.321	49.560

De bijzondere waardevermindering in 2022 betreft een afwaardering voor de verbouwkosten van het hoofdkantoor. Aangezien de huurovereenkomst met de verkoop van Wholesale is overgedragen, zijn alle resterende activa ten aanzien van het hoofdkantoor afgewaardeerd. Dit zou ook gezien kunnen worden als een (extra) boekverlies op de verkoop van Wholesale.

20. Overige bedrijfskosten

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
Dotatie voorziening debiteuren / verwachte kredietverliezen	494	(70)
Overige bedrijfskosten	2.457	2.215
Dotatie/vrijval overige voorzieningen	(592)	1.443
TOTAAL	2.360	3.588

De dotatie aan de overige voorzieningen betreft met name een dotatie aan de voorziening voor de amovering van de kolencentrale bij EPZ. Onder de overige bedrijfskosten worden ook de honoraria die zijn uitgekeerd aan de leden van de Raad van Commissarissen van de vennootschap verantwoord.

Vergoeding Raad van Commissarissen 2023

Vanaf 6 juni 2019 bestaat de Raad van Commissarissen (RvC) uit de voorzitter en twee commissarissen. De vergoedingen zijn gebaseerd op het vastgestelde beloningsbeleid. De totale vergoeding aan de leden van de RvC bedroeg in 2023 EUR 96.592 (2022: EUR 96.592).

21. Resultaat uit deelnemingen

Het resultaat uit deelnemingen betreft het resultaat dat toekomt aan ZEH vanuit de participatie in joint ventures en geassocieerde deelnemingen. Dit betreft onder andere het resultaat uit BMC Moerdijk voor EUR -/- 1,4 mln. negatief (2022: 12,2 mln. positief), dat last heeft van hoge inflatie en concurrentie op de mestmarkt en Set Fund & Set Fund II voor -/- EUR 6,3 mln. negatief (2022: EUR 9,4 mln. positief). De resultaten uit Set Fund kennen over de jaren heen een erg variërend verloop doordat de onderliggende participaties elk jaar op reële waarde worden gewaardeerd.

22. Financiële baten en lasten

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
Financieringsbaten	59.353	(42.107)
Financieringslasten	(98)	(4.528)
Rentedotatie aan voorzieningen	(19.330)	(9.642)
Overige financiële baten en lasten	65	493
Totaal	39.989	(55.784)

De financieringsbaten betreffen enerzijds het rendement op de beleggingen in het kader van de ontmanteling van de Kerncentrale Borssele en het rendement van ZEH in ditzelfde fonds en anderzijds de positieve rendementen die ZEH behaald op de uitzettingen. Het rendement in 2023 was significant positief waar in 2022 nog sprake was van een negatieve waardeontwikkeling.

23. Vennootschapsbelasting

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
Vennootschapsbelasting		
Vennootschapsbelasting over boekjaar	(58.839)	(60.013)
Mutaties uitgestelde belastingvorderingen/-verplichtingen	18.799	96.855
Totaal belastingen	(40.040)	36.842
Waarvan via het eigen vermogen	(1.187)	49.996
Waarvan correcties voorgaand boekjaar	(5.861)	(13.656)
Waarvan gerapporteerd onder activa aangehouden voor verkoop	-	17.342
BELASTINGEN GERAPPORTEERD IN DE WINST-EN-VERLIESREKENING	(32.992)	(16.840)
Vennootschapsbelasting over boekjaar		
De aansluiting tussen het resultaat voor belastingen en het feitelijk belastbaar bedrag met de hieruit voortvloeiende belastinglast is als volgt:		
Resultaat voor belastingen (incl. beëindigde bedrijfsactiviteiten)	137.541	181.698
Deelnemingsvrijstelling (incl. beëindigde bedrijfsactiviteiten)	7.563	(21.779)
Fiscaal afwijkende afschrijvingen	13.120	(78.543)
Fiscale afwijkingen in de voorzieningen	85.373	9.542
Fiscale afwijkingen overige vorderingen	(3.700)	-
Bijzondere waardevermindering verkoop wholesale (fiscaal niet aftrekbaar)	-	181.842
Niet-aftrekbare kosten en lasten	706	1.899
Verliescompensatie	(12.456)	(41.356)
BELASTBAAR BEDRAG BINNENLAND	228.147	233.302
Belastingtarief Nederland voor winst tot € 200.000 (2022: €395.000)	19,00%	15,00%
Belastingtarief Nederland voor winst boven de € 200.000 (2022: €395.000)	25,80%	25,80%
Verschuldigde belasting over het boekjaar tegen geldende tarieven	(58.839)	(60.013)
VENNOOTSCHAPSBELASTING OVER BOEKJAAR	(58.839)	(60.013)
Mutaties uitgestelde belastingvorderingen/-verplichtingen		
De mutatie vloeit voort uit verschillen tussen de commerciële en fiscale waarderingen alsmede uit toekomstige verliescompensatie.		
MUTATIES UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN/-VERPLICHTINGEN	18.799	96.855

De “correctie over voorgaand boekjaar” in 2023 komt doordat bij het opstellen van aangifte over 2022 is gebleken dat er meer verliescompensatie (en vooruitgeschoven rente aftrekbeperking) kon worden ingezet dan waar bij het opstellen van de jaarrekening 2022 vanuit is gegaan (of tot waardering is gebracht).

AANSLUITING TUSSEN TOEPASSELIJKE EN EFFECTIEVE BELASTINGTARIEF

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
<i>Resultaat voor belasting</i>	137.541	181.698
<i>Toepasselijk belastingtarief (NL)</i>	25,8%	25,8%
Belasting tegen toepasselijke tarief	(35.486)	(46.878)
Impact door deelnemingsvrijstelling	(1.951)	5.619
Impact van opstaptarief NL < € 200.000 (2022: € 395.000)	23	179
Impact van niet aftrekbare bedragen (waaronder bijzondere waardevermindering goodwill)	(182)	(490)
Impact van het niet waarderen van latente belastingposities	-	-
Impact latente belastingvorderingen	-	-
Impact niet reeds gewaarde verliescompensatie (incl. earnings stripping)	4.810	18.524
Impact vaststellingsovereenkomsten belastingdienst	-	16.384
Impact tot waardering gebrachte verrekenbare verliezen	-	6.476
Overige toe- of afname	(206)	690
Belasting tegen effectieve belastingtarief	(32.992)	504
<i>Effectief belastingtarief</i>	24,0%	-0,3%

24. Activiteiten aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

Al in 2021 is gestart met het zoeken naar een geschikte koper voor de Wholesale-activiteiten. Vanaf 16 december 2022 is de verkoop “hoogst waarschijnlijk” geworden en wordt voldaan aan de vereisten om deze activiteiten als “aangehouden voor verkoop” te presenteren.

Op 25 januari 2023 heeft verkoop van deze activiteiten daadwerkelijk plaatsgevonden.

Hieronder zijn de verkorte cijfers weergegeven van de activiteiten aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten en de aansluiting naar de vergelijkende cijfers in de geconsolideerde balans.

Hoewel de verkoop pas op 25 januari 2023 heeft plaatsgevonden, is er voor het verslaggevingsjaar 2023 geen winst-en-verliesrekening over de periode 1 tot en met 25 januari 2023 in de toelichting opgenomen van de activa aangehouden voor verkoop. Door de overdracht aan de koper is deze informatie niet meer beschikbaar bij de vennootschap en met de koper zijn geen afspraken zijn gemaakt over het delen van dergelijke informatie. De koper is niet bereid gevonden deze informatie alsnog te verstrekken. Voor de afwikkeling van de verkoop in 2023 was deze informatie ook niet nodig aangezien afrekening met de koper heeft plaatsgevonden naar de stand van 31 december 2022. Voor de verlies-en-winstrekening van ZEH N.V. heeft dit geen impact omdat een resultaat uit de verkochte activiteiten over de periode 1 januari 2023 t/m 25 januari 2023 exact gelijk is aan een resultaat op de verkooptransactie welke in de verlies-en-winstrekening van ZEH N.V. beide op regel “Resultaat na belastingen uit activiteiten aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten” zou worden gepresenteerd.

24.1 BALANS 31-12-2022 VAN ACTIVA AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP

(Bedragen x EUR 1.000)

	WHOLESALE	SLOECENTRALE	TOTAAL
Vaste Activa			
Immateriële vaste activa	281	176	457
Materiële vaste activa	8.550	23.813	32.363
Uitgestelde belastingvorderingen	72.092	34.692	106.784
Overige financiële vaste activa	(10)	-	(10)
Derivaten	140.918	-	140.918
Financiële vaste activa	213.000	34.692	247.691
Totaal vaste activa	221.830	58.681	280.511
Vlottende activa			
Voorraden	16.955	3.959	20.914
Handelsdebiteuren	99.707	7.216	106.923
Actuele belastingvorderingen	2.341	-	2.341
Vorderingen op ZEH	-	-	-
Overige vorderingen	671.402	6.440	677.842
Derivaten	241.044	-	241.044
Totaal vorderingen	1.014.494	13.655	1.028.150
Vlottende activa	1.031.449	17.614	1.049.064
Liquide middelen	102.647	12.418	115.065
TOTAAL ACTIVA	1.355.926	88.713	1.444.639
Eigen vermogen	234.079	(29.824)	204.255
Voorzieningen	37.186	17.834	55.020
Langlopende financiële verplichtingen	-	75.180	75.180
Uitgestelde belastingverplichtingen	-	1.247	1.247
Lease verplichting	3.295	3.204	6.499
Derivaten	177.286	880	178.165
Langlopende verplichtingen	217.767	98.344	316.111
Handelscrediteuren	21.738	277	22.015
Actuele belastingverplichtingen	56.657	1.490	58.147
Kortlopend deel van voorzieningen	7.612	-	7.612
Schulden aan ZEH	361.479	-	361.479
Overige kortlopende verplichtingen	85.204	17.760	102.963
Derivaten	371.391	667	372.058
Vlottende passiva	904.080	20.193	924.274
Totaal verplichtingen	1.121.847	118.537	1.240.384
TOTAAL PASSIVA	1.355.926	88.713	1.444.639

Aansluiting naar geconsolideerde balans		(Bedragen x EUR 1.000)
Totaal activa cf. hierboven		1.444.639
Eliminatie debiteuren / crediteuren tussen Sloecentrale en Wholesale		(3.945)
Totaal activa aangehouden voor verkoop		1.440.694
Totaal passiva cf. hierboven		1.240.384
Eliminatie debiteuren / crediteuren tussen Sloecentrale en Wholesale		(3.945)
Schulden Wholesale aan ZEH		(361.479)
Totaal passiva aangehouden voor verkoop		874.961

24.2 WINST-EN-VERLIESREKENING 2022 VAN ACTIVA AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP

(Bedragen x EUR 1.000)	WHOLESALE	SLOECENTRALE	TOTAAL
Netto omzet	1.748.133	43.394	1.791.527
Inkoopwaarde van de omzet	(1.499.472)	(3.375)	(1.502.847)
Operationele bruto marge	248.661	40.020	288.680
Overige bedrijfsopbrengsten	619	-	619
Reële waardemutatie handelsportefeuille	(523)	-	(523)
Bruto marge	248.756	40.020	288.776
Diensten van derden	(16.346)	(4.734)	(21.079)
Personeelskosten	(14.758)	(2.779)	(17.537)
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	(5.143)	(10.481)	(15.624)
Overige bedrijfskosten	2.293	-	2.293
Totaal netto bedrijfslasten	(33.953)	(17.993)	(51.946)
Bedrijfsresultaat	214.803	22.026	236.829
Resultaat deelnemingen	-	-	-
Operationeel resultaat	214.803	22.026	236.829
Financiële baten en lasten	(3.378)	(5.513)	(8.891)
Resultaat voor belastingen	211.425	16.513	227.938
Vennootschapsbelasting	(25.428)	(4.145)	(29.573)
Netto resultaat	185.997	12.369	198.365
Bijzondere waardevermindering	(48.925)	(132.917)	(181.842)
Belasting over bijzondere waardevermindering	12.623	34.293	46.915
Totaal resultaat na belasting uit beëindigde bedrijfsact.	149.694	(86.256)	63.438
Niet gerealiseerde resultaten	(158.290)	6.682	(151.609)
Totaal van gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten	(8.596)	(79.574)	(88.170)

In bovenstaand overzicht is in de totaal kolom geen rekening gehouden met de eliminatie van de netto omzet bij Sloecentrale tegenover de inkoopwaarde van de omzet bij Wholesale.

24.3 VERKORTE KASSTROOM 2022 VAN ACTIVA AANGEHOUDEN VOOR VERKOOP

(Bedragen x EUR 1.000)	WHOLESALE	SLOECENTRALE
Kasstroom uit operationele activiteiten	102.574	22.740
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-	(1.727)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	(15.661)
ONTWIKKELING KASPOSITIE IN HET JAAR	102.574	5.352

De verkoopopbrengst (equity value) van de Wholesale-activiteiten, inclusief vergoeding voor werkkapitaal en achtergebleven liquide middelen, die begin 2023 is ontvangen bedroeg EUR 393 mln. Daarnaast is er, bij het bepalen van het boekverlies op de verkoop, vanuit gegaan dat een overeengekomen Earn Out bepaling volledig gerealiseerd zal worden, omdat deze gebaseerd is op "normale" bedrijfsprestaties van de verkochte onderdelen waarvan de verwachting is dat deze gerealiseerd zullen worden. Wel is, vanwege het feit dat deze Earn Out betalingen pas in 2024 en 2025 zullen plaatsvinden, rekening gehouden met de contante waarde (tegen 4,5% disconteringsrente) van het nominale bedrag van EUR 25 mln.

Deze verkoop in 2023 leidt tot een bijzondere waardevermindering in 2022 van EUR 135 mln. welke is verwerkt als bijzondere waardevermindering op de (im)materiële vaste activa van EUR 182 mln. en het opnemen van een actieve belastinglatentie van EUR 47 mln. Beiden binnen de activa aangehouden voor verkoop.

Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld voor de groep als geheel. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Gezien het feit dat enkele posten in de winst-en-verliesrekening en de balans geen directe kasstroom effecten genereren, is voor deze bestanddelen de kasstroom geneutraliseerd. Dit betreft met name een drietal onderdelen:

- Behandeling derivaten

De reële waardemutatie van handelscontracten leidt enerzijds tot (langlopende en kortlopende) mutaties op zowel de activa als op de passivazijde van de balans. Anderzijds worden deze mutaties deels verwerkt in het bedrijfsresultaat en deels in de hedge-reserve, als onderdeel van het groepsvermogen.

Geen van deze wijzigingen heeft echter een directe kasstroom tot gevolg. Daarom zijn alle mutaties binnen de operationele kasstroom verwerkt, waardoor de positieve en negatieve mutaties elkaar opheffen.

- Resultaat uit deelnemingen

Het resultaat uit deelnemingen wordt slechts gedeeltelijk uitgekeerd in de vorm van dividenden; het gedeelte dat niet wordt uitgekeerd leidt tot een toename van het eigen vermogen van de betreffende onderneming en daarmee tot een balansmutatie van de financiële vaste activa bij ZEH. Dientengevolge is in de kasstroom alleen de werkelijke dividendontvangst verwerkt.

- Vennootschapsbelasting

In het resultaat is niet alleen rekening gehouden met de te betalen vennootschapsbelasting, gerelateerd aan het belastbaar resultaat, maar ook met de latente belastingvorderingen en -verplichtingen. Daar de mutaties in de latenties niet leiden tot een daadwerkelijke kasstroom zijn de mutaties in de latente belastingvorderingen en -schulden uit de kasstroom geëlimineerd.

De kasstromen van ZEH zijn in 2023 per saldo negatief. Dit is nog een gevolg van de situatie eind 2022. Toen hield ZEH namelijk haar overtollige kasmiddelen zo liquide mogelijk aan om de volatiliteit op de energiemarkten het hoofd te kunnen bieden. Na de verkoop van de Wholesale-activiteiten in 2023 bestaat hier geen noodzaak meer toe en worden de overtollige kasmiddelen ook op andere wijzen uitgezet. Hierdoor is de totale kasstroom over 2023 negatief.

De kasstroom uit operationele activiteiten is in het afgelopen jaar EUR 409,1 mln. (EUR 289,0 mln. in 2022). Hoewel het bedrijfsresultaat in 2023 een stuk lager ligt dan in 2022 was in 2022 sprake van een negatieve mutatie in overige vorderingen en schulden van +/- EUR 180,7 mln. door opgelopen margin verplichtingen. Bij de verkoop van Wholesale is juist een heleboel werkkapitaal "meeverkocht" waardoor de mutatie in overige vorderingen en schulden in 2023 EUR 295,1 mln. positief bedroeg. Daarnaast zijn de margin verplichtingen die ZEH nog wel overhield na de verkoop sterk teruggelopen door enerzijds gedaalde elektriciteitsprijzen en anderzijds een veel kleinere positie vooruit verkochte stroom per ultimo 2023 t.o.v. ultimo 2022.

In de kasstroom uit investeringsactiviteiten zijn de onderhouds- en vervangingsuitgaven van EPZ opgenomen. Voor 2022 zaten hier ook nog dezelfde investeringen van de Sloecentrale in. De positieve kasstroom op de overige financiële activa komt door het vrijkomen van langlopende garanties die waren afgestort t.a.v. de Wholesale-activiteiten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum die hier toegelicht zouden moeten worden.

Geconsolideerde deelnemingen					
Deelneming 1)	Hoofdactiviteit	Vestigingsplaats	Aandeel in de deelneming		Stem rechten
			31-12-2023	31-12-2022	
De Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij B.V. ¹	Energie	Middelburg	100%	100%	100%
ZEH Energy B.V.	Energie	Middelburg	100%	100%	100%
ZEH Ficus Holding B.V.	Energie	Middelburg	100%	100%	100%
PZEM Pipe B.V. ¹	Energie	Middelburg	0%	100%	0%
PZEM Energy Company B.V. ¹	Energie	Middelburg	0%	100%	0%
PZEM Tolling Sloe B.V. ¹	Energie	Middelburg	0%	100%	0%
Deltius B.V.	Energie	Ritthem	100%	100%	100%
ZEH Investerings Maatschappij B.V.	Overige	Middelburg	100%	100%	100%
Gezamenlijke overeenkomsten					
<i>Gezamenlijke bedrijfsactiviteiten (partieel geconsolideerd)</i>					
PZEM Energy B.V.					
N.V. EPZ	Energie	Borssele	70%	70%	70%
Sloe Centrale Holding B.V. ¹	Energie	Vlissingen	0%	50%	0%
Sloe Centrale B.V. ¹	Energie	Vlissingen	0%	100%	0%

Het aandelenbelang van de moederonderneming in de dochteronderneming is vermeld.
¹ Verkocht per 25-01-2023

ZEH Energy B.V. heeft, ondanks haar 70% aandelenbelang in N.V. EPZ, gezamenlijke zeggenschap omdat de belangrijkste besluiten (om de relevante activiteiten te beïnvloeden) unaniem door de aandeelhouders genomen moeten worden. Aangezien PZEM Energy B.V. recht heeft op 70% van de (elektriciteits)output van N.V. EPZ, wordt N.V. EPZ behandeld als gezamenlijke bedrijfsactiviteit en partieel geconsolideerd.

Niet geconsolideerde deelnemingen					
Deelneming 1)	Hoofdactiviteit	Vestigingsplaats	Aandeel in de deelneming		Stem rechten
			31-12-2023	31-12-2022	
Gezamenlijke overeenkomsten					
<i>Joint Ventures</i>					
ZEH Energy B.V.					
BMC Moerdijk B.V.	Energie	Moerdijk	50,00%	50,00%	50,00%
NPG Willebroek N.V.	Energie	Antwerpen, België	50,00%	50,00%	50,00%
Overige deelnemingen					
ZEH Investerings Maatschappij B.V.					
Sustainable Energy Technology Fund C.V.	Overige	Amsterdam	33,56%	38,42%	33,56%
Sustainable Energy Technology Fund II C.V.	Overige	Amsterdam	14,13%	14,61%	14,13%
N.V. EPZ:					
B.V. NEA	Energie	Arnhem	28,50%	28,50%	28,50%
KSG Kraftwerks-Simulator-Gesellschaft mbH	Energie	Duitsland	2,05%	2,05%	2,05%
GfS Gesellschaft für Simulatorschulung mbH	Energie	Duitsland	2,05%	2,05%	2,05%

Het aandelenbelang van de moederonderneming in de dochteronderneming is vermeld.

Enkelvoudige Jaarrekening 2023

Enkelvoudige balans per 31 december 2023 (voor resultaatverdeling)

(Bedragen x EUR 1.000)	Ref. nr.	31-12-2023	31-12-2022
ACTIVA			
Materiële vaste activa	1	1.717	1.512
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	2	762.742	534.998
Uitgestelde belastingvorderingen	3	-	5.497
Overige vorderingen	2	204.669	103.002
Financiële vaste activa		967.410	643.497
Totaal vaste activa		969.127	645.008
Vorderingen op groepsmaatschappijen	4	32	175.455
Kortlopende vorderingen	4	1.259.091	261.164
Vlottende activa		1.259.122	436.619
Liquide middelen		47.102	516.561
TOTAAL ACTIVA		2.275.352	1.598.189
Eigen vermogen	5	1.617.336	1.407.300
Netto resultaat lopend jaar	5	104.548	182.202
Eigen vermogen		1.721.885	1.589.501
Voorzieningen	6	-	1
Uitgestelde belastingverplichtingen		(30)	-
Lease verplichting		251	45
Langlopende verplichtingen		221	47
Schulden aan groepsmaatschappijen	7	552.348	-
Overige schulden	7	898	8.641
Vlottende passiva		553.246	8.641
Totaal verplichtingen		553.467	8.687
TOTAAL PASSIVA		2.275.352	1.598.189

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
Resultaat uit eigen bedrijfsvoering	4.640	(31.526)
Resultaat deelnemingen	99.908	213.728
RESULTAAT	104.548	182.202

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

ZEH N.V. is een naar Nederlands recht opgerichte houdstermaatschappij van een aantal groepsmaatschappijen die zich bezig houden met het opwekken en leveren van elektriciteit. De functionele valuta is de euro. ZEH heeft gebruik gemaakt van de optie in Titel 9 Boek 2 BW om de enkelvoudige jaarrekening op te stellen volgens de IFRS grondslagen die worden gehanteerd in de geconsolideerde jaarrekening, inclusief de uitzondering dat de groepsmaatschappijen en deelnemingen worden gewaardeerd op equity methode. Dit betekent dat de grondslagen voor de verwerking en waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat (hierna de grondslagen) van de enkelvoudige jaarrekening van de vennootschap gelijk zijn aan de op EU-IFRS gebaseerde geconsolideerde jaarrekening. Deze grondslagen omvatten ook de classificatie en presentatie van financiële instrumenten, zijnde eigenvermogensinstrumenten of financiële verplichtingen. In het geval er geen andere grondslag worden genoemd, wordt verwezen naar de grondslagen zoals beschreven in de geconsolideerde jaarrekening. Voor een juiste interpretatie van deze enkelvoudige jaarrekening, dient de enkelvoudige jaarrekening te worden gelezen in samenhang met de geconsolideerde jaarrekening.

Informatie over het gebruik van financiële instrumenten en aanverwante risico's voor de groep wordt verstrekt in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening van de groep. De enkelvoudige winst-en-verliesrekening is op basis van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW in beknopte vorm weergegeven.

Waarderingsgrondslagen en grondslagen voor de resultaatbepaling

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Groepsmaatschappijen zijn alle entiteiten waarin het bedrijf direct of indirect overheersende zeggenschap heeft. De vennootschap heeft overheersende zeggenschap over een entiteit wanneer deze wordt blootgesteld aan, of rechten heeft op, variabele opbrengsten uit haar betrokkenheid bij de groepsmaatschappijen het vermogen heeft om die opbrengsten te beïnvloeden via haar zeggenschap over het groepsbedrijf. Groepsmaatschappijen worden opgenomen in de consolidatiekring vanaf de datum waarop de vennootschap zeggenschap verkrijgt en worden uit de consolidatiekring verwijderd van de datum waarop de zeggenschap door de vennootschap over de groepsmaatschappij ophoudt.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen worden in de enkelvoudige jaarrekening verwerkt volgens de equity-methode met de grondslagen voor de opname en waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zoals uiteengezet in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de Vennootschap in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de Vennootschap en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De Vennootschap maakt gebruik van de optie om verwachte kredietverliezen op de boekwaarde van leningen en vorderingen van de Vennootschap op deelnemingen te elimineren, in plaats van eliminatie op de boekwaarde van de deelnemingen volgens de equity-methode.

Toelichting op de enkelvoudige balans

1. Materiële vaste activa

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Gebouwen en terreinen	Andere vaste bedrijfsmiddelen
2022			
Boekwaarde per 1 januari 2022	8.423	7.354	1.069
Investeringen	-	-	-
Afschrijvingen	(508)	(448)	(61)
Bijzondere waardevermindering	(1.946)	(1.946)	-
Desinvesteringen	(4.457)	(3.939)	(518)
Overige mutaties	-	-	-
Boekwaarde per 31 december 2022	1.512	1.022	490
Cumulatieve afschrijvingen en impairments	102	102	-
AANSCHAFWAARDE PER 31 DECEMBER 2022	1.614	1.124	490
2023			
Boekwaarde per 1 januari 2023	1.512	1.022	490
Investeringen	239	239	-
Afschrijvingen	(34)	(34)	-
Bijzondere waardevermindering	-	-	-
Desinvesteringen	-	-	-
Overige mutaties	-	-	-
Boekwaarde per 31 december 2023	1.717	1.227	490
Cumulatieve afschrijvingen en impairments	136	136	-
AANSCHAFWAARDE PER 31 DECEMBER 2023	1.853	1.363	490
Afschrijvingstermijnen in jaren		0 - 40	5 - 15

De bijzondere waardevermindering in 2022 op de gebouwen en terreinen van EUR 1,9 mln. zijn feitelijk een afwaardering voor de verbouwingkosten van het hoofdkantoor. Aangezien de huurovereenkomst met de verkoop van Wholesale wordt overgedragen, zijn alle resterende activa ten aanzien van het hoofdkantoor afgewaardeerd. Dit zou ook gezien kunnen worden als een (extra) boekverlies op de verkoop van Wholesale.

2. Financiële vaste activa (excl. belastingvorderingen)

(Bedragen x EUR 1.000)	Deelnemingen		
	Totaal	in groepsmaatschappijen	Overige vorderingen
STAND PER 1 JANUARI 2022	805.345	484.879	320.466
Terugboeking kortlopend gedeelte	363.945	-	363.945
Aankoop / uitgegeven leningen	(311.391)	-	(311.391)
Resultaat	197.976	213.728	(15.752)
Verkoop / aflossing / dividend	(12.000)	(12.000)	-
Mutatie hedge-reserve	(151.609)	(151.609)	-
Mutatie verwacht kredietverlies IFRS 9	194	-	194
Overige mutaties	(0)	(0)	-
Naar kortlopend deel	(254.460)	-	(254.460)
STAND PER 31 DECEMBER 2022	638.000	534.998	103.002
Terugboeking kortlopend gedeelte	254.460	-	254.460
Aankoop / uitgegeven leningen	1.048.711	-	1.048.711
Resultaat	114.070	99.908	14.162
Verkoop / aflossing / dividend	124.421	124.421	-
Mutatie hedge-reserve	3.414	3.414	-
Mutatie verwacht kredietverlies IFRS 9	8	-	8
Overige mutaties	0	0	-
Naar kortlopend deel	(1.215.675)	-	(1.215.675)
STAND PER 31 DECEMBER 2023	967.410	762.742	204.669

De overige vorderingen bestaan ultimo 2023 met name uit uitzettingen met een relatief kortlopend karakter (maar wel > 1 jaar).

Om de hoogte van de 'expected loss' in te schatten heeft ZEH aansluiting gezocht bij de externe ratings die de tegenpartijen hebben. Hierbij heeft ZEH gekozen om de volgende percentages te hanteren bij de volgende ratings:

Externe credit rating	Percentage 'Expected loss'
> A-	0,1%
BBB+	0,2%
BBB of BBB-	0,5%
< BBB- of geen rating	1%

Deposito's en effecten

Door de verkoop van het Netwerkbedrijf en de Retail-activiteiten in 2017, de verkoop van Evides in 2021 en de verkoop van de Wholesale activiteiten in 2023 heeft ZEH een significante hoeveelheid liquide middelen tot haar beschikking gekregen. Deze middelen worden uitgezet en belegd conform het treasurystatuut. Deze uitzettingen en beleggingen bestaan vooral uit bancaire termijndeposito's, obligaties en effecten en vertegenwoordigen ultimo 2023 een waarde van EUR 1.467 mln. (exclusief voorziening 'expected loss'). Van dit saldo heeft EUR 203,6 mln. een looptijd langer dan 1 jaar.

Daarnaast zijn onder de financiële vaste activa de beleggingen via de Stichting Beheer Ontmantelingsgelden Kerncentrale Borssele verantwoord die de financiële zekerheid biedt die de Kernenergiewet vereist omtrent het aanwezig zijn van voldoende financiële middelen voor ontmanteling van de kerncentrale (en afwikkeling van overige verplichtingen) na de verwachte sluitingsdatum. Doordat de gelden aan een aparte stichting toebehoren, wordt het risico afgedekt dat bij een faillissement van de vergunninghouder de beschikbare gelden in de boedel vallen. Ultimo 2022 bedroegen de gelden in de stichting voor het 70% deel van ZEH EUR 259,3 mln. (2022 EUR 227,4 mln.)

2.1 Transacties met verbonden partijen

Voor ZEH N.V. is geen sprake van transacties met verbonden partijen waarvan de waarde van materieel belang is voor de jaarcijfers van ZEH N.V.

3. Uitgestelde belastingvorderingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Voorzieningen	-	130
Verrekenbare verliezen	-	5.366
TOTAAL	-	5.497

Jaarlijks wordt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld in hoeverre verrekenbare verliezen tot toekomstige belastingbesparing zullen leiden. Deze beoordeling heeft er toe geleid dat in 2022 alle resterende verrekenbare verliezen op de balans tot uitdrukking zijn gebracht omdat de verwachting is dat deze in de komende jaren gerealiseerd kunnen gaan worden. In 2023 zijn deze ook daadwerkelijk gerealiseerd waardoor er per ultimo boekjaar geen uitgestelde belastingvorderingen meer resteren.

4. Kortlopende vorderingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Handelsdebiteuren	32	36
Belastingen	27.987	7.222
Deposito's en effecten	1.214.701	201.720
Gestelde zekerheden	-	52.151
Overige en overlopende activa	16.370	35
Vorderingen op groepsmaatschappijen	32	175.455
TOTAAL KORTLOPENDE VORDERINGEN	1.259.122	436.619

Bij de financiële vaste activa zijn de vorderingen met betrekking tot deposito's en effecten beschreven. Doordat de overtollige kasmiddelen bij ZEH N.V. worden beheerd en uitgezet, worden overtollige kasmiddelen in onderliggende entiteiten naar ZEH N.V. toe afgeroomd. Door de verkoop van de Wholesale-activiteiten en de positieve resultaten bij ZEH Energy B.V. zijn de vorderingen op groepsmaatschappijen omgeslagen in schulden aan groepsmaatschappijen.

De belastingvordering ontstaat doordat het voorschot van de vennootschapsbelasting volledig vanuit het hoofd van de fiscale eenheid (ZEH N.V.) wordt betaald maar de verschuldigde vennootschapsbelasting per onderliggende entiteit wordt berekend.

5. Mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Gestort aandelen- kapitaal	Wettelijke reserve	Hedge reserve	Overige niet uitkeerbare reserves	Overige reserves	Onverdeeld resultaat
STAND PER 1 JANUARI 2022	1.650.908	6.937	83.746	27.189	-	1.297.972	235.065
Resultaatverdeling 2021	-	-	-	-	-	235.065	(235.065)
Dividendbetaling	92.000	-	-	-	-	92.000	-
Overige mutaties	(0)	-	(9.471)	-	(12)	9.483	-
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	30.593	-	-	(151.609)	-	-	182.202
STAND PER 31 DECEMBER 2022	1.589.501	6.937	74.275	(124.420)	(124)	1.450.632	182.202
Resultaatverdeling 2022	-	-	-	-	-	182.202	(182.202)
Dividendbetaling	(100.000)	-	-	-	-	(100.000)	-
Overige mutaties	124.421	-	(21.843)	124.420	124	21.720	-
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	107.962	-	-	3.414	-	-	104.548
STAND PER 31 DECEMBER 2023	1.721.885	6.937	52.432	3.414	0	1.554.553	104.548

De wettelijke reserve betreft de niet uitgekeerde winsten van deelnemingen; dientengevolge is de wettelijke reserve niet vrij uitkeerbaar. Dit geldt evenzeer voor de hedge-reserve welke in relatie moet worden gezien met de niet gerealiseerde resultaten uit de reële waardemutatie van de derivaten, gebruikt voor hedge-doeleinden.

Voor een verklaring van de mutaties in het eigen vermogen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

VOORSTEL RESULTAATVERDELING

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2022

De jaarrekening 2022 is vastgesteld in de Algemene Vergadering gehouden op 26 juni 2023. De Algemene Vergadering heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het voorstel van de Raad van Bestuur.

Voorstel tot resultaatbestemming 2023

(Bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
Resultaat uit eigen bedrijfsvoering	104.548	182.202
VOORGESTELDE UITKERING AAN AANDEELHOUDERS	-	(100.000)
Toevoeging / onttrekking aan de overige reserves	104.548	82.202

ZEH is voornemens een dividenduitkering te doen in juni 2024. Omdat hiervoor een separaat traject loopt zal dit een tussentijdse uitkering uit de reserves worden en is deze uitkering nog niet opgenomen in deze jaarrekening.

6. Voorzieningen

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Personeels kosten
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2022	1	1
Terugboeking kortlopend gedeelte van voorzieningen	505	505
Dotaties	150	150
Rentedotaties	-	-
Vrijval	(302)	(302)
Onttrekkingen	(18)	(18)
Overige mutaties	-	-
Boekwaarde per 31 december 2021	336	336
Kortlopend gedeelte van voorzieningen	(335)	(335)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2022	1	1
Terugboeking kortlopend gedeelte van voorzieningen	335	335
Dotaties	35	35
Rentedotaties	-	-
Vrijval	(254)	(254)
Onttrekkingen	-	-
Overige mutaties	-	-
Boekwaarde per 31 december 2023	118	118
Kortlopend gedeelte van voorzieningen	(118)	(118)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2023	-	-

De voorzieningen bestaan ultimo 2023 en 2022 uitsluitend uit personeelsvoorzieningen. De disconteringsvoet voor de reorganisatievoorziening bedraagt 3,5% (2022: 2,3%).

7. Overige schulden

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Handelscrediteuren	499	480
Schulden aan groepsmaatschappijen	552.348	-
Actuele vennootschapsbelasting	-	-
Overige actuele belastingverplichtingen	87	7.252
Kortlopend deel van voorzieningen	118	335
Overlopende passiva	194	574
TOTAAL KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN	553.246	8.641

Doordat de overtollige kasmiddelen bij ZEH N.V. worden beheerd en uitgezet, worden overtollige kasmiddelen in onderliggende entiteiten naar ZEH N.V. toe afgeroomd. Door de verkoop van de Wholesale-activiteiten en de positieve resultaten bij ZEH Energy B.V. zijn de vorderingen op groepsmaatschappijen omgeslagen in schulden aan groepsmaatschappijen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Hieronder staan de niet uit de balans blijvende verplichtingen, voor zover deze naar de inschatting van ZEH een impact van EUR 5 mln. op het resultaat kunnen hebben.

Belangrijkste verstrekte zekerheden

ZEH heeft zich ten behoeve van de provincie Zeeland borg gesteld tot financiële zekerheid voor de eindafdracht van de (voormalige) stortplaatsen Noord- en Midden Zeeland en Koegorspolder ter hoogte van EUR 7,8 mln. (2022: EUR 7,8 mln.). PZEM heeft een contra-garantie ontvangen van de koper van de aandelen Indaver.

403-Verklaringen

ZEH N.V. heeft per balansdatum een verklaring zoals bedoeld in artikel 2:403 BW bij de Kamer van Koophandel gedeponerd waarbij ZEH N.V. zich hoofdelijk aansprakelijk stelt voor de uit de rechtshandelingen van onderstaande dochterbedrijven voortvloeiende schulden:

- ZEH Energy B.V.
- ZEH Ficus Holding B.V.
- DELTIUS B.V.
- De Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij B.V.

Op grond hiervan en van jaarlijks bij de Kamer van Koophandel te deponeren instemmingverklaringen van de aandeelhouders zijn deze vennootschappen vrijgesteld van de voorgeschreven publicatieverplichtingen voor de jaarrekening.

Fiscale eenheid

ZEH N.V. staat aan het hoofd van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. ZEH N.V. en de dochters die deel uitmaken van deze fiscale eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld van deze fiscale eenheden.

Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening

Het aantal medewerkers (FTE) per jaarultimo in dienst van ZEH N.V. bedraagt 8 FTE in 2023 (2022: 3 FTE). Deze stijging komt doordat in 2023 de “nieuwe” ZEH organisatie is ingericht en er een aantal medewerkers de overstap hebben gemaakt van PZEM Energy Company B.V. naar ZEH N.V.

Voor een toelichting op de bezoldiging van de statutaire bestuurders van PZEM N.V. wordt verwezen naar toelichting 18. (Personeelskosten) van de geconsolideerde jaarrekening.

Voor een toelichting op de beloning van de Raad van Commissarissen van PZEM N.V. wordt verwezen naar toelichting 20. (Overige bedrijfskosten) van de geconsolideerde jaarrekening.

Belastingen

ZEH N.V. heeft de verwachte impact van de Pillar Two – mondiale minimale aanvullende belasting beoordeeld en merkt op dat de enkelvoudige jaarrekening niet wordt beïnvloed omdat het Nederlandse effectieve belastingtarief hoger is dan 15 procent en dat de ZEH N.V. geen Pillar Two-belasting heeft betaald namens andere entiteiten in de groep. Er is ook geen Pillar Two-excedentbelasting aan ZEH N.V. doorberekend.

Honoraria accountant

In 2023 heeft ZEH N.V. de volgende honoraria uitgegeven voor vennootschappen opgenomen in de consolidatie:

(Bedragen x EUR 1.000)	Accountants		Overige onderdelen accountants-netwerk		Totaal	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Totaal accountantshonoraria jaarrekeningen PZEM-groep	252	302	-	-	252	302
Honoraria controle gerelateerde werkzaamheden	17	31	-	-	17	31
Honoraria fiscale werkzaamheden	-	-	17	155	17	155
Honoraria overige niet controle gerelateerde werkzaamheden	-	-	48	604	48	604
TOTAAL	270	333	65	758	334	1.091

De in het hierboven opgenomen overzicht betreffen de bedragen van KPMG Accountants N.V. (en KPMG-netwerk) voor wat betreft ZEH N.V. en 50% van Sloecentrale Holding B.V. (voor 2022) en 70% van de honoraria van Deloitte Accountants B.V. (en Deloitte-netwerk) bij N.V. EPZ.

Er is geen sprake van resultaatafhankelijke honoraria.

Voor akkoord:

Raad van Bestuur:

Mr. drs. F. Verhagen RA

Raad van Commissarissen:

Ir. G.A.F. van Harten

Mr. W.J.N. van Uchelen

Drs. B.A. Fermin

Was getekend,

Middelburg, 19 april 2024

Overige gegevens bij de jaarrekening 2023

Statutaire bepalingen inzake de winstbestemming

In artikel 41 van de statuten zijn de volgende bepalingen opgenomen inzake de winstbestemming.

1. Indien de winst-en-verliesrekening, welke van de vastgestelde jaarrekening deel uitmaakt, een bedrag aanwijst als verlies, zal dit verlies ten laste worden gebracht van de algemene reserves. Indien deze reserves daartoe niet toereikend zijn, zal het resterende verlies ten laste komen van de winsten van volgende jaren.
2. Indien de winst en-verliesrekening, welke van de vastgestelde jaarrekening deel uitmaakt, een bedrag aanwijst als winst, kan de Raad van Commissarissen ten laste van die winst bedragen toevoegen aan de algemene reserves. De resterende winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering.
3. De Algemene Vergadering is bevoegd tot uitkering van één of meer interimdividenden en/of andere interim uitkeringen te besluiten, mits aan het vereiste van artikel 2:105 lid 2 Burgerlijk Wetboek is voldaan blijkens een tussentijdse vermogensopstelling als bedoeld in artikel 2:105 lid 4 Burgerlijk Wetboek.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en raad van commissarissen van ZEH N.V.

Verklaring over de in het jaarbericht opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van ZEH N.V. (of hierna 'de vennootschap') te Middelburg (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarbericht opgenomen geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van ZEH N.V. per 31 december 2023 en van het resultaat en de kasstromen over 2023, in overeenstemming met IFRS Accounting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie ('EU-IFRS') en Titel 9 Boek 2 BW;
- geeft de in dit jaarbericht opgenomen enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de vennootschap per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde balans per 31 december 2023;
- 2 de volgende overzichten over 2023: de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht; en
- 3 de toelichting met informatie van materiele belang over de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit:

- 1 de enkelvoudige balans per 31 december 2023;
- 2 de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van ZEH N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties ('Wta'), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten ('ViO') en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants ('VGBA').

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van fraude en niet naleven wet- en regelgeving en continuïteit moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

In hoofdstuk 1.6 van het bestuursverslag beschrijft de raad van bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving en neemt de raad van commissarissen deze beschrijving in beschouwing.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de vennootschap en de bedrijfsomgeving, en van het risicomanagement van de vennootschap met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode en de klokkenluidersregeling. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij de raad van bestuur en degenen belast met governance.

We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen en we hebben forensisch specialisten in onze controle werkzaamheden betrokken.

Op basis van onze risicoanalyse werkzaamheden hebben wij geen rechtsgebieden geïdentificeerd die waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening in het geval van het niet voldoen aan deze regelgeving.

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording als niet significant aangezien de prijsvorming in de markt transparant is. Er is met ingang van 2023 nog maar één klant. Ook de aard van het product (elektriciteit) beperkt het risico ten aanzien van de opbrengstverantwoording omdat in- en verkopen inherent aan elkaar gelijk zijn qua hoeveelheden.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij de volgende risico's geïdentificeerd ten aanzien van fraude die relevant zijn voor onze controle, inclusief de relevante veronderstelde risico's vastgelegd in de controlestandaarden, en hebben hierop als volgt ingespeeld:

Doorbreken van interne beheersing door het management (een verondersteld risico)

Risico:

Het management is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken, zoals bijvoorbeeld doorbreking van de interne beheersing door

mogelijke aanwezigheid van tendenties uit hoofde van de afwikkeling van de verkoop van de wholesale activiteiten en het Gemini contract.

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en het bestaan van de beheersmaatregelen in het financiële verantwoordingsproces getoetst.
- Wij hebben gegevensgerichte detailwerkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de hoog risico-journaalposten, de eliminatieboekingen en de overige consolidatieboekingen.
- Wij hebben de redelijkheid van de veranderingen in de methoden en onderliggende aannames die gebruikt worden om schattingen te maken ten opzichte van het vorige jaar en eventuele tendenties te onderkennen beoordeeld.
- Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd op niet-routinematige omzet transacties.
- Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd op de significante ongebruikelijke transacties gerelateerd aan de verkoop van de wholesale activiteiten en het Gemini contract.
- Onze controle-aanpak heeft een verrassingselement bevat, die voorafgaand aan de controle niet met het bestuur is gedeeld in de vorm van het opvragen van bevestigingen van derden ter verificatie van het bestaan van de financiële vaste activa

De voorziening voor opwerkings- en opslagkosten van hoog radioactief afval (restkosten kerncentrale) is onjuist en/of onvolledig

Risico:

Wij hebben een frauderisico geïdentificeerd met betrekking tot de voorziening voor opwerkings- en opslagkosten van hoog radioactief afval. Gezien de risico's voor milieu en volksgezondheid is de opwerking en opslag van nucleaire brandstoffen met uitgebreide wet- en regelgeving omkleed. Het proces is kostbaar en afhankelijk van het stadium van verbranding van de verschillende kernelementen. Door de complexiteit van de berekening voor opwerkings- en opslagkosten kan een fout leiden tot een materiële afwijking in de jaarrekening. Daarnaast bevat de calculatie veronderstellingen van het bestuur die van materiële invloed zijn op de uitkomsten.

Controleaanpak:

- We hebben de opzet en bestaan van de interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van het bepalen van deze schattingspost vastgesteld.
- We hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde disconteringsvoet en het inflatiepercentage beoordeeld.
- We hebben de rekenkundige juistheid van de gebruikte modellen vastgesteld.
- We hebben de inschattingen van het management aan de hand van (externe) brondocumentatie getoetst.
- We hebben de juistheid van onttrekkingen aan de voorziening getoetst door het uitvoeren van detailcontroles.
- We hebben beoordeeld in hoeverre alle relevante componenten zijn meegenomen in de berekening, door na te gaan wat voor restproducten er vrijkomen bij kernsplitsing en of de kosten per afval component in overeenstemming met het contract zijn opgenomen in de berekening en door na te gaan of de in de berekening opgenomen componenten in lijn zijn met voorgaand jaar.

- We hebben de juistheid en volledigheid van de risicofactoren binnen de risico-opslag op de voorziening voor transport en opwerking beoordeeld.
- We hebben een retrospectieve beoordeling op de inschattingen van het management uitgevoerd.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan de raad van bestuur en aan de auditcommissie van de raad van commissarissen.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-nakomen van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Controleaanpak continuïteit

De raad van bestuur heeft haar continuïteitsbeoordeling uitgevoerd en geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te beoordelen omvatten onder andere:

- overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle kennis hebben;
- overwegen of de ontwikkeling in energieprijzen aanleiding geven tot een continuïteitsrisico;
- analyse van de financiële positie per ultimo boekjaar en ten opzichte van voorgaand boekjaar op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's.

De resultaten van onze risicobeoordeling procedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

Verklaring over de in het jaarbericht opgenomen andere informatie

Het jaarbericht omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en

omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een verdere beschrijving van onze verantwoordelijkheden ten aanzien van een jaarrekeningcontrole is te vinden op de website van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants ('NBA') op: http://www.nba.nl/NL_algemeen_01. Deze beschrijving is onderdeel van onze controleverklaring.

Eindhoven, 19 april 2024

KPMG Accountants N.V.

M.J.A. Verhoeven RA